

St. 47 (818) Leto XVI

NOVO MESTO, četrtek,
25. novembra 1965

DOLENJSKI LIST

SADOVI DELA

Pred letošnjim 29. novembrom smo se ozrli po domači pokrajini — to krat malo drugače, kot smo vajeni tega vsak dan. Izseljenec, ki bi se te dni vrnil, je po dveh desetletjih ne bi prepoznal! In vračajo se — in prav to nam tudi sami povedo:

»Ljudje božji, saj to ni več nekdanja Dolenjska,

to ni več uboga Bela krajina! Kaj vse ste naredili iz dežele! Kako ste to zmogli?»

Tako govore rojaki, ko jih pot po dolgih desetletjih spet zanese v stare kraje in se ne morejo dovolj načuditi napredku in naši povojni rasti. Mi, ki smo na tej zemlji živeli zadnjih 20 ali 30 let, gle-

damo seveda drugače: radi pogodrnjamo in kritiziramo vsevprek: tega ni, to še manjka, pa ta šola in ona cesta, pa ta tovarna in nova delavnica, pa zdravstvena postaja in most, pa vode manjka in še in še... Vse, kar še manjka, — tako se nam zdi — bi pravzaprav že moralo biti tu! Navajeni smo bili vsa zadnja leta, da smo želje naštevali, jih tudi uresničevali. Zato smo tudi veliko dosegli. Marljivost dolenjskega delovnega človeka in njegove pridne roke so s pomočjo socialistične skupnosti preobrazile deželo. Po graditvi domovine ter v ustvarjanju novih, socialističnih odnosov, ki je doseglo svojo najvišjo stopnjo v samoupravi delovnih ljudi, smo v 20 letih naredili več kot prej v stoletjih!

Ne verjamete? Stopite danes z nami skozi občine, kjer smo povprašali: KAJ STE DOSEGLI V PRETEKLIH DVEH DESETLETJIH? Iskali smo številke, podatke in fotografije, pogovarjali smo se z ljudmi o doseženem in videli povsod upravičeno zadovoljstvo in veselje nad tem, kar je že postavljeno, zgrajeno ali posejano. Težko je bilo zbrati podatke (marsikje jih kljub najboljši volji za prvih 10 povojnih let takorekoč sploh niso imeli), toda — tudi podatki niso vse. Življenje samo, njegova nenehna rast in klitje nam pričata, da smo na Dolenjskem, v Beli krajini, Spodnjem Posavju kot na kočevsko-ribniškem koncu v revoluciji stopili na pot razvoja svojih lastnih sil. To pa je ena izmed najlepših pridobitev dvajsetih svobodnih let.

Predsedniku republike, tovarišu Titu,
najzvestejšemu sinu naše revolucije in najdražjemu
bojniku za srečo, mir in sadove vseh medvojnih
zmag ter dvajsetletne povojne graditve —
najtoplejše čestitke za letošnji
DAN REPUBLIKE — 29. NOVEMBER:

DELOVNI LJUDJE BELE KRAJINE, DOLENJSKE,
SPODNJEGA POSAVJA IN KOČEVSKO-RIBNIŠKE DOLINE

ČRNOMELJ: „Napredka ni nikoli konec“

V Beli krajini, zibelki našega upora, ki je s tako iskreno gostoljubnostjo in neizmernim borbena podporo vseh svojih ljudi pomagala revoluciji do zmage, smo se spomnili najprej besed, ki jih je lani, ob 20. obletnici I. zasedanja SNOS v Črnomlju, na sprejemu v dijaškem

domu med drugim povedal tovariš Edvard Kardelj, predsednik zvezne skupščine:

»Doba dvajsetih let ni dolga. Če 20 let našega napredka primerjamo s časovno enakim napredkom mnogih drugih narodov v preteklosti, tedaj lahko s ponosom ugotovimo, da nas te dobe ne

more biti sram. Prav gotovo je, da z marsičem nismo in ne moremo biti zadovoljni. Prav gotovo pa je tudi, da je treba še marsikaj storiti, da bi lahko rekli, da smo izpolnili vse tisto, o čemer smo takrat v Črnomlju sklepali...«

In res — temelji, ki jam-

ojo črnomeljski občini nadaljnji napredek, so čvrsti in odpirajo perspektive. V prvem povojnem letu je bilo zaposlenih v občini Črnomelj pribl. 350 ljudi — danes jih je 3.610 ali desetkrat več. V letu 1945 je znašal narodni dohodek na prebivalca kakih 12.000 dinarjev, letos že 326.470 din. Vrednost družbenega bruto proizvoda na prebivalca se bo letos dvignila na 697.000 dinarjev. Industrijska podjetja in obratne delavnice ustvarjajo iz leta v leto več vrednosti, s tem pa hkrati utrjujejo celokupno moč občine.

Po vojni so bile v občini zgrajene 3 nove šole in internat za 150 učencev, obnovljenih pa je bilo 6 osnovnih šol in poslopje za vrtec. — Pet tovarn je bilo na novo postavljenih, ustanovljenih pa 15 podjetij. Rudnik Kanjarica, ki je sicer res že delal pred vojno, je v 20 letih povečal svojo proizvodnjo kar za 22-krat!

Na novo zgrajenih odn. moderniziranih je bilo 15 km cest, zgrajenih 16 beton- (Nadaljevanje na 2. str.)

VLADO LAMUT: JAJCE (1946 — tuš)

Prvo steklo

V torek dopoldne so pričeli vsipati surovine za stekleno maso v veliko kadno peč nove steklarne v Bršlinu pri Novem mestu. Peč je namreč dosegla normalno temperaturo za taljenje.

Prapor ZB na Bizeljskem

V okviru proslav za letošnji dan republike bodo v nedeljo, 28. novembra, na Bizeljskem slovesno razvili prapor krajevne organizacije Zveze borcev. Prireditev bo združena s kulturnim spredom.

Veseli smo, da Vam lahko sporočimo zadnjo novico:

samo 20 novih dinarjev

znaša celoletna naročnina za Dolenjski list za leto 1966.

S to ceno bomo ob predvidenem obsegu NAJCENEJŠI TEDNIK V SLOVENIJI! Roko na srce: za najmanjši denar — NAJVEČ VESTI IZ VAŠEGA KRAJA. Naročite se še ta teden pri Vašem pismonoši ali pri upravi lista!

V ČETRTEK, 2. DECEMBRA, BERITE V NAŠEM TEDNIKU:

- Jože Lončarič živi z umetnim srcem!
- Ostra kazen za okrutnega zločinca iz Vel. Gabra
- Martin Kržan iz Cundrovcva je v 4 mesecih prodal 12.000 kg mesa
- Prijetna napoved za leto 1966

BREŽICE: občan, postoj in ozri se!

Vrednost investicijskih naložb po osvoboditvi: 8 milijard dinarjev — Zrasla so nova podjetja, razmahnila se je trgovina, izboljšalo se je šolstvo in zdravstvo — Letošnji bruto produkt cenijo na 13,5 milijarde dinarjev

Letos praznujemo 20-letnico osvoboditve in prav ta jubilej nas sili, da se nekoliko podrobneje razgledamo po tej preteklosti in ocenimo sadove napredka. V občinah ga resda ocenjujemo sproti, vsaj enkrat v letu, toda navadno se pri tem ozremo le za leto, dve nazaj, uspehe prejšnjih let pa le približno ocenimo. Letos pa ne bo odveč, če prelistamo arhive in kronike ter seštejemo pridobitve marijivega dela med dvema pomembnima mejnikoma 1945 — 1965.

Podoba brežiške občine se je med tem močno spremenila. Zrasla so nova obratna in industrijska podjetja, gostinski objekti, razmahnila se je trgovina, utrdili sta se dve kmetijski zadrugi, izboljšalo se je šolstvo, zdravstvo, med ljudmi pa so se razvili novi socialistični družbeni odnosi, ki so dosegli svoj najvišji izraz v samoupravljanju.

Leta 1945 se je na območju sedanje brežiške občine ukvarjalo s kmetijstvom še 73 odst. prebivalstva. Bruto produkt za to leto cenijo na 560 milijonov din. Deset let pozneje, ko je bila ustanovljena občina v okviru sedanjih meja, je le ta narasla že na milijardo. Osnovna panoga je bila še vedno kmetijstvo in zasebni sektor je bil v celotni bruto proizvodnji udeležen s približno 90 odst.

Narodni dohodek na prebivalca je bil tedaj še zelo nizek, komaj 59.000 din, med

tem ko ga za letos cenijo na 270.000 din. Vrednost bruto proizvodnje se je bistveno povečala v razdobju med 1957. in 1964. letom. Letni prirast je bil 16,72 odst.

Krepitev gospodarstva — osnova za novo podobo občine

V tem času opažamo izredno velik skok pri investicijah. V prvem povojnem desetletju so znašale investicije v brežiški občini 350 milijonov. V letih 1955 do 1962 so se povzpelle že na 4 milijarde 630 milijonov. Od tega je bilo namenjeno gospodarstvu 2.083 milijarde dinarjev.

Pretežni del negospodarskih investicij je družba usmerjala v stanovanjsko izgradnjo. V tem obdobju je bilo v brežiški občini zgrajenih 523 stanovanj za 1.192 milijonov din. V Hrastini so zrasle nove Brežice, dokaz večje gospodarske moči brežiške občine.

Tudi čas od 1962 do 1965 je bil zelo ploden. Krepilo se je predvsem gospodarstvo in naložbe v gospodarski napredek so znašale 2.546 milijonov din. Investicije v ostale dejavnosti pa so štele 1.149 milij. din. Če torej seštejemo vse investicije v minulih 20 letih, dobimo vsoto 8 milijard.

Samo številke morda res premalo povedo, so pa kljub temu nepogrešljiv tolmač vsakega razvoja. Veliko je tu-

di stvari, ki jih številke ne vsebujejo ali jih iz njih le slutimo. Sem lahko prištejemo na tisoče ur prostovoljnega dela pri elektrifikaciji vasi, pri urejanju cest, vodovodov, zadrughnih domov in drugih gradnjah.

Vaške vodovode so napravili v Artičah, na Bojsnem, na Bizeljskem, na Stojanskem vrhu, na Čatežu, v Prilipah, v Podgračnem, na Stankovem, v Vitovcu, v Pečicah, v Volčjem, v Orešju in Mokricah. Urejenih je bilo tudi 65 javnih vaških vodnjakov. Za vse vodovode in vodnjake je bilo porabljeno nekaj manj kot 5 milijonov din družbenih sredstev, vse izklope, prevoze in pomožna dela pa so opravili vaščani brezplačno.

Za kulturo in prosveto 518 milijonov, za zdravstvo 350 milijonov

Tudi investicij v šolstvo in zdravstvo ne smemo pozabiti. V občini so bile zgrajene 3 nove šole, v Mrzlavi vasi in na Bojsnem leta 1959,

na Veliki Dolini pa letos. V Brežicah so postavili šolski center za blagovni promet, zdaj pa gradijo nov trakt pri gimnaziji.

Leta 1963 so Brežice dobile nov prosvetni dom in pod njegovo streho so našle prostor tele ustanove: Radio Brežice, knjižnica, delavska univerza in kino. Zadrughne domove in v njih prostore za kulturno prosvetno dejavnost so zgradili v Artičah, v Globokem, v Dobovi in na Bizeljskem, prihodnje leto pa bo dokončan prosvetni dom na Veliki Dolini. Načrt za dom imajo pripravljen tudi na Malencah in v kratkem se bodo lotili gradnje.

V izgradnjo kulturno prosvetnih objektov je bilo po vojni naloženo 518 milijonov dinarjev, v zdravstvene objekte in opremo pa okoli 350 milijonov dinarjev.

Tudi komunalna dejavnost v občini je zadnja leta zelo živahna. Poživilo so jo zlasti krajevne skupnosti, ki združujejo občane v skupnih akcijah in lahko bi našteali precej kilometrov obnovljenih vaških poti in cest, pri katerih so sodelovali občani sami.

Po 20 letih razvoja se je občina Brežice povzpela precej visoko. Vrednost bruto produkta bo letos dosegla 13,5 milijarde dinarjev. Pred 10 leti je štela milijardo, pred 20 leti pa 560 milijonov in te številke lepo ponazarjajo njeno gospodarsko rast. S ponosom se sleherni občan lahko ozre na prehojeno pot in na uspehe, h katerim je prispeval tudi svoj osebni delež.

Šolarjem iz Preloke je posijalo sonce

Učenci višjih razredov osnovne šole s Preloke pri Vinici in okolice smo prisiljeni obiskovati pouk na vinskih šolah, ker je v Preloki samo nižjeoddelčna podružnična šola. Pot v šolo in domov je dolga 18 km. Poleti in v lepem vremenu, ko se lahko vsedeš na kolo se gre, toda pozimi in v dežju ni prijetno. V šolo, pa tudi domov smo doslej prihajali v takih dneh prezeblji, lačni in premočeni. Med prvo uro pouka nemalokrat zaradi prezeblje prstov še pisati nismo mogli.

Na nenehne prošnje staršev in upraviteljskega odbora osnovne šole na Vinici je 10. novembra letos na avtobusni postaji v Preloki le zatrobil avtobus. Dan je bil deževen, bilo je megleno in vsekakor neprimerno za slovesnost. Kljub temu pa je poleg otrok pričakalo prvi šolski avtobus na tej progi tudi precej odraslih. Učenci smo vstopili v avtobus, medtem ko so deževne kaplje še vedno udarjale ob šipe. Bilo nam je lepo pri srh, ko smo se spomnili, kako mokri bi prišli tega jutra v šolo, če ne bi bilo avtobusa. Za prvo vožnjo ga nismo pozabili okrasiti, spotoma pa smo v avtobusu zapeli nekaj veselih pesmi. Ustavili smo se še na treh postajah in pred šolo na Vinici nas je izstopilo kar 34 potnikov s šolskimi torbami!

Ceprav je jutraj, ko gremo od doma še mrak, naš dobi šofer poskrbi, da je zdaj na jesen v avtobusu že toplo, ko vstopimo. Z nami se vozijo tudi otroci s Sinjega vrha, vsi pa lahko zdaj čas, ki nam preostane zaradi krajše poti, porabimo za učenje.

Vsi vozači s Preloke in Sinjega vrha se občinski skupščini v Črnomlju lepo zahvaljujemo za posredovanje pri podjetju GORJANCI, ki nam je dodelilo dragoceni avtobus! Hvaležni smo tudi upraviteljskega odbora na Vinici za usko skrb in prizadevnost!

Anica Starešinič,
učenka 8. razreda
Preloka

RIBNICA: bodočnost v lesni industriji

Po osvoboditvi v ribniški občini ni bilo nobenega industrijskega podjetja. Precej hiš, ponekod pa cele vasi, je bilo požganih ali kako drugače uničenih oziroma poškodovanih. Po vojni so prebivalci začeli obnavljati porušene domove, nato pa ustanovljati tudi prve industrijske obrate.

Razen požgane Opekarne so začeli najprej obnavljati oziroma ustanovljati lesno industrijske obrate, ki so danes združeni v INLES in so temelj občinskega gospodarstva. Lesna industrija je tudi najperspektivnejša gospodarska panoga. Počasi so se ustanovljala oziroma razvijala še naslednja podjetja in obrati: Kovinsko podjetje v Ribnici, obrat Žičnice Ljubljana v Ribnici, obrat tekstilne tovarne »Suknec« iz Zapuž v Jurjevici, obrat usnjene galanterije Torbica iz Ljubljane v Sodražici, žične tkanine v Sodražici, splošno gradbeno podjetje »Gradbenik« v Ribnici, trgovsko podjetje

»Jelka« v Ribnici (ki je obnovilo ali zgradilo oziroma obnavlja in gradi precej novih lokalov), gostinsko podjetje (ki je razen gostiln uredilo tudi novo kavarno in restavracijo), dom na Travni gori, kočjo jamarjev Francetove jame (prva jammerska kočja v Jugoslaviji), obnovljen ribniški grad, v katerem je tudi etnografski muzej, pošta itd. Pomembna pridobitev za Ribnico bo tudi nova šola, katere gradnja se je že začela.

V Loškem potoku stoji lepa poslovna stavba kmetijske zadruge, v gradnji je trgovski dom, največja pridobitev pa je novi zdravstveni dom. Sodražica je bila med vojno najbolj prizadeta. Dobila je novo šolo, zdravstveni dom, stavbo KZ, več komunalnih in stanovanjskih objektov, regulirana je Bistrica, asfaltirana cesta.

Lepo so napredovali tudi drugi večji in manjši kraji v občini kot Dolenja vas (lepa nova šola, kanalizacija, vodovod, asfaltirana cesta itd.),

pa tudi druge vasi so v glavnem primerno urejene. Za ureditev vasi so precej prispevali tudi ljudje s prostovoljnimi delom, materialom in drugimi prispevki.

Po vojni je bilo v Ribnici zgrajenih 175 družbenih in 205 privatnih stanovanj, medtem ko jih je 52 v gradnji.

Na področju občine pred vojno skoraj ni bilo motornih vozil, danes pa imajo registriranih 40 tovornjakov, 210 osebnih avtomobilov, 450 motornih koles in preko 2.000 mopedov.

V občini je bilo konec pre-

teklega leta 2.549 radijskih sprejemnikov (ali en na 5 prebivalcev), 208 televizorjev (ali en na 58 prebivalcev) in 468 naročnikov dnevnikov in časopisov, brez tednikov).

Družbeni bruto proizvod bo znašal v občini letos 9 milijard in 200 milijonov din ali 760.000 din na prebivalca oziroma 4 milijone din na zaposlenega v družbenem sektorju gospodarstva; narodni dohodek pa 3 milijarde 990 milijonov din ali 340.000 din na prebivalca oziroma 1.530.000 din na zaposlenega v družbenem sektorju gospodarstva.

Vse komitente na svojem področju, kakor tudi vlagatelje in delovne ljudi kočevske občine pristrčno pozdravljamo in jim voščimo za dan republike!

KOMUNALNA BANKA KOČEVJE

ČRNOMELJ: „Napredka ni nikoli konec“

(Nadaljevanje s 1. str.)
skih mostov in 4 leseni. V dvajsetih letih so v občini zgradili 885 stanovanj, obnovili v celoti 6 in delno 26 vasi. Pred vojno je imel elektriko samo Črnomelj, zdaj jo imajo v sleherni vasi.

Potegnili so 25 km vodovoda in uredili 2 novi vodovodni zajetji, 17 naselij pa je na novo dobilo vodo. — Leta 1945 je bilo v občini 38 motornih vozil (8 osebnih in 12 tovornih avtomobilov ter 18 motornih koles), zdaj pa je v občini 975 motornih vozil: 277 osebnih avtomobilov, 42 tovornjakov, 4 specialna vozila, en avtobus, 264 motornih koles, 375 mopedov in 12 traktorjev.

Ob koncu vojne je igralo prebivalcem očine komaj 35 radijskih sprejemnikov, letos že 3.712. Ljudje razveseljuje zdaj tudi 362 televizijskih sprejemnikov.

Premalo prostora imamo, da bi podrobneje našteali na tem mestu vse, kar je okrepilo materialno osnovo upravljanja v črnomaljski občini, da bi si ogledali podrobneje napredek delovnih organizacij, produktivnost in življenjski standard, načrte in napredek kmetijstva ter gospodarstva, pa še investicije, kulturo in izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo, skrb za nekdanje borce in še prizadevanja, da bi tudi telesna vzgoja napredovala in da bi delovni človek imel priložnost tudi za oddih in zabavo. No, o vsem tem pa pravzaprav že 15 let poročamo vsak teden — in zato lahko razumemo iskreno presenečenje rojakov, ki po dolgih letih spet obiščejo svojo Belo krajino:

»Ali je to mogoče, kar ste naredili iz nekoč uboge in nepomembne deželice med Kolpo in Gorjanci?«
Je mogoče — zakaj napredka ni nikoli konec.

BELOKRANJSKI MUZEJ V METLIKI
je odprt
vsak dan od 8. do 12. ure in v nedeljo od 9. do 12. ure.
Uprava muzeja

LESNA PREDELOVALNA INDUSTRIJA »ZORA« — ČRNOMELJ

čestita za praznik republike vsem delovnim ljudem naše domovine, posebno pa Belokranjcem doma in v tujini!

METLIKA: dosegli smo več, kot smo pričakovali

Začetki razvoja gospodarstva v metliški občini ne sežejo v leto 1945, saj je bila pokrajina med vojno opustošena, razen tega pa že pred vojno ni bilo na metliškem področju pomembnejših proizvodnih obratov. Začetek je bil torej težak, toda gospodarstvo se je kljub vsemu v 20-letih razvilo tako, da je preseglo vsa pričakovanja.

Vojna vihra je pustila težke sledove: 60 odst. vseh stavb in naselij v občini je bilo bodisi porušenih, bodisi poškodanih. Prometnih zvez 1945 ob osvoboditvi takorekoč ni bilo, saj je bila železniška proga porušena, ceste so bile razkopane, mostovi razstreljeni, telefonske zveze popolnoma uničene, pomembnejših električnih napeljav pa tako ni bilo. Močno so bile prizadete tudi šole, ki so bile večji del opusto-

šene, šoli na Suhorju in v Radovici pa sta bili popolnoma požgani in porušeni.

V prvem povojnem razdobju je bilo treba najprej zaceliti vojne rane in deželo obnoviti. Dovolj velikim materialnim težavam so se v tistih dneh pridružile še kadrovske. Sposobnih šolanih kadrov Bela krajina že pred vojno ni imela na pretek. V revolucionarnem boju so se mnogi domačini usposobili kot vojaški in politični voditelji, ki bi lahko skupaj z maloštevilnimi prejšnjimi strokovnjaki krepko pomagali pri obnovi. Toda večina sposobnih vodilnih ljudi je takoj po osvoboditvi odšla na razne dolžnosti širom po Sloveniji, kjer je prevzemala odgovorne naloge v prvih začetkih socialistične izgradnje.

Ljudska oblast se je zato po osvoboditvi lahko naslonila samo na domače prebivalce in pri njih iskala pomoč in sodelovanja. Z velikimi težavami se je začela obnova, ki se je zavlekla tja do leta 1950 in še dlje. Občani so s neslutnim požrtvovanjem in samoodrekanjem pomagali pri obnovi šol, cest, mostov, železniške proge in drugih skupnih naprav ter hkrati obnavljali svoje domačije, naselja in vasi. Pokrajina se je pri tem spreminjala, izginjale so ruševine in požgani domovi, materialna osnova pa je bila kljub temu premajhna za razvoj sodobne proizvodnje in gospodarstva. Hkrati z obnovo je bila do 1954 opravljena elektrifikacija in elektrika je zasvetila v vseh naseljih v občini, razen v dveh.

Industrija se je začela s širšo družbeno pomočjo razvijati šele po letu 1956. Vsi industrijski obrati, razen NOVOTEKSOVE predilnice, so zrasli iz zastarele strojne opreme, zbrane širom po Sloveniji in Beli krajini. Na ta način zbrana, pomanjkljiva proizvodna sredstva so zahtevala od delavcev res ogromne napore. Bili so slabo plačani za svoje delo, poleg tega pa so se odpovedovali celo temu, kar bi

KOČEVJE: tisoč stanovanj

Glavna značilnost kočevske občine po vojni je bila: veliko požganih vasi, v mestu Kočevje ni bilo cele niti ene hiše, predvojnih prebivalcev je tu ostalo malo (izseljeni Kočevjarji in občutne žrtve med naprednimi Slovenci), zato so se začeli sem prese- ljevati ljudje iz vse Jugosla- vije. Po končani vojni so lju- dje začeli najprej obnovljati porušene domove (obnova je trajala blizu 10 let), med pod- jetji pa so obnovili le Rud- nik in Tekstilano, ker so bile druge tovarne in obrati uničeni ali pa zastareli.

Kmetijsko gozdarsko po- sestvo je po vojni prevzelo zemljo in gozdove izseljenih Kočevjarjev in površine sploš- no ljudskega premoženja. V sklopu KGP se je razvil tudi lesni obrat, današnja Lesna industrija.

Počasi so se razvijala tudi druga podjetja. INKOP (indu- strija kovinske opreme) se je razvila iz ključavničarske de- lavnice, podobno kot Kovinar in Oprema, ki sta nastala iz večjih obrtnih delavnic. Ze kmalu po vojni je bilo usta- novljeno gradbeno podjetje, danes se imenuje Zidar, ki je, podobno kot druga podjetja, prestalo že nekaj preimenova- vanj in reorganizacij. Iz stranskih obratov podjetja »Avtov«, ki je bilo tudi usta- novljeno po vojni, in gradbe- nega podjetja se je razvilo eno največjih sedanjih podje- tij v občini — ITAS (Industri- ja transportne opreme). Ke- mična tovarna je bila usta- novljena leta 1954, prve pro- izvode je dala na trg leta 1957, z redno proizvodnjo pa je začela z novim letom 1964 (do takrat je bila v izgradnji in poskusni proizvodnji). Tr- govsko podjetje »Trgoprometa« in gostinsko podjetje »Hotel Pugleda« sta tudi po več reorganizacijah šele do- bila sedanjo podobo. Ustanov- ljenih je bilo še več gospo- darskih organizacij in obrat- ov, ki so tudi pomembni za občino in njen napredek kot Elektro, Kočevski tisk, Komu- nala, Pletiljstvo, Pekarna, Mlekarna, Agroservis, Mesa- rija (zadnji trije v sklopu KGP) in drugi.

Tudi na področju komunale je bil storjen občuten korak naprej. Kočevje in več drugih naselij je dobilo vo- dovod, moderniziranih je bilo več cest, ulic, urejena raz- svetljava, zgrajena nova že- lezniška postaja, pošta, v gra- dnji je novo pokopališče itd.

Na področju družbenih služb lahko tudi ugotovimo očiten napredek: zgrajen nov zdravstveni dom, nov dom te- lesne kulture, novo kegljišče in drugi športni objekti, nov dijaški dom, prenovljen Šeš- kov dom, nova zgradba zavo-

da za socialno zavarovanje, nova banka, več vrtcev, več šol in zdravstvenih postaj na podeželju itd. itd. Ponos Kočevja bo tudi nova šola, ki je že v gradnji. Za njeno gra- dnjo prispevajo občutna sred- stva občani v obliki krajevne- ga samopriskpevka in delovne organizacije.

Po vojni je bilo na območ- ju občine razen obnovljenih zgrajenih že preko 800 stano- vanj v družbeni lasti in 164 v privatni. Razen tega je tren- utno v gradnji še 68 stano- vanj, od katerih bo 20 vseljiv- ih še letos. Čeprav je bilo zgrajenih skoraj 1000 stano- vanj, je povpraševanje po njih še vedno občutno.

V občini je bilo konec pre- teklega leta 4172 radijskih sprejemnikov (ali en na vsa-

ke 4 prebivalce) in 783 televi- zorjev (ali en na vsakih 21 prebivalcev) ter 1153 naroč- nikov na dnevne časopise.

Trenutno je v občini 450 osebnih avtomobilov, 154 to- vornjakov, 314 motornih kol- es, okoli 1300 mopedov in še 59 traktorjev in 116 priklop- nih vozil.

- Družbeni bruto proizvod bo znašal v občini letos približno 19,5 milijard din ali 3,5 milijonov din na zaposlenega v družbenem sektorju gospodarstva oziroma 1.150.000 din na zaposlenega prebivalca; na rodni dohodek: preko 9 milijard din ali 531.900 din na prebivalca oziroma 1.665.920 din na zaposle- nega v družbenem sektorju gospodarstva.

SEVNICA: obračun na pragu novega desetletja

Letos sovpadata dve pomembni obletnici: 20-letni- ca osvoboditve in 10-letni-

B. Jakac: Moša Pijade, Baza 20, 1944

ca komunalnega sistema. Za sevniško občino pome- nita ti dve desetletji velik vzpon, saj se je dvignila visoko nad nekdanjo za- ostalost in nerazvitost. Napredek je dosegla zlasti v gospodarstvu.

Na novo so zrasla pod- jetja METALNA KRMELJ, MIZARSKA ZADRUGA SEVNICA, KONFEKCIJA LISCA, KONFEKCIJA JU- TRANJKA, KOVINSKO PODJETJE in KOMUNALNO PODJETJE. Razširje- ni sta bili tovarni KOPI- TARNI IN JUGOTANIN.

V občini so v povojnem obdobju zgradili tri nove

šole: v Sentjanžu, v Za- bukovu in v Sevnici. Sta- re šolske zgradbe so med tem obnovili v Tržišču, v Krmelju, na Razborju in na Blanci. V Krmelju so dobili prebivalci tudi no- vo zdravstveno postajo, v Sevnici pa so uredili zdravstveni dom v adapti- ranem poslopju. Načrte za gradnjo novega zdrav- stvenega doma imajo pri- pravljene, z gradnjo pa za sedaj še ne morejo pričeti, ker nimajo dovolj sred- stev za tolikšno investicijo.

Ob sodelovanju občanov so se razvila tudi oddalje- na naselja. Dobila so elek- triko, ceste in vodovode in seštevek vseh teh pridobi- tev govori o veliki priza- devnosti ljudi v boju za lepše življenje in novo po- dobo vasi.

V sevniški občini je bilo v 20 letih zgrajeno 12 km cest tretjega razreda in 33 km cest četrtega reda. Občani so obnovili 74 km vaških poti, ki so jih zbli- žale s sosedi in svetom. V tem obdobju je bilo re- konstruirano tudi 35 km cest četrtega razreda.

415 novih stanovanj, 27 novih vodovodov, 5 in pol milijarde narodnega dohodka!

Pomembno poglavje v knjigi napredka zavzema elektrifikacija, za katero so tudi prebivalci veliko žrtvovali. Dobili so 26 no- vih transformatorskih pos- taj, 101 kilometer visoko- napetostnih vodov in 592 kilometra električnega omrežja, na katero se je priključilo 2311 gospodin- stev. Zgrajeno je bilo 27 novih vodovodov in v 1513 hišah je končno pritekla voda.

Razmahnila se je tudi stanovanjska izgradnja, kajti industrija je spre- menila socialno strukturo prebivalstva. Podjetja in občina so zgradili 175 stano- vanj, zasebniki 240. Ob- novljenih je bilo ta čas 280 stanovanj in 495 gospo- darskih poslopij.

V devetih mesecih letos znaša vrednost bruto pro- dukta v občini Sevnica 8.459 milijonov, letni plan pa 11.764 milijonov. Vred- nost narodnega dohodka naj bi po predvidevanjih ob koncu leta dosegla 5.565 milijonov.

- V občini je zaposle- nih 3041 ljudi in vred- nost bruto proizvodnje na enega zaposlenega je bila do konca septem- bra 3.778.000 din. Z uspehi, ki jih poveču- jejo iz leta v leto, so v sevniški občini zado- voljni in jih z zama- njem spremljajo. Tre- nutno pa si občani najbolj prizadevajo, da bi čimprej uresničili naloge, ki jih zastavlja slehernemu državljanu gospodarska reforma.

KRŠKO: z novimi stroji v novo gospodarstvo

V sprehodu skozi ustvarjalnost zadnjih dveh desetletij v krški občini pogre- šamo tako kot povsod podatke za razdobje od 1945 do 1955. Za uvod naj nam torej služijo primerjave o povečanju gospodarske moči v zadnjem desetletju, ki povedo:

vrednost celotne proizvodnje v občini se je od 1955 do 1965 povečala za več kot 4-krat, narodni dohodek za 3,18-krat, število zaposlenih občanov za 61,8 odst., vrednost neto proizvoda na enega prebivalca pa za 2,5-krat. V gospodarstvo je bilo v tem času investiranih 15 milijard 911 milijonov din, za komunalno dejavnost in stanovanjsko izgradnjo pa je bilo porabljenih 3 milijarde 79 milijonov din.

Zgolj pravkar navedeni, sorazmerno skopi številčni podatki pa vendarle govori o zelo velikem razmahu, ki ga je v zadnjih dveh desetletjih doživela krška občina. Čeprav ni pri roki podatkov za prvo desetletje po osvoboditvi, si lahko mislimo, da je bilo treba že takrat ustvariti trdne temelje, ki so omogočili tako silovit razvoj v poznejšem obdobju. Upoštovati je treba, da je nemški okupator, ko se je 1945 umikal kot premaganec, opustošil za seboj vse, kar je v naglici le mogel. Se dolgo po osvoboditvi so se vračali na domove občani, ki so jih nacisti pregnali z domov in izselili po Šleziji, po drugih deželah Nemčije, na Hrvaško in v Srbijo ali pa odgnali v koncentracijska taborišča.

Družine so se takrat vra- čale v zapuščene domove; marsikje ni bilo vzeti kaj v roke, kot pravimo — hlevi so bili prazni, gospo- darska poslopja zapuščena, skozi strehe je pronicala dež, delovno orodje je bilo uničeno. Preden je la- hko krška občina zadihala v svobodi, so se morali njeni občani zbrati z vseh vetrov in šele nato so la- hko začeli z obnovo.

Tovarne in podjetja: ponos občine

Tovarna celuloze in pa- pirja »Djuro Salaj« v Krškem je prav gotovo indu- strijski obrat, na katerega so občani lahko ponosni. Z dodatnimi naložbami je iz nepomembne tovarne ki jo je sovražnik ob umiku delno porušil, nastala to- varna velikan, ki je danes znana doma in v svetu. Po vojni so kupili novo strojno opremo, zgradili so belilnico, skladišča, indu- strijske tire in 2 nova

papirna stroja. Rudnik rjavega premoga na Seno- vem je po vojni preuredil jamske in zunanje obrate, odprl novi kop v Srebot- nem, zgradil novo separa- cijo in nove strojne de- lavnice. V Termoelektran- ni Brestanica so kupili še en agregat za proizvodnjo električne energije in ure- dili nove sodobne naprave za razkladanje premoga. V Tovarni čokolade IMPERIAL so obnovili strojno opremo in zgradili nekaj novih prostorov.

Na novo je zrasla KOVI- NARSKA, ki se je iz skromne zadruge kovinar-jev razvila v sodobno indu- strijsko podjetje. PA- PIR-KONFEKCIJA se je povečala iz majhnega obra- ta s starimi stroji, zbra- nimi z vseh vetrov, v so- doben obrat za predelavo papirja. Na Ravnem pri Raki je začel obratovati nov rudnik kremenčevih peskov, v Kostonjčevici je Tovarna perila LABOD iz Novega mesta odprla nov obrat. V prihodnjih dneh

se bo začela proizvodnja v podobnem obratu, ki ga se urejajo v Krškem; na Senovem gradi LISCA iz Sevnice konfekcijski obrat, ki bo zaposloval 200 delavk. Ustanovljeno je bilo podjetje TRANSPORT Krško, ki s 25 tovornjaki prevažata tovore, z avtobus-nimi programi je prepre- dena vsa občina. Lepo se razvija Gradbeno podjetje SAVA. V gostinstvu in tu- rizmu, pa tudi v trgovini je prav tako opaziti precej- šen napredek.

Z dobrimi načrti v turizmu!

V Krškem je bil zgra- jen sodoben hotel TURIST SREMIC s 64 ležišči in so- doben restavracijo. V Ko- stanjevcu je bila urejena sodobna restavracija »Pod Gorjancu«, na Senovem se lahko zatečete v lepo res- tavracijo, prav tako v Brestanici v restavracijo »Pod lipco«, na Bohorju je bil zgrajen planinski dom, v Krškem je turi-

sicer dobili — samo zato, da bi lahko svoje obrate hitreje razvijali. To je nemalokrat ustvarjalo politične probleme, vendar je bilo treba delitev usmerjati tako, saj so v metliški občini vedeli, da si lahko samo s spričevalom dobrih gospodarjev zagotovijo nadaljnjo širšo družbeno pomoč.

Hkrati z nastankom prvih proizvodnih obratov je bilo treba razvijati zdravstvo, šolstvo in obrate družbene prehrane v podjetjih. Kot na dlani je bilo, da bo lahko dobro delal v pro- izvodnji samo zdrav in krepak dela- vec. Ti, samo na videz postranski stroški, pa so izpodjedali že tako in tako majhno materialno osnovo. Po- udariti je treba, da se je v tako tež- kih pogojih metliško gospodarstvo uspešno razvijalo predvsem zaradi zelo visoke zavesti občanov, ki so si ne- malokrat pritrgovali od ust, da bi po- večavali materialne osnove.

Neuničljiva volja za pomoč in sode- lovanje je prišla pri prebivalcih do iz- raza spet v zadnjih letih, ko so v ob- čini začeli komunalno urejati mesta in naselja. S krajevnimi samopri- spevki, ki so si jih naložili prebivalci, je bila zgrajena ali obnovljena

marsikatera šola, kulturni in gasilski dom. S pobudo, prispevki in prostovoljnimi delom občanov so bili zgra-jeni kulturni domovi in Krasincu in Suhorju, šole na Krasincu in Rado- vici, gasilski dom na Dobravicah, prebivalci Draščev na svoj gasilski dom še gradijo. Metlika se je v zadnjih letih glede ureditve tako ozaljšala, da jo na sosednjem hrvaškem področju dajejo kot zgled lepo urejenega mesta. Toda vse, kar je v Metliki narejenega. Je bilo razen glavne prometne žile, ki vodi skoznje, urejeno do 80 odst. s krajevnimi samopriskpevom in s pro- stovoljnimi delom prebivalcev! Hkrati je bilo na podeželju na enak način, toda z velikimi napori občanov in ob sorazmerno majhni finančni pomoči občine, urejenih mnogo vaških poti in rešenih mnogo komunalnih proble- mov.

V letu praznovanja 20-letnice osvob- oditve bo metliško gospodarstvo ust- varilo več skladov, kot pa je znašal bruto proizvod v družbenem sektorju 1958! Gospodarstvo se je razvilo in za- to večje investicije za splošne potrebe prebivalcev niso več problem. Novo metliško osemletko (348 milijonov

din) že gradijo s precejšnjo podporo in z razumevanjem delovnih organi- zacij, prav to pa je dokaz, da nekda- njia revščina izginja. Razumevanje za skupne potrebe v družbenih službah, ki ga že lahko kaže gospodarstvo, je hkrati dokaz, da bo gospodarska zmo- gljivost naraščala še naprej, da bo t- bodoče doma na voljo dovolj sredstev za enostavno in razširjeno reprodukci- jo in da gospodarstvu v občini kljub reformi ne grozi nič hudega!

Ko v metliški občini pregledujejo velike gospodarske uspehe, ki so jih dosegli v 20-letih povojnega gospodar- stva, niso zaverovani samo vase. Radi se spominjajo vseh tistih, ki so jim pomagali v dneh, ko so naloge prese- gale zmoglosti domače občine. Pri tem se s posebnim veseljem spominjajo republiških organov in mnogih tovari- šev, ki niso nikdar odrekli pomoči, tako potrebne metliškem področju! V metliški občini se te pomoči ne sra- mujejo, pač pa so nanjo celo ponos- ni. Ponosni že zategadelj, ker je raz- voj dokazal, da so vse, kar so dobili, razumno in gospodarno uporabili! Pri tem so dosegli v gospodarstvu tolikš- ne uspehe, kakršnih niti sami niso pričakovali.

DELOVNI KOLEKTIV

SPLOŠNEGA LIVARSTVA DOBOVA

voščiči za praznik republike in pozdravlja vse svoje stranke, poslovne prijatelje in znance, katerim se tudi vnaprej priporoča!

Preblisk dvajsetih let v trebanjski občini

Vojna tudi prebivalstvu temeniške in mirenske doline ni prizanesla. Porušeni so bili domovi, delavnice, uničeno je bilo vse, s čimer so si ljudje pomagali pri vsakdanjem življenju.

Dolgo je trajal boj za osvoboditev in nešteto žrtev je moralo dati tudi ozemlje trebanjske občine. Nad 300 padlih in več kot 450 umrlih po vojni! Njim v spomin so postavljeni spomeniki v Trebnjem, na Rojah pri Mirni, Dobriču, Sentlovcu in še marsikje, razen tega pa je v zidanih nešteto spominskih plošč in obeležij, ki bodo večno govorili o velikem davku, ki ga je zahtevala druga svetovna vojna.

Industrija v trebanjski občini po vojni ni bila obnovljena, ker praktično ni bilo kaj obnovljati. Dejavnost, občanom najbolj potrebna, je bila zasnovana z ustanovitvijo manjših obrtnih delavnic (mizarске, krojaške in čevljarске). To je bilo obdobje med 1947 in 1950. Prav v tem času se je začela industrializirati Slovenija. Nad 1800 mladih ljudi je tedaj poiskalo zaposlitev zunaj občine. Na pravi gospodarski razvoj trebanjske občine je bilo treba čakati še nekaj časa.

Kmetijstvo je bilo v trebanjski občini že od predvojnih časov sem ena najvažnejših gospodarskih panog, od katere je živela pretežna večina ljudi, število kmečkega prebivalstva se je zmanjšalo (bistveno) šele nekako po letu 1952. Leta 1959 je bilo v občini, tedaj nastali iz več manjših občin, že samo 60 odst. kmečkega prebivalstva, medtem ko pričakujejo, da se bo struktura letos tako spremenila, da v občini ne bo kmečkega prebivalstva več kot 52 odst.

Razumljivo je, da prav ta struktura prebivalstva v do ločenem pomenu označuje splošno gospodarsko rast, ki je zajela trebanjsko občino po razformiranju tamkajšnje okraja, še bolj pa v zadnjih letih. Posledica tega je bila, da se je narodni dohodek iz leta v leto povečeval in se samo v zadnjih šestih letih skoraj petkrat povečal. Najbolj razveseljevalo je, da se je v tem obdobju močno okreplil družbeni sektor, ki daje dandanašnji že skoraj polovico vsega bruto proizvoda v občini.

Gospodarstvo v trebanjski občini pospešuje nad 16 gospodarskih organizacij, med katerimi so TOVARNA SIVALNIH STROJEV, Destilacija DANA, mokronoški obrat elektrolitskih kondenzatorjev, KEMOOPREMA, obrat LITOSTROJA in vrsta drugih nosilcev družbene proizvodnje. Seveda odpade del tega na kmetijstvo, ki zanj skrbi Kmetijska zadruga v Trebnjem.

Če bi človek primerjal predvojno obdobje s sedanjim, kar ne bi mogel verjeti, da je mogoče tolikšen napredek, in to predvsem tam, kjer ni bilo nikakršnih temeljev, pa tudi ne vseh pogojev za to. Toda ljudje, prežeti z revolucionarnim duhom, so se zagrizli v obnovo porušenega in v delo, da bi si ustvarili vse tisto, kar jim v prejšnjih obdobjih ni bilo omogočeno. Volja pri ustvarjanju novega je bila neizmerna.

Hkrati z razvojem gospodarstva je napredovalo še marsikaj drugega. Zgradili so novi šoli na Catežu in Trebnjem, zdravstvene prostore v Trebnjem, Mokronogu in na Mirni, obnovili železno soto postaje v sedmih krajih, uredili vrsto trgovin, modernizirali poštno poslovanje, tako da je avtomatska telefonska centrala sploh ena najpomembnejših povojnih pridobitev v občini. Električno so dobile domala vse vasi (npr. vsa dobrniška dolina) razen nekaj zaselkov. Velika vodovodna dela so prepečala pitno vodo v Trebnje, Ponikve in Mokronog. Skrb za napredek se je odrazila na vseh področjih, nemalokrat je bil pri tem s samoprispevkom udeležen občan sam.

Danes je trebanjska občina, ki se razprostira na 30.028 ha, razvita že na mnogih področjih, tako da nudi delo oziroma kruh je okoli 2.000 občanom, medtem ko se nad 1.400 ljudi vozi na delo drugam.

Seveda je to samo površen, bi rekli, zelo zgosten pregled napredka v trebanjski občini po vojni. V marsikaterem primeru so sedanjí podatki močno neprimerljivi s tistimi takoj po vojni in to iz več razlogov: bodisi da takrat še ničesar ni bilo, ali pa je bilo tako majhno in, gledano z očmi sedanje dobe, nepomembno. Napredek pa je zato samo še toliko večji.

Zlato, stari časi! Plug in majolika sta bila simbol idilične dežele pod Gorjanci, potni list za Ameriko in Avstralijo njeno spričevalo. Tu se je začel Balkan s svojo romantiko in revščino, sem sta komaj še segli otroška železnica in vijugasta cesta; kapital, gospodarski

Druga petletka s skidom za pomoč nerazvitim predelom Slovenije (1954) pa je razgibala tudi Dolenjce in novomeško občino. Živahnost ni prenehala do danes:

- v občini je 85 družin
- benih obratov z 11.315 zaposlenimi, ki ustvarijo
- jo na leto blizu 50 milijard družbenega bruto

več kot 11 metrov.

Hitremu gospodarskemu razvoju je sledila tudi kultura: od 112.000 knjig v predvojnih knjižnicah (ki jih je okupator po večini uničil) jih imajo ljudske, znanstvene in strokovne knjižnice danes blizu 260 tisoč, urejeni so trije novi muzeji in ena galerija, namesto 285 radijskih spre-

no varstvo matere in otroka, varstvo vojaških vojnih invalidov in borcev NOV ter skrb za posameznike ki niso sposobni skrbeti zase in za svoje pravice — je težko izraziti s številkami. Različne ustanove, zavodi in organi skrbe za ljudi tako kot najbrž nikjer na svetu.

Dvajset let žuljev in od-

NIČ VEČ ZLATIH, STARIH ČASOV!

razvoj in napredek pa so ostajali nekje na severu.

Jajca po 60 para, krompir po 75 para, čebula po 80 para, vino po 8 dinarjev, drva po 65 dinarjev — sol pa po 3 dinarje, sladkor pa 14 dinarjev, 25 watne žarnice po 15 dinarjev, čevlji 150 dinarjev, moško kolo 800 dinarjev, radioaparati 3.000 dinarjev...

Pet jajc za kilo soli, 13 jajc za liter petroleja 23 jajc za kilogram sladkorja in 8 jajc za eno kilovatno uro elektrike!

Kaj je lahko počel Dolenjec s svojo zemljo: delal, pojedel ter spal — kar je pridelal in spal — za 5.000 jajc pa bi si že lahko kupil — radioaparati! Zlati, stari časi!

Boste rekli: saj nismo bili samo kmetje; kaj pa delavci in meščani? Res je, v novomeški občini je bilo leta 1939 registriranih 29 manjših industrijskih obratov s 1.550 zaposlenimi. Povprečna mesečna plača teh ljudi je znašala okrog 500 dinarjev — prav toliko je stalo na mesec dvosobno stanovanje v stari zgradbi.

Meščani (uslužbenci) so imeli seveda višje dohodka — tudi po 1000 in 2000 dinarjev na mesec. Kupovali so si lahko osebne avtomobile: Novomeščani

- proizvoda ali natančneje 460.640 dinarjev na rodne dohodka na prebivalca (leto 1964).

S kmetijstvom se je pred dvajsetimi leti preživljalo več kot tričetrtine prebivalcev, zdaj pa je le še štiri desetine prebivalcev odvisnih od kmetovanja. 7.750 zasebnih kmetijskih gospodarstev ustvari na leto 6 in pol milijarde družbenega bruto proizvo-

jemnikov imamo zdaj več kot 8.500 radijskih in 600 televizijskih sprejemnikov!

Manj smo zadovoljni s šolstvom, kjer zaradi vojne uničenja in intenzivnega vlaganja v industrijo se danes nismo prišli na zeleno vejo. V občini je 13 osnovnih šol z 21 podružnicami in osem strokovnih šol. Šele zdaj bo novi industrijski potencial omogočil večja vlaganja

povedovanja je za nami. Iz malo več ko nič, iz skromnih obrtnih delavnic je pričela rasti industrija: v Bršlinu tekstilna, v Straži lesna, v Ločni kemična, v Kandiji avtomobilska, pod Marofom gradbena, na Cegelnici elektrotehniška in steklarska. In še in še, vseh tu niti ne moremo naštet! Ceste smo oblekli v asfalt, pri naših turističnih biserih se zadovoljni ustavljajo

PRED VOJNO PET OSEBNIH AVTOMOBILOV V NOvem MESTU — DANES LASTNA TOVARNA AVTOMOBILOV.

da zato ni čudno, da se ljudje preseljujejo v bližino tovarn, v Novo mesto, Stražo, Sentjerne in Žužembek. Tu je občutiti precejšen pritisk na stanovanja, medtem ko so v vaseh in zaselkih prazna stanovanja ali cele hiše.

Leta 1939 je bilo v ob-

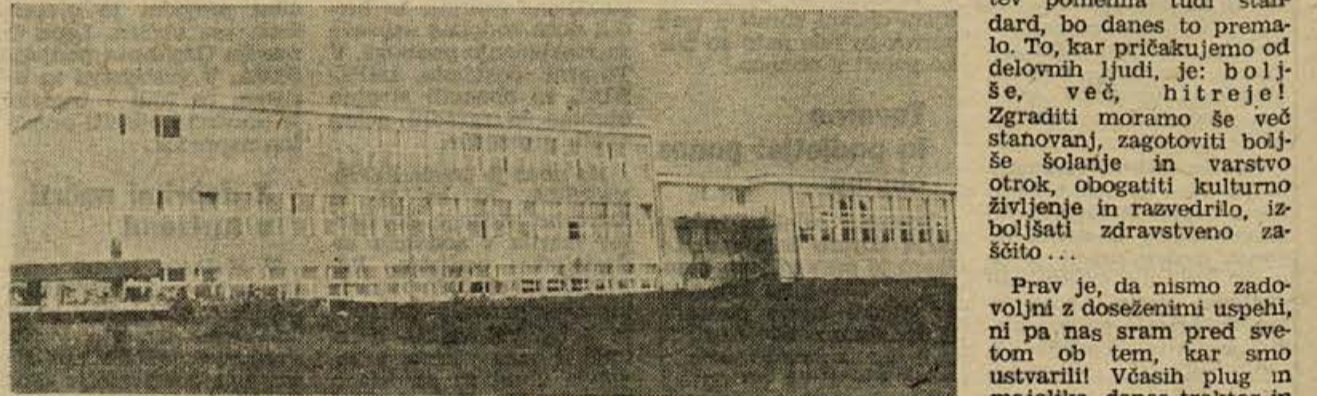
tudi v gradnjo šolskih splotij in vplival na hitrejši razvoj prosvetnih, kulturnih in telesnovzgojnih dejavnosti.

Tudi zdravstvo in socialno varstvo sta zadnji čas dosegla lepe uspehe. Namesto 300 predvojnih bolniških postelj ima Novo me-

najzahtevnejši turisti...

Novomeški občini so se vrata v prihodnost na široko odprla. Gospodarski prelom v Jugoslaviji sovpada s prelomom pri nas. Zdaj je na nas, da iztisnemo življenjski sok iz sadov teh dvajsetih let: če je včasih že samo zaposlitev pomenila tudi standard, bo danes to premaloc. To, kar pričakujemo od delovnih ljudi, je: boljše, več, hitreje! Zgraditi moramo še več stanovanj, zagotoviti boljše šolanje in varstvo otrok, obogatiti kulturno življenje in razvedrilo, izboljšati zdravstveno zaščito...

Prav je, da nismo zadovoljni z doseženimi uspehi, ni pa nas sram pred svetom ob tem, kar smo ustvarili! Včasih plug in majolika, danes traktor in televizor, včasih za sol in petrolej, danes za avtomobilске ceste in bolnišnice — vrnitve v stare, zlato čase ni več; saj se je, iskreno povedano, niti ne želimo!

TUDI NOVA SOLA V TREBNJEM JE DOKAZ MARLJIVOSTI IN NAPREDKA.

so jih imeli kar 5 (z besedo: pet)!

Čerprav je vsaka statistika varljiva in jo lahko obračamo po vetru kot petelina na cerkveni strehi, pa nam grafikon zadnjih dvajsetih let prepričljivo zapre sapo! Pravite, da se razvijajo vse dežele na svetu? Ze res, toda tako hitro kot naša le malokatero. Še hitreje očitno zapostavljene, med njimi tudi Dolenjska.

Izmed 29 predvojnih industrijskih obratov jih je bilo po osvoboditvi sposobnih za proizvodnjo samo še sedem. Začeti je bilo treba povsem znova. Porušeni domovi, šole, železnice, mostovi in gospodarski obrati so zaposlili tisoče rok. V prvem letu po osvoboditvi smo si komaj obnovili streho nad glavo. Tudi prva petletka je šla mimo nas s perspektivnim planom in splošnimi nalogami. Vsa pomembnejša industrija je bila zajeta v republiških in zveznih načrtih, ki pa z Dolenjsko niso kaj dosti računali. Tu smo še vedno pospravljali ruševine...

čini 9.205 stanovanj, letos pa že več kot 13.000! Takrat je imel vsak prebivalec 8 površinskih metrov stanovanja, danes pa že

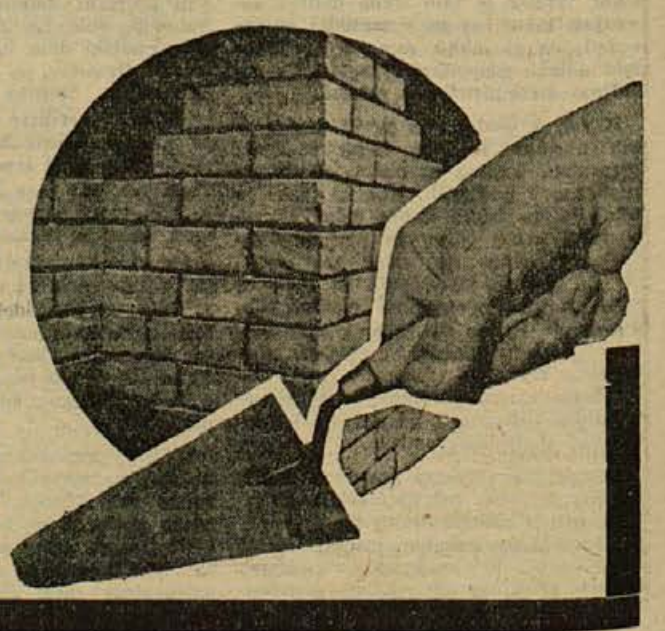
sto zdaj 551 ležišč. Povsem na novo pa je zrasla služba socialnega varstva: skrb za delovnega človeka in njegovo družino, poseb-

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

PIONIR Novo mesto

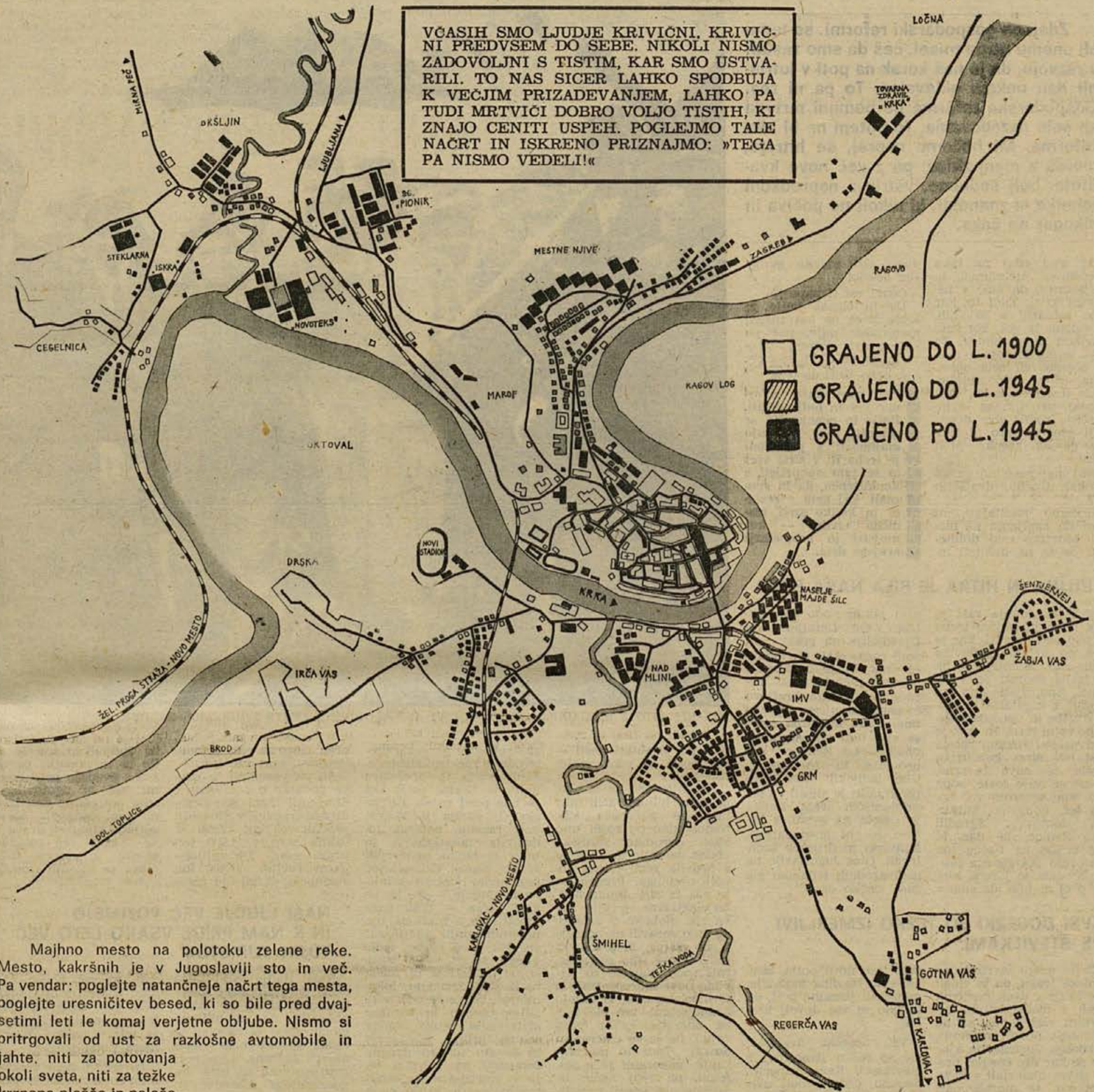
čestita za praznik republike — 29. november vsem investitorjem, poslovnim partnerjem, kooperantom in naročnikom.

SGP PIONIR ima v svojem sestavu gradbišče Novo mesto ter gradbišča v Ljubljani, Brežicah in Trebnjem, lasten projektno biro in centralne obrate. Opravlja vse vrste nizkih in visokih gradenj kvalitativno, v določenih rokih in po konkurenčnih cenah!

TUDI TO JE SOCIALIZEM!

VČASIH SMO LJUDJE KRIVIČNI. KRIVIČNI PREDVSEM DO SEBE. NIKOLI NISMO ZADOVOLJNI S TISTIM, KAR SMO USTVARILI. TO NAS SICER LAHKO SPODBUJA K VEČJIM PRIZADEVANJEM, LAHKO PA TUDI MRTVIČI DOBRO VOLJO TISTIH, KI ZNAJO CENITI USPEH. POGLEJMO TALE NAČRT IN ISKRENO PRIZNAJMO: »TEGA PA NISMO VEDELI!«

Majhno mesto na polotoku zelene reke. Mesto, kakršnih je v Jugoslaviji sto in več. Pa vendar: poglejte natančneje načrt tega mesta, poglejte uresničitev besed, ki so bile pred dvajsetimi leti le komaj verjetne obljube. Nismo si pritrgovali od ust za razkošne avtomobile in jahte, niti za potovanja okoli sveta, niti za težke krznene plašče in palače – gradili smo stanovanja in tovarne, gradili tako zavzeto, da danes od samih zidov hiš ne vidimo! Primerjajte črne površine z belimi in črtkanimi, pa boste videli in razumeli: več smo zgradili v teh dvajsetih letih kot prej v šestih stoletjih! Endružinske hišice, stanovanjski bloki, industrijski objekti! Sprašujete: kam je šel denar? Poglejte vendar okrog sebe, preštejte okna in dimnike! Prva obljuba socializma je izpolnjena in to bolje kot smo si pred dvajsetimi leti med ruševinami in v oblekah, ki jih je poklonil Rdeči križ, lahko predstavljali.

Stanovanje je osnovno merilo za standard, pa vendar bi kdo pripomnil: kaj pa vse drugo – hrana, obleka, zdravstvo, kultura in razvedrilo? Prav ima! Tudi na to se ozrimo. Čeprav je primerjava težka, saj smo bili včasih poljedelska dežela in ljudje se za frizerje, televizorje in renault majorje sploh niso zanimali; čeprav je kmet svoje pridelke zlahka sam uporabljal, za morebitni višek pa kupil le sol in vžigalice; čeprav so številke o zdravstvenem zavarovanju zamotane; čeprav so stari podatki samo približni, novi pa se hitro menjajo. Čeprav! Vsaj grobo primerjavo naredimo; primerjavo z vrednostjo dela. Koliko časa mora človek delati za kilogram kruha? To je enostaven in prepričljiv podatek. Poglejmo:

KOLIKO ČASA DELAMO ZA KILOGRAM KRUHA?

(Povprečni osebni dohodek in povprečne cene v Sloveniji.)

Dohodek na uro	1939	1956	1965
	(letno povprečje)	(letno povprečje)	(september)
	4 din	60 din	320 din
Potrošniška dobrina	čas, potreben za prislужitev		
Črn kruh, kg	45 minut	47 minut	25 minut
Bela moka, kg	46 minut	1 ura 25 min.	25 minut
Krompir, kg	11 minut	14 minut	18 minut
Jabolka, kg	41 minut	34 minut	25 minut
Jajca, kom	9 minut	18 minut	10 minut
Mleko, lit	23 minut	31 minut	25 minut
Govedina, kg	2 uri 45 min.	4 ure	4 ure
Vino, liter	3-ure	2 uri 27 min.	1 ura 10 min.
Sladkor, kg	3 ure 30 min.	2 uri 25 min.	47 minut
Sol, kg	45 minut	38 minut	16 minut
Kangarn, 1 meter	41 ur	80 ur	25 ur
Moški čevlji, par	45 ur	57 ur	16 ur
Električni kuharlik (odprt)	28 ur	28 ur	3 ure
Zarnica (25 W)	3 ure 45 min.	1 ura 45 min.	24 minut
Radio, kom.	4 mes. in pol	3 mesece	pol meseca
Ena kilovatna ura elektr.	1 ura 15 min.	13 minut	3 minute
Skatlica vžigalic (50 vžigalic)	7 min. 30 sek.	6 minut	2 min. 45 sek.
Kino vstopnica, kom.	1 ura 38 min.	30 minut	20 minut
Solski svinčnik, kom.	15 minut	17 minut	4 minute
Spalnica (pohišstvo) grt.	10 mesecev	7 mesecev	2 meseca in pol
Mesečna stanarina (dvosobno stanovanje)	125 ur	35 ur	25 ur

Iz porušene domovine smo v desetih letih zgradilo novo. V času, ko so nekatere močne evropske kapitalistične države komaj ukinile živilske karte, smo mi imeli že skoraj tak standard kot pred vojno – in tudi danes se marsikomu lahko postavimo ob bok. Ne primerjajmo samo z avtomobili, avto ni vse – pogledjmo tudi šolstvo, zdravstvo in socialo, stanarine in druge osnovne življenjske potrebe! Čeprav je naša dežela zdaj pretežno industrijska, niso cene živilom nič bistveno višje kot v stari, poljedelski Jugoslaviji, večina industrijskih izdelkov pa je tudi po desetkrat cenejša! Ali ni tudi ob tem vredno razmisliti?

NEZADRŽNO NAPREJ, SAMO NAPREJ!

Zdaj, ob gospodarski reformi, se temu ali onemu utrne misel, češ da smo zastali v razvoju, da je naš korak na poti v jutrišnji dan nekam oklevajoč. To pa ni res. Gospodarska reforma ne pomeni mrtvila ali celo nazadovanja. To potem ne bi bila reforma. Mi hočemo naprej, še hitreje, morda z manj zidov, pa z več nove kvalitete, bolj sodobno, vstric z napredkom tehnike in znanosti, ki nikoli ne počiva in nikogar ne čaka.

Če smo zdaj na tako pomembni prelomnici, to ne pomeni, da smo v nekakšni krizi. Tudi to, kar smo ustvarili v 20 letih, je veliko, je več, kot smo kdajkoli mogli slutiti. Za taka velika dejanja so drugi potrebovali cela desetletja, če ne celo stoletja. Toda drugi so začeli bolj zgodaj, pri njih se je industrija rodila dve desetletji prej in zato ni čudno, če so krepko pred nami.

Naj mar zaspimo na lovorikah uspehov dvajsetih let?

Nočemo zaostajati, ni nam do capljanja na mestu. Moramo vsaj dohiteti — če že ne dohiteti in

dustrijsko razvite evropske dežele!

Čemu vsi ti naporji? Da bi človek bolje in lepše živel, ne kot suženj materialne nuje, pač pa kot pravi človek, človek, ki je cilj vsega.

A kako priti do tega?

- Pot nam kaže reforma: več in bolje delati.
- Bolje in ceneje. Ne se zapirati vase, v svojo majhnost; s proizvodi je treba iti v širši svet in se tam spoprijeti s konkurenco, da bi spoznali, kaj smo v resnici in koliko smo resnično vredni — kot mojstri in gospodarji svojega dela.

TOVARIS TITO Z BRIGADIRJI OB OTVORITVI AVTOMOBILSKE CESTE LJUBLJANA-ZAGREB.

BUJNA IN HITRA JE BILA NAŠA RAST

Naša dosežanja rast je bila hitra in bujna: treba je bilo nadomestiti, kar je bilo po krivdi zgodovine zamujeno. Marsikje je bilo treba zaorati še v ledino. Spoprijeti smo se morali z zaostalostjo stare družbe in opustošenostjo po vojni hitri. In tako je pod našimi rokami začela nastajati nova industrija, rastle so nove tovarne, stekle so nove ceste, odpirali smo zmerom več novih šol, bolnišnic, kulturnih domov... Zgradili smo Zenico, ki dan in noč bruha na tisoče ton tako zelo potrebnega železa. Nastala so jezera, kjer jih prej ni bilo, da smo v

njih zbrali vodo za elektriko. Od Ljubljane do Djevdjelije na grški meji smo razprostrli siv asfaltni trak, ki je še tesneje povezal jugoslovanske narode in je zato bratstvo in enotnost njegovo pravo ime. Taka moderna cesta se vije tudi ob jadranski obali — od Reke do Dubrovnika in še naprej. Glas ladijskih siren, glas naših ladij je slišati v vseh pristaniščih sveta. Redka je dežela na svetu, s katero ne bi gospodarsko, kulturno in drugače sodelovali. Glas Jugoslavije na mednarodnih tribunah ima zdaj visoko ceno.

VSI DOSEŽKI SO TEŽKO IZMERLJIVI S ŠTEVILKAMI

Če bi mogli zavrteti dva filmska traku, da bi videli iste kraje v dveh različnih časih, z dvajsetletnim časovnim razločkom, se ne bi mogli dovolj načuditi. Nekdanja Jugoslavija, kjer sta se kar dve tretjini prebivalstva ukvarjali s kmetijstvom, je morala dati veliko svojih polj, da so se lahko širila mesta in nastajale nove tovarne: mariborski TAM, ljubljanski LITOSTROJ, kragujevska CRVENA ZASTAVA, tovarna porcelana v makedonskem TITOVEM VELESU, tovarna viskoze v LOZNICI, elektroindustrija OBOD v črnogorskem Cetinju in še deset in deset podobnih. A krčili

smo tudi nova polja, izušili smo številna močvirja, namakali presušeno prst, da bi bilo za vse dovolj kruha.

Vsi dosežki dvajsetih let so težko izmerljivi s številkami. Kako izmeriti, denimo, čedalje bolj uveljavljeno vlogo delavskega in družbenega samoupravljanja? Kaj pomeni zdaj naš delovni človek kot upravljavec? A pustimo to za kakšno drugo prilžnost, zdaj zapišimo še nekaj števil o dvajsetletnih uspehih, ne da bi s tem zanikali pomanjkljivosti in napake, ki jih tudi v naši družbi še nismo povsem rešeni.

SEDEMKRAT BOLJ RAZVITA INDUSTRIJA, DVANAJSTKRAT VEČ ELEKTRIČNE ENERGIJE!

V predvojni Jugoslaviji je bilo le nekaj večjih tovarn in dosti več manjših bolj obrtniških kakor pa industrijskih obratov. Iz tega je po vojni zrastle mogočna, sedemkrat bolj razvita industrija, ki je zdaj na tem, da preraste v novo kvaliteto, kakršna se bo lahko pomerila tudi

z največjimi evropskimi industrijskimi dosežki. Medtem ko smo do zdaj lahko ugotavljali, da sodi naša povojna stopnja industrijske rasti med največje na svetu, bomo čez leta ugotavljali — predvsem po zaslugi naporov gospodarske reforme — da sodimo med svetovne velikane

tudi po produktivnosti — kakovosti in ceni svojih izdelkov.

Novih tovarn ne bi bilo, če ne bi bili ustvarili tako mogočne pogonske sile. Neposredno po vojni smo imeli ogromno stihijske vodne energije in globoko v nedrjih zemlje tudi dovolj premoga. Preden pa je vsa ta sila dobila obliko elektrarne, je bilo treba riti globoko v zemljo, da smo spravili na površje »črno zlato«, in z mogočnimi jezovi smo pregrajevali vode. Nastale so številne nove hidrocentrale in termoelektrarne, ki dajejo dvanaestkrat več električne energije kakor pred vojno, pa je še zmeraj ni dovolj. Tudi to pomanjkanje, kakorkoli je neprijetno, na svoj način izpričuje naš nagel, nezadržan industrijski razvoj.

Nekatere industrijske panoge so se tako »potegnile«, da se ta ali ona številka zdi kar neverjetna. Za

A ŽIVLJENJSKI STANDARD?

Kaj proizvodnja, čemu vse te številke? bo kdo rekel. A življenjski standard?

Pokazatelj življenjske ravni je vsekakor tudi zaposlenost. V Jugoslaviji je število zaposlenih v družbenem sektorju že doseglo številko 3,6 milijona ali 1 milijon več kot pred petimi leti. Vsako leto se je torej na novo zaposlilo 200.000 ljudi. To pa pomeni povečano kupno moč prebivalstva, ki se kaže med drugim tudi v hitrem naraščanju števila osebnih avtomobilov in drugih trajnih potrošnih dobrin (to je spet kategorija, ki je v stari Jugoslaviji nismo

poznali). Konec lanskega leta je bilo v vsej državi registriranih 140.900 osebnih avtomobilov, od tega samo v Sloveniji dobrih 40.000 ali eden povprečno na 38 prebivalcev. Radio govori in igra že skoro v vsaki, tudi najbolj oddaljeni domačiji. V Sloveniji pride povprečno 15 prebivalcev na en televizor. V nadrobni trgovini v Sloveniji so prodali leta 1960 le 5.160 električnih štedilnikov, lani pa že 3,4-krat več. Tako skokovito je šlo navzgor tudi pri drugih trajnih potrošnih dobrinah: hladilnikov so prodali po kratkih štirih letih 2,3 krat več, sesalcev za

prah 2,6-krat več, pralnih strojev 3-krat več itd.

Ali pa vzemimo še druge podatke o potrošnji v Sloveniji! Lani so v nadrobni trgovini v Sloveniji prodali več kot 12.000 šivalnih strojev, 1.200 ton prave kave, 2,6 milijona parov čevljev, 31.400 ton sladkorja, 42.900 ton mesa

in mesnih izdelkov itd. Če bi te podatke primerjali s prodajo pred desetimi leti, bi ugotovili, da zdaj potrošimo eno tretjino več sladkorja, skoraj petnajstkrat več prave kave, 8-krat več čokolade, skoraj še enkrat toliko mesa in mesnih izdelkov, 2,5-krat več čevljev itd.

NAŠI LJUDJE VEČ POTUJEJO IN K NAM PRIDE VSAKO LETO VEČ TUJIH TURISTOV

Naši ljudje prej niso dosti potovali. Prej so bili redki, ki so se lahko pohvalili, da so bili na morju. Zdaj je narobe: le redki so, ki niso videli našega Jadrana, a vse bolj potujejo tudi na tuje. Jugoslovanske železnice so leta 1939 prepeljale le 53 milijonov potnikov, lani pa že štirikrat več. Z avtobusi so lani prepeljali 181 milijonov potnikov, od tega dobro tretjino v Sloveniji. Zdaj imamo mnogo sodobnih cest in potovati v Dubrovnik, na Reko, v Beograd ali pa bliže v Zagreb, Koper in dru-

splitskem govoru. gam ni več noben problem. Včasih je bilo mnogo težje: celo za potovanje iz Novega mesta v Ljubljano je bila potrebna dobršna mera potrpljenja.

In naš devizni turizem? Lani so zapisali v hotelske in druge knjige 10 milijonov nočitev inozemskih gostov ali sedemkrat več kakor leta 1939. Promet inozemskih gostov nam je prinesel 90 milijonov dolarjev deviz, s čimer smo se približali številki, ki jo je omenil predsednik Tito v svojem znamenitem

Od zdaj naprej bo šlo še hitreje. Ne bomo več toliko gradili, kjer ne bo zares nujno in smotno, zato pa bomo morali iz tega, kar že imamo, iztisniti vse, kar se iztisniti da. Prvi rezultati so že vidni: ustvarili smo prve devizne rezerve, investicijski sklad se je zmanjšal, pritisk na emisijo denarja nam uspebrzdati, povečali smo izvoz... To so dobra znamenja, ki izpričujejo vse kaj drugega kakor pa krizo. Tega novega vzpona, ki se že kaže na pomolu, pa seveda ne bi bilo brez prehojenih dvajsetih let, dvajsetih let velikih uspehov, na katere se ob 20. obletnici nove Jugoslavije s ponosom oziramo.

FRANCE MIHALOVČAN

Naša pot v Jajce

V snegu je bil zakopan pragozd, ko smo stopali skozi fantastične podobe zimske pravljice nizdol prek cest, sveže razvoženih od nemških tankov. Ofenziva še ni bila popolnoma končana. Skozi pozno jesensko Belo krajino nas je vodila pot.

V jutranji rosi in hladu smo v dolgi koloni v gosjem redu na pol oboroženi in le slabo oblečeni korčili skozi krasne, s kopreno poezije prepredene stelnike, v vasico na pobočju nad bližnjo Kolpo.

Pod gostoljubno streho smo počakali večera, ki nam je v okrilju mesečine dovoljeval prehod ob polnočni uri čez sanjsko lahko zamagljeno Kolpo na hrvaško stran, kjer so gospodovali ustaši.

Kot dolg niz biserov se je bleščal šumeči in od mesečine svetlo se kadeči jez in spremljal naše drsenje v čolnu čez zgodovinsko reko.

V meščevi blede luči smo hiteli tiho v dolgi vrsti po stezah, prek potov in polj, dolinic in gričkov ter v čudežni mesečni kopajočih se stelnikov.

Tiho smo šli skozi neštete dremajoče vasice, ki so kazale znamenja borbe, izdajstva in dajale vtis pritajenega prežanja. Pot nas je vodila v temni gorski greben. Pod nami je ždela pokrajina v predjutranjem snu, široka obdelana pokrajina z vasmimi in belimi cestami.

Luna je zahajala, na vzhodu je zabledela dneva luč. Zvezde so ugašale. Obzorje je porumenelo. Vršilo je žareče sonce, ko nas je gozd skrnil pred sovražnikovimi prežeci pogledi.

Zasnežen gozd nas je zazibal v prvi, zaradi bližnjih streliv minometov, nemirni sen v izdajalsko svetlobo dneva. Nad nami je strmela bajno ožarjen Klek kot fantom. V dalji pred nami so se kopale v čudni žolti luči v dolinah zamaglene Kordunske gore in grebeni.

V deževni noči smo hodili komaj sluteč prednika skozi goščavo, blato in sneg dalje, dalje preko sovražnih cest v globoki kanjon, preko reke in spet navkreber skozi tiho vas v večni negotovosti pred nenadnimi srečanji z ustaši ali Nemci.

Kolona se je vila dalje po skalnati ravnini, samotni in neskončni, kot bi bila na pošastnem mesecu.

In zopet po cesti in koseh, prelepo prepredeni z bajnimi pajčolan mesečine, preko lepo valovitih gričkov, poraščenih na vrhovih z redkim, slinovitim hrastičjem, preko zametnih dolinic, kjer smo se v kratkih počitkih zazibali v prelepe sanje, kot da nismo sredi najtrše resnice in vojne. Bil je kraj, kjer sem si zaželel, da bi ostal kar tam, tako opojno lepo in sanjsko je ta krajina vplivala na nas sredi lahne meglenosti v polnem mesecu, ki je zvedeval in dobrohotno zrl na nas iz zenita.

Šli smo spet dalje skozi džungli podobno, nizko goščavo, preko lahkih vzpetin z razdejanimi velikimi kmetijami, z mrtvimi ognjišči. Luna je otipavala še sveže sledove nešteti sovražnih tankov, ki so tod sejali smrt in uničenje. Le redko kje je še

stala cela hiša ali celo ljudje v njej.

Široka pokrajina se je kopala v mesečini in nočni mrz se je zajedal v naša pretrujena telesa. Strah pred nevarnostjo nam ni dal počitka, hiteli smo dalje.

Skozi gozd smo se naposled spustili po ostri serpentin, ob strmih, steni podobnem obrežju nizdol k šumeči reki. Tu se je zgostila kolona v gost klopčič, ki je tiho čakal na počasen prevoz čez reko Mrežnico. Mogočen slap ali jez ob razrušenem mlinu je delal silen vtis in se skladal z občutkom, da smo na meji sovražnega in svobodnega ozemlja.

Splav nas je tiho prepepljal in mesec se je že dotaknil robu gozda in spuščal kot fantastični žaromet svoje sanjave pramene skozi košato vejevje v temnem kanjonu na razpenjeno vodno gladino. Ko smo stopili po strmi kameniti stezi na vrh, se je na vzhodu lahko danilo; tja nas je peljala pot. Danica se je kot velikanski dragulj bleščala nad temno skupino počivajočih partizanov.

Tako smo v mrzlih, mesečnih, temnih, pošastnih nočeh noč za nočjo hodili preko sovražnega in osvobojenega ozemlja.

Po enajst dnevnem maršu v mrzlih, temnih in mesečnih nočeh preko sovražnega ozemlja, smo 21. novembra prispeli slovenski avnojski delegati v osvobojeno starodavno slikovito bosansko mesto Livno. Tu smo počivali, se zdravili od prehlada in čakali na nadaljnji poziv. Na cesti smo zvedeli od

bil bombardiran avion in poleg drugih ubit tudi mladi Lola Ribar. Čuden dan čakanja. Snežilo je pri polnem soncu in pričaran je bil fantastičen naraven prizor.

Misleč, da zaradi nesreče ne bo nič z mojo potjo, sem zvečer legel spat, toda že me pride nekdo klič

tovariš Velebit: »Hajdemo u fabriku«.

Nisem vedel, kaj je s to fabriko. Brodila sva kake pol ure vsa premražena in neprespana po blatu in snegu ven iz mesta ob reki Vrbasu do neke tovarne, ki je obratovala.

Težko sem nosil svojo preteško prtjago, in se

materiala in strojev do manjšega poslopja, kjer so tudi naju povabili, naj vstopiva.

Ko sem se komaj prerl s svojim nahrbtnikom skozi vrata, slišim: »Sad znam, zašto so Slovenci tovariši — jer tovar«.

Presenetil me je njegov obraz, ki je bil čist dru-

svoje male pipice cigareto.

Vlažen, mrzel veter je vlekel skozi pobeljen bunker. »Daj, zapri zadnja vrata in pripravi električno peč.« Popravil si je jugoslovanski oficirski plašč, še bolj bled je postal v obraz, zaradi tifusne injekcije je vročično utrujeno zrl varne in mislil bog ve kaj, sem pa tja sva izmenjavala stavke. Trikrat sva si sedela nasproti v tem okolju sama ali pa obkrožena od delegatov in se gledala v obraz, vsak po svoje opazujoč. Med risanjem je teklet neprisljnih pogovor o vsem, kar zadeva čas in preteklost, govoril je o svoji slovenski materi, govorila sva o naših izseljencih v tujini, govorila o uniformi, o titovkah in znakih. Gledala sva v bodočnost in toplo je bilo kljub skalnemu hladu v tem bunkerju.

Hitel sem z risbo, čas je dragocen človeku, skozi katerega gredo vse niti kompliciranega nenavadnega boja, boja, kakršnega še ni poznala zgodovina. Pred tem silnim človekom, ki predstavlja ves naš upor in nečloveški napor, vso našo edinstveno borbo. On sam sedi pred menoj in zreva si v oči kot spovednika. Nenavadno globoko občutje me spreletava. Tu v srcu ogromne skalne mase, je srce te borbe, sem so uprte oči in ušesa borcev za svobodo, oči vsega sveta, prijaznega in sovražnega. Zavedal sem se dragocenosti trenutkov. Kakšna pestra vrsta obrazov se je že vrstila pred menoj v delu, a tu doživljam nekaj čisto nenavadnega, izrednega, in sicer v kakšnih razmerah in okolju. Vedno več sem odkrival v tem kompliciranem izredno lepo izklesanem obrazu in le to sem si želel, da bi imel kdaj možnost z boljšim materialom narediti novo popolnejšo podobo. Opazoval sem ga na zgodovinskem zasedanju v vseh tistih trenutkih, ki so vedno bolj odkrivali njegov izreden značaj, posebno ko je bil izvoljen za maršala. Kljub vsem naporom je bil mladeniško svetel in svež, drugi dan po zasedanju na banketu, pred odhodom delegatov.

Po nočnem zasedanju med 29. in 30. novembrom sem šel s Kristofom in Petrom v bunker, kjer sem prvo noč sprespal na klopih v bližini novega maršala.

Ogrožala nas je nova nemška ofenziva prihajajoča zima in sneg, ki bi bil za nas usoden, če bi nas zajel še na poti v Slovenijo, v kočevske gozdove.

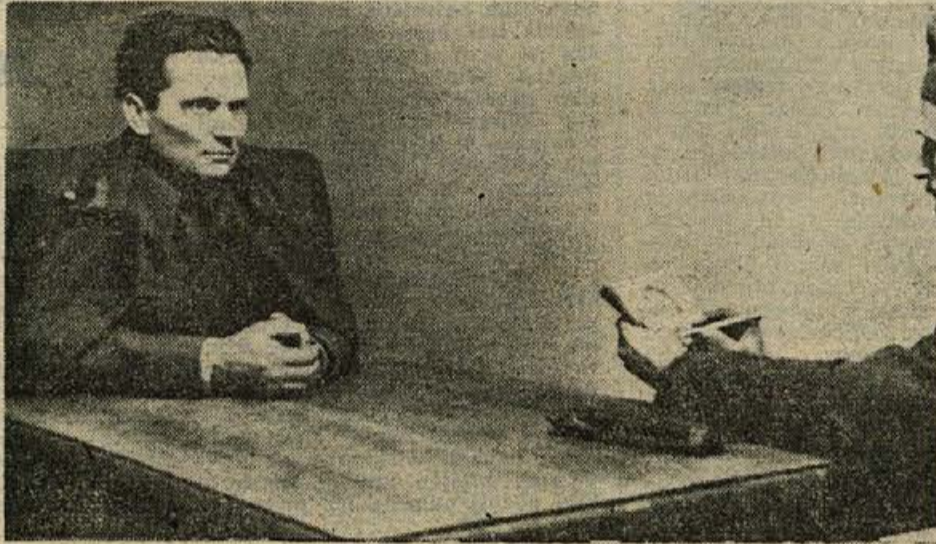
Prvega decembra ob desetih zvečer sem moral prezgodaj, čeprav nerad, zaključiti portretno risbo. Podpisal jo je.

Koliko je ostalo še nezrabljenega!

(Ponatis iz NASIH RAZGLEDOV)

»Miklova Zala« v Brežicah

4. novembra popoldne so igralci kostanjeviškega kulturno prosvetnega društva v dveh razprodanih predstavah gostovali v Brežicah z »Miklovo Zalo«. Žiškova ljudska igra je z razkošjem narodnih noš, z ljudskimi plesmi, množičnimi scenami in s kreacijami igralcev — amaterjev iz Kostanjevice navdušila občinstvo. Kostanjevčani bodo gostovali še v Zagrebu, v Novem mestu in v Ljubljani. Ob njihovi uspehi se res lahko zamislimo nad kulturnim mrtvikom, ki sicer vlada v Brežicah. Mk.

Iz viharnih vojnih dni je ohranjena gornja fotografija, ki prikazuje, kako naš novomeški rojak akademski slikar Božidar Jakac v usodnih novembrskih dneh leta 1943 portretira maršala Tita v bunkerju pri starodavnem bosenskem Jajcu

cat. Naglo sem bil v avtu z dvema višjima angleškima častnikoma in podpolkovnikom Velebitom, ki mi je med vožnjo pripovedoval o težki nesreči in o svoji čudežni rešitvi iz bombardiranega aviona.

Mrzel veter je nosil sneg kar vodoravno skozi svetlobo žarometov in le kmalu smo izgubili iz oči

končno znašel pred vhodom v ograjeno tovarno. V slabotni luči sem videl gručo ljudi in oficirjev. Le nekatere obraze sem za silo razločil in spoznal. Zagledal sem tovariša Kristofa-Kardelja in Petra Kidriča, je odšel že takoj prvi dan v Jajce. Bliže je prišel nekdo obkrožen z oficirji, ki mu nisem

gačen kot ona čudna stara fotografija, ki je bila razmnožena in sem jo videl že v Ljubljani. Bil sem veselo presenečen in prevzet. Svetli, blede, resni vendar topli, izraziti obraz, izredno bogato odlikovan. Takoj sem se spomnil na izredno podobnost s hrvaškim igralcem Rogozom, da me je to celo motilo. Tu sem ga ves čas razgovor opazoval in silno me je mikalo, da bi kar beležil te prve močne vtise. Pa se kar nisem upal, neko nenavadno globoko spoštovanje je bilo v meni. Moška odločnost, ostrina in mrkost se je menjavala s svetlim umetniško sanjskim izrazom in nasmeškom, ki je dal čutiti toplo človečnost. Vse registre izraza sem doživel v strogem, a človeškem razgovoru s podpolkovnikom Velebitom, ki je bil odgovoren za ekipo, ki jo je zadela nesreča pri Glamoču. »Zašto da gubimo ovake ljudi.« Videl sem solzo v očeh Velebita.

Ko se je jelo zoriti, smo odšli vsi skupaj v bližnji bunker, izdolben v visoki rdeči skalni steni za tovarno.

Izvedel sem, da so Nemci tri dni zapovrstjo bombardirali Jajce in dokler ni bilo verjetnosti večje varnosti, me tovariš Tito ni pustil priti, čeprav je bilo namenjeno, da ga že prej rišem. Taka nenavadna obzirnost in izredna pozornost v vojnih časih gotovo ni prav nič običajna.

Prvi dan sem le skiciral tovariša Tita med delom, obenem pa čakal na papir, ki mi ga je obljubil tovariš Moša Pljade. Vendar ko nisem dobil primernega, sem se zadovoljil z malimi listi, ki mi jih je dal tovariš Apih v Otočcu. Na dan samega zasedanja sem začel. Jasno, da ni bilo mnogo časa. Vmes med delom je reševal pošto in nujne posle. V pavzah se je poigraval s svojim velikim nemškimi psom Tigrom in kadil iz

B. JAKAC: AVNOJCI V PERJASICI, 1943

otrok, kam pravzaprav pelje ta naša skrivnostna pot.

»To su vjećnici idu u Jajce k Titu.«

Dne 27. novembra sem bil obveščen, da naj bom pripravljen, da pojdem drugi dan pred ostalo našo delegacijo naprej v Jajce.

Ze jutraj bi morala odleteti delegacija za Kairo, pa sem čakal in čakal, ko pride ob pol treh popoldne avto iz Glamoča in vidim, da so pripeljali neke ranjence. Z njimi je bil nekdo od naših fantov. Zvedel sem za veliko nesrečo pri vkrocvanju, ko je

pred nami vozeči kamion oboroženega partizanskega spremstva. Ko smo bili na planini, smo imeli kar tri zaporedne okvare na gumah in le velika sreča je bila za nas pri vsem neprijetnem snežni vihar, ki ni dal zapuščati toplih skrivališč četnikom, ki so bili prav na tem terenu.

Ob štirih jutraj smo le dospeli v starodavno Jajce. Po raznem iskanju sva se znašla s tovarišem Velebitom končno v veliki pošastno prazni dvorani, ki je imela na sredi dve železni postelji. Legel sem in kot ubit utrujen zaspal. Čez slabo uro pa me zbudi

razločil obraza, le zazdelo se mi je v hipu, kaj če ni to — Tito. Trenutek nato se pozdraviva s tov. Kristofom-Kardeljem in že me predstavi postavi v temi, ki mi seže v roko. Tako nepričakovano naglo in iznuden sem stal naenkrat pred njim, ki je simbol naše borbe, ki ga obzarja toliko junaštvo in ki ga opeva partizanska in narodna pesem. Segel sem mu v roke, ne da bi razločil njegov obraz. le slutil sem ga.

Šli smo vsi nato skozi tovarniški vhod po zasneženih tračnicah in železnih ploščah mimo skladovnic

Pripombe k tezam o problemih urbanizacije in stanovanjske izgradnje

Bivanje v urbaniziranem prostoru omogoča človeku ugodnejše življenjske pogoje in mu obenem daje možnosti za širše aktivno družbeno udejstvovanje. Urbanizacija ima namen združevati prebivalstvo v določenih krajih — gravitacijskih centrih, kjer naj se poleg delovnih mest ustvarjajo tudi možnosti za zadovoljevanje vsakovrstnih in vsakodnevni potreb prebivalstva. V teh središčih naj se razvijejo terciarne dejavnosti (trgovina, osnovna preskrba, obrtne storitve in usluge, gostinske storitve in družbena prehrana, komunalne storitve) in tako imenovane družbene službe (šolstvo, zdravstvo, prosvetno in kulturno življenje in drugo). S tem se tudi dajejo vse širšem krogu občanov možnosti za povečevanje njihovega osebnega in družbenega standarda.

Za območje Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja je značilno, da je stopnja urbanizacije še nizka. Na tem območju živi še visok delež aktivnega kmečkega prebivalstva, obenem pa je predel sorazmerno gost posejan z manjšimi naselji in lokalnimi središči, v katerih pa v sedanji fazi še ni možno razviti vseh dejavnosti, ki bi zadovoljevale vse bolj široke potrebe delovnih organizacij in občanov. Vse bolj pa se že čuti močan pritisk prebivalstva v določena mesta in mestna naselja; to so v pretežni meri sedanja občinska središča, ki predstavljajo obenem tudi že močnejša gospodarska središča.

Nadaljnja stopnja urbanizacije je odvisna predvsem od razvoja gospodarske baze. Zaman predvidevamo bodoče zazidave in izdelujemo načrte za izgradnjo naselij, v kolikor za ta naselja obenem ne bi izdelovali programov razvoja gospodarstva. Programirati je treba bodoči obseg proizvodnega

potenciala, storitev vseh pridobitnih dejavnosti in delovnih mest. Najprej je potrebno programirati gospodarski razvoj širših območij in šele potem izdelovati zazidavalne načrte za stanovanjske soseske in projekte za gradnjo določenih objektov. Pri tem pa se ne smemo zapirati v meje občin ter v programih dajati prednost samo tistemu naselju, v katerem živimo. Najprej je potrebno izdelovati programe v širšem obsegu, to je programe regionalnega razvoja. Takšen program naj bi zajel bodoči razvoj proizvodnih dejavnosti, okvirno lokacijo proizvodnih objektov, koncentracijo prebivalstva in obenem splošni družbeni in ekonomski razvoj širših regij. Na našem območju bi morali kompleksno v okviru regionalnega plana in programov urbanizacije Slovenije obravnavati in programsko reševati kot eno samo regijo celotno območje ožje Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja, kajti to območje predstavlja po svojih prirodnih geografskih in družbeno ekonomskih specifičnostih že na sedanji fazi razvoja eno samo regijo.

Sedaj, ko postavljamo financiranje stanovanjske in komunalne graditve na načela samofinanciranja in čistega ekonomskega računa, predvsem ne bi smeli pospeševati dezurbanizacije, to je gradenj izven perspektivnih naselij, črnih in na pol črnih gradenj in hitrih ali subjektivnih odločitev glede lokacij stanovanjskih in ostalih objektov.

V programih naj se določijo namembnost in najbolj racionalen izkoristek vseh površin. Stanovanjska graditev naj se usmerja samo v perspektivna naselja, kajti s tem, da pospešujemo politiko urbanizacije in gradnje po programih, tudi znižujemo stroške komunalne ureditve.

MIHA HROVATIČ

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

● **URADNO SPOROČILO O PREPARATU HTS.** Zvezni sekretariat za zdravstvo in socialno politiko in forum medicinskih strokovnjakov sta izdala uradno sporočilo, po katerem preparat HTS ni zdravilo za rakasta obolenja. Objavljanje nepreverjenih dejstev o učinku tega preparata je privedlo do dezinformacij, ki so ustvarile v javnosti škodljivo psihozo. Škoda ni samo trenutna. Dezinformacije utegnejo imeti škodljive posledice tudi v prihodnosti, zlasti še, če so se bolniki zdravili s preparatom, ne pa po znanih in znanstveno določenih metodah zdravljenja. Za to so v veliki meri kriva tudi množična komunikacijska sredstva.

Forum medicinskih strokovnjakov je sporočil javnosti, da preparat HTS ne zdravi malignih tvorb, levkemije itd. Nadalje je zahteval, da mora zvezni sekretariat za zdravstvo in socialno politiko prepovedati uporabo preparata HTS za zdravljenje malignih tvorb v humani medicini.

● **ZAKON O FINANCIRANJU SOLSTVA.** V razpravi je osnutek splošnega zakona o financiranju solstva. Komisija za idejno vzgojno delo izvršnega odbora zveznega odbora SZDLJ je podprla ta osnutek in med drugim menila, da položaj na tem področju zahteva takojšen sprejem splošnega zakona, da bi republike imele dovolj časa, da sprejmejo ustrezne zakone in druge predpise. O osnutku zakona je spregovorilo tudi predsedstvo republiškega sveta sindikatov Slovenije. Le-to sodi o osnutku, da je dober, ker podpira decentralizacijo in demokratizacijo na področju izobraževanja. Vsaki republiki je dana možnost, da s svojim zakonom uredi sistem vzgoje in izobraževanja tako, kot

najbolj ustreza njenim družbenoekonomskim interesom in nacionalnim posebnostim. Vendar je treba nekatere člene še bolj jasno in natančno oblikovati.

● **PREDSTAVNIKI KOROŠKIH SLOVENCEV NA OBISKU V SLOVENIJI.** Povabil jih je republiški izvršni svet. Med pogovori so govorili o položaju slovenske manjšine na Koroškem in o uspehih, ki so jih v zadnjem času dosegli v prizadevanjih po zagotovitvi manjšinskih pravic. Ob tej priložnosti je dr. Franc Zwitter, predsednik

PREPARAT HTS

Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, izjavil, da je celotna manjšina z odzivom na povabilo jasno izpovedala, in to ne glede na politično in svetovno nazorsko usmerjenost, da se žaveda, da je za njen obstoj in razvoj nujno potrebno najtesneje sodelovati z matičnim narodom in njegovo današnjo stvarnostjo.

● **POKOJNINSKI ZAKON PRED USTAVNIM SODIŠČEM SFRJ.** Vloga v tej zadevi je predložilo ustavno sodišče Slovenije. Sporna je določba novega zakona o pokojninah, po kateri se lahko še nadalje zaposlijo samo tisti upokojnici, katerih delovna doba znaša 40 let za moške oziroma 35 let za ženske. Ti upokojnici prejema neokrnjeno pokojnino. S to določbo pa so prizadeti tisti upokojnici, ki so po prejšnjem zakonu prejeli neokrnjeno pokojnino,

Svetovno javno mnenje je v resnici ogorčeno. Vlade druga za drugo sporočajo, da ne bodo priznale samozvanega Smithovega režima v Južni Rodeziji, varnostni svet OZN pa je pretekli teden sprejel resolucijo, s katero je prepovedal trgovati s to afriško deželo, med drugim pa je posebej določeno, da Smithovemu režimu ne bodo smeli pošiljati nafte. S temi ukrepi naj bi prisilili Smitha na kapitulacijo.

Bržko pa postavimo to vprašanje pod drobnogled, se pokaže, da tudi te gospodarske sankcije najbrž ne bodo kaj prida učinkovite. Med tistimi, ki vsestransko in brez pridržkov podpirata Smithov režim, sta — jasno — Južnoafriška republika in Portugalska. Smithov režim potrebuje na leto kakih 400.000 ton nafte, sama Portugalska pa jo proizvede okrog 900.000 ton, kar pomeni, da bi lahko povsem pokrila potrebe Južne Rodezije, kolikor bi je pa njej sami manjkalo, bi jo kupila drugod. Takih prodajalcev se prav gotovo ne manjka, ki bi radi prodali nafte Portugalski. Ze ti računaji torej kažejo, da tudi ta »embargo« najbrž Smitha ne bo spravil na kolena.

Zdaj je resolucija v varnostnem svetu izglasovana, v sami Angliji pa se že dvigajo protesti proti tako »ostri« politiki Wilsonove laburistične vlade proti »bratom« v Rodeziji. Prav ta ponedeljek so se zbrali veljaki desnega krila Britanske konservativne stranke in ostro napadli Wilsonovo vlado — pa tudi vodstvo stranke, češ da ni bilo dovolj odločno ter preprečilo

sankcije proti Rodeziji. Naposled je vse skupaj kar razumljivo. Kdo naj bolje zavaruje britanske kolonialne koristi v Južni Rodeziji, če ne ravno Smith in njegovi? Taka je neokolonialna politika danes po svetu, zato takšen odpor v Britaniji proti temu, da bi Smithu karkoli žalega storili.

Takšnih stališč britanskim konservativcem navsezadnje ne kaže zameriti, saj je vsa zgodovina njihove stranke tesno povezana s kolonializmom najhujše vrste pa bi bilo veliko preveč pričakovati, da

Rodezijski voz

so se kar čez noč sprijaznili z razpadom njihovega imperija ter rešujejo pač tisto, kar se rešiti da. V rodezijskem primeru jim je Smith dosti ljubši kot pa kakšna Nkomo ali Sifole, ki utegneta voditi tako politiko kot Gana, Mali, Gvineja, ali pa katera druga svobodna afriška dežela.

Odpor proti uradni britanski politiki pa nastaja tudi na drugi strani in seveda s čisto drugih izhodišč — na levič britanske laburistične stranke. Voditelju stranke Wilsonu očitajo, da je vso rodezijsko kašo sam zakuhal, ker je

Smithu čisto lepo povedal, da mu ne bo nič storil, če bo enostransko razglasil neodvisnost. Se pravi, da z vojsko ne bo šel nadenj. Bilo je sicer veliko bučnega govorenja o tem, da je Smith upornik, Wilson ga je celo odstavil (s kraljičinim podpisom) in zdaj maha z nekimi gospodarskimi sankcijami močno dvomljive vrednosti. Očitajo dalje Wilsonu, da ni čisto nič boljši kot so konservativci in da verno stopa po njihovih stopinjah v kolonialni politiki pa naj gre za Južno Rodezijo ali Britansko Gvajano ali za sultanate na jugu Arabije. Povsod isti kolonialni princip in to pod zastavo socializma, na katerega uradno še vedno prisega britanska laburistična stranka, saj se ima za poglobitnega pobornika tako imenovanega demokratičnega socializma, ki je temeljna ideologija socialistične internacionale in kjer igrajo prav laburisti eno izmed prvih violin. Levi laburisti torej kažejo s prstom prav na tisto, kar Wilson najbolj nerad sliši — na njegovo kolonialno politiko in kako more le-to uskladiti s principi demokratičnega socializma. Mar veljajo ta načela samo za tiste, ki so bele kože? Vsekakor pa ne bo dobro biti v koži delegacije britanskih laburistov, ko se bo zbrala iz oči v oči z delegacijami socialističnih strank, ki so članice Socialistične internacionale. Če na zadnjem zasedanju je bilo slišati precej grenkih na račun take kolonialistične in neokolonialistične politike. Južna Rodezija bo razlog več za to.

Za varno vožnjo po snegu

Pretekli petek je bilo v Novem mestu posvetovanje o cestno varnostni službi, ki so se ga udeležili tudi predstavniki naših področnih občin. Pogovorili so se o čim uspešnejšem izvajanju zimske službe. Posvet je vodilo NOVOMESTNO CESTNO PODJETJE, ki bo skrbelo za red in varno vožnjo na cestah vseh devetih občin našega področja. Najprej so se pogovorili o pluzenju cest: ugotovili so, da bodo ceste prvega in drugega reda čistili pozimi ne glede na višino stroškov. Za ceste tretjega reda, ki jih bo tudi čistilo Cestno podjetje, so določili podroben prioritetni red. Pri tem so upoštevali predvsem liste cest, po katerih hodijo otroci v šolo in delavci na delo, medtem ko so za ostale menili, da jih bodo očistili za tem. Ugotovili so, da so načrt pluzenja pripravili bolj kot lani; to je poudarilo več predstavnikov. V občinah BREZICE, CRNOMELJ, KRŠKO, KOČEVJE, METLIKA, NOVO MESTO, RIBNICA, SEVNICA IN TREBNJE bo letos 35 obveščevalnih centrov in 63 zbirnih postaj, na katerih bodo skrbeli za čim bolj varno promet. Cestno podjetje je za letošnje poledice pripravilo 8.000 kubičnih metrov gramoza oz. peska.

»Kolikor zadrž, toliko cen!« so menili predstavniki podjetja, ko so se začeli pogovarjati o cenah storitev v zimski službi. Zadrage namreč

dajejo večino vozil za delo v zimski službi, pri tem pa postavljajo različne in dostikrat tudi previsoke cene. Nekatere obračunavajo opravljeno delo po kilometrih, druge pa po urah. Nekatere zadrage računajo po 2.000 dinarjev za prevožen kilometer, kar znaša približno 20.000 dinarjev na uro. »Razlika med temi zadrugami in tistimi, ki dobijo na uro po 3.000 dinarjev je občutno prevelika,« so rekli predstavniki Cestnega podjetja. Zato so predlagali, naj bi plačali zadrugam traktorje, ki pluzijo ceste, od kilometra in ure, upoštevali pa naj bi tudi kvaliteto »opravljenega dela. Za različne ceste bi seveda določili tudi različne cene. S tem se predstavniki kmetijskih zadrug niso strinjali, saj so hoteli sami postaviti cene in niso pristajali niti na to, da bi pokazali svoje kalkulacije. Tako Cestno podjetje ni našlo skupnega jezika z vsemi devetimi zadrugami. Ob koncu so sklenili, da bodo prihodnji petek na Cestnem podjetju določili cene in podpisali pogodbe.

Ko so pred tem govorili o čimbolj varnem prometu, so sklenili, da bodo s cest najprej izločili tovornjake s prikolicami in avtomobile z gladkimi gumami, tako da ob poledicah ne bo prevelikih zastojev na posameznih cestnih odsekih.

J. S.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● **PARTIZANSKE ZMAGE V VIETNAMU** — Pretekli teden so krenili partizani v Južnem Vietnamu v široko ofenzivo. Najhujši boji so bili pri Plei Meju, kjer je padlo doslej največ Američanov v eni bitki. Prav te dni pa so prila poročila o tem, da so partizani zavzeli Thui An v severnem delu države v delti reke Mekong pa so tudi zavzeli nekaj utrjenih položajev. Na osrednjem obalnem pasu je padel bataljon saigonske vojske v zasedo ter je utrpel »hud« izgube. Ameriška vojna poročila namreč ne povedo več, koliko njihovih je padlo.

● **POSKUS UDARA V DOMINIKANSKI REPUBLIKI** — V ponedeljek so v Dominikanski republiki poskusili vreči vladarja Godoy. Voditelj udara Alci izdes Espinosa je že ustanovil »demokratsko revolucionarno vlado« ter sebe oklical za predsednika. Uoor so hitro zatrli, kdo pa se za njim skriva, je težko reči. Vlada trdi, da je bil poglavitni namen tega poskusa v tem, da bi imeli Američani razlog še naprej ostati v Dominikani.

● **DEMONSTRACIJE V RODEZIJU** — Vtem ko se premier Smith utrjuje na oblasti, je vso deželo zajel val demonstracij. Afričani se namreč nikakor ne nameravajo mirno sprijazniti z mislijo, da bodo obojeni na politično brezpravje. Nacionalna stranka ljudstva Zimbabve (tako se namreč to ljudstvo imenuje), je pozvala vse Afričane, naj stopijo v stavko, da bi omrtili gospodarsko življenje dežele. Pozivu je odzvalo veliko delavcev in so se tovarne v največjem industrijskem središču Južne Rodezije Bulawayo »stavile«. Po ulicah pa so »demonstracije« ter je policija streljala na demonstrante.

● **ZDA PROTI KONFERENCI O RAZOROŽITVI** — Na selji političnega odbora generalne skupščine OZN je ameriški predstavnik izjavil, da so ZDA proti temu, da bi sedaj sklicali svetovno konferenco o razorožitvi, kar predlaga nevezane države. Pravi, da čas zdaj ni primeren.

● **TUDI ZRN ATOMSKO BOMBO?** — Nek vzhodnonemški znanstvenik trdi, da bo lahko Zahodna Nemčija še leta 1968 proizvajala po šest atomskih bomb na leto. »New York Times« pa je odkril, da drži Zahodna Nemčija praktično že šest let orsi na atomskem sprožilcu. V ZRN se nabajajo jedrske glave, ki jih lahko montirajo na rakete ključ od njih pa ima tako ameriško kot zahodnonemško novilstvo, ker je ZRN članica NATO. V Beli hiši so to vest takoj zanikali, »Washington Post« pa nato piše, da »New York Times« ni odkril nič novega in da je že znanstveno poznano dejstvo o »dveh ključih«. Bomska glava se torej ne nameruje tobiti za to, da bi lahko naložila nst na »veliki sprožilec«, kot za to, da bi dohila tudi rakete. Za »znanstveni svet« je to vsekakor odlično, saj pomeni tako nevarnost jedrske vojne srbičo rev- »katičnih težni v Zahodni Nemčiji svet precej bolj realna.

O kulturi, plačani z milijonom!

Kakšna je kulturno-prosvetna bera leta 1965, kakšna politika usmerjanja kulturnih dejavnosti, kaj se obeta novega in kakšen je sploh okvirni program na kulturnem polju v črnomaljski občini v prihodnjem letu, nam je pred kratkim povedal predsednik sveta za kulturo in prosveto pri občinski skupščini v Črnomlju Dušan Muc.

— Kako se izvajajo sklepi sveta, kateremu predsedujete?

— Sklepe izvajajo kulturno-prosvetne organizacije in pristojni občinski svet, ki je z njimi povezan in ima milijon dinarjev za kulturno-prosvetno dejavnost v črnomaljski občini. Delujeta še ljudska knjižnica in dom ljud-

ske prosvete, vendar poteka njuna dejavnost po samostojnih programih, vključenih v smernice občinskega sveta za kulturo. Dom ljudske prosvete je letos organiziral 12 gostovanj, razen tega pa ima v oskrbi predvajanje filmov. Ljudska knjižnica redno in uspešno posluje pod vodstvom honorarnega namešče-

nega knjižničarja. Letos je povečala število knjig, hkrati pa pridobila nove bralce, zlasti iz vrst mladine.

Zveza kulturno-prosvetnih organizacij dela preko osmih amaterskih prosvetnih društev. Ukvarjajo se v glavnem z dramatikom in vokalno glasbo. V Adlešičih, Preloki, Starem trgu ob Kolpi in Črnomlju imajo tudi tamburaške zборе.

Klubska dejavnost imajo precej razvito na Vinici, v Semiču, Dragatušu, Črmošnjicah, Stranski vasi, Tribuščah, Preloki in na Sinjem vrhu. Ta je še v razvojnem obdobju. Klubi imajo že precej gledalcev in poslušalcev, zlasti tam, kjer so televizorji.

Letos je bila najaktivnejša folklorna dejavnost. Tradicionalni nastopi folklornih skupin iz Črnomlja so razgibali podeželje, kakor tudi kraje zunaj občine (Koper, Trbovlje, Postojna).

— Kaj se obeta novega kulturni črnomaljske občine prihodnje leto?

— Razen dela, ki so ga kulturno-prosvetne organizacije, ljudska knjižnica in dom ljudske prosvete opravljali letos, bo treba v prihodnjem letu predvsem razgibati amatersko dejavnost, zlasti še, ker nimamo redno delujočih kulturnih ustanov. Zlasti bomo morali poskrbeti za čimveč gostovanj umetniških skupin. Za vse to so potrebna večja denarna sredstva. Še nadalje pa računamo na pomoč republiškega sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti.

— Kakšna je načelna politika pri izvajanju kulturnega programa?

— Prizadevamo si, da vključimo v kulturno-prosvetno de-

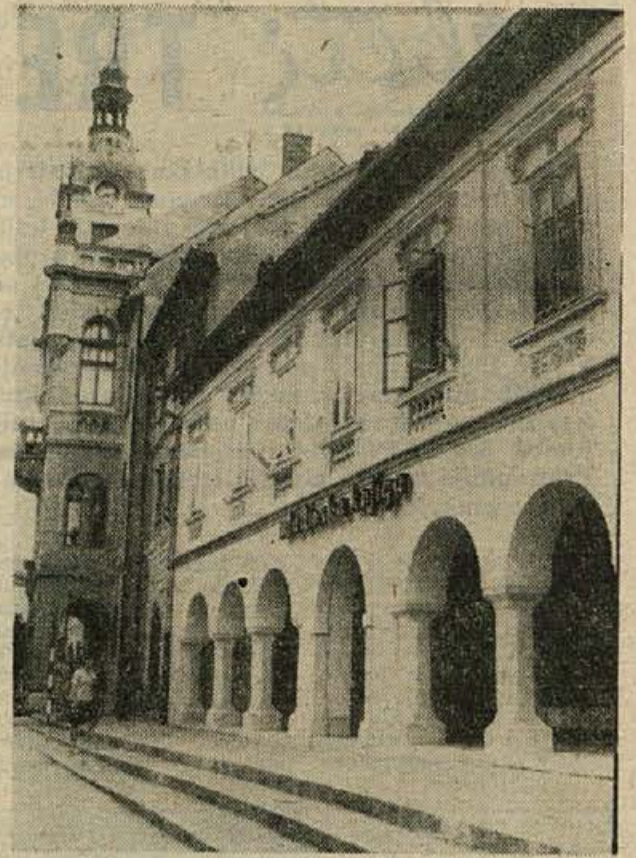
javnost čimveč mladine in odraslih, hkrati pa skrbimo za izvedbo kvalitetnih del.

Kulturna dejavnost je vsekako odvisna od materialnih sredstev, ostvarja pa jo samo človek. Za uspešno delo je potreben prostor, literatura in razni pripomočki, brez katerih osnovna dejavnost ni mogoča. Seveda brez sposobnih, delavljivih in predanih ljudi tudi ni uspeha. Težko je namreč dobiti ljudi za brezplačno delo na kulturnem področju, ker se vsi raje honorarno zaposlijo. So pa še plemeniti posamezniki, ki se za kulturo kljub temu žrtvujejo in jo rešujejo.

Omeniti moramo tudi radijske in televizijske oddaje, ob katerih se ljudje zabavajo in širijo kulturno obzornje. Pred leti kaj takega še ni bilo. Poslušalcev in gledalcev ni malo, saj premore občina že nad 300 televizorjev in več kot 3500 radijskih sprejemnikov.

— Kakšen je okvirni program dela vašega sveta v letu 1966?

— Program bo sprejet v decembru.

Arkade Mladinske knjige na novomeškem trgu

20 LET „SVOBODE“ V BRESTANICI

Skromni v besedah, veliki v dejanjih — takšni so člani brestaniškega kulturno-prosvetnega društva SVOBODA. Čeprav so bili izčrpani od vojnih naporov, so se brestaniški svobodarji strnili že 1945. Do zdaj so uprizorili vrsto kvalitetnih odrskih del, želi visoka priznanja in ustanovili prav dober moški pevski zbor. V minuli sezoni je štel že blizu 40 pevcev in se je tudi ob jubileju odlično izkazal. Daleč naokrog je znan brestaniški ansambel STEB. Dosegel je visoko raven in se že precej uveljavil. In recitatorji? Iz srca — iz globin čustev izpovedo holec no ali veselje. Svobodarji imajo knjižnico, ta pa veli ko mladim bralcev, kar je v

današnjih dneh zelo razveseljivo. Aktivna je sa-hovska sekcija, v kateri je tudi precej mladih.

V SVOBODI se zrcali pravi kulturni utrip vsega brestaniškega prebivalstva. In še nekaj: čeprav so posamezniki v službah, so disciplinirani in se redno udeležujejo vaj. Sodelovanje z ostalimi organizacijami pomeni vzorno sožitje. Ni proslave, na kateri ne bi sodelovala SVOBODA. Tako je bilo tudi na letošnji dan mrtvih na pokopališču, kjer je njen program čustveno zablestel.

SVOBODI smo dolžni vso zahvalo, ker nam daje toliko topline in ponosa!

KRAJEVNI ODBOR ZB NOV BRESTANICA

Poslanstvo kočevskega gledališča

Gledališče »Jože Šeško« pri kočevski DPD Svoboda, ki je lani po daljšem prestedku spet pričelo delati, je imelo pred kratkim občni zbor. Ko so pregledovali uspehe preteklega sezona so ugotovili, da programa niso v celoti izpolnili. Kljub temu pa je gledališče doseglo lep uspeh, saj je naštevilo 3 večja dela (»Pernjakovi«, Pravičica o carju in pastirju in »Sedmorica v klet«) ter lutkovno predstavo (»Pri Ježonovih«). Z lutkovno igrico so nastopili petkrat za šole in si jo je ogledalo koli 500 šolarjev.

Gledaliških predstav so imeli 14 (doma gostovanja v občini in izven nje), za katere je bilo potrebnih 131 vaj, na katere je prišlo 60 članov gledališča skupno 2567 krat. Predstave si je ogledalo 3100 ljudi.

Gledališče je dobilo obljubo občinskega sveta Svobod, da bo za vsako vstopnico, prodano v Kočevju, dobilo 500 din dotacije. Svet Svobod je na ta račun tudi plačal gledališču 861.600 din, dolžan pa je ostal še 185.600 din. S sredstvi, ki jih je gledališče dobilo, so nakupili predvsem material za popravilo odra v Šeškovem domu (vsa dela v zvezi s popravilom so opravili prostovoljno, se pravi brezplačno — vrednost prostovoljnega dela cenijo na 1.285.000 din).

Doslej so izdali dve številki gledališkega lista, medtem ko bo tretja izšla v kratkem. Pišejo in urejajo ga člani gledališča prostovoljno, tiska pa ga Kočevski tisk.

Pri svojem delu pa je zaslulo gledališče v občutni finančne težave in dolguje tiskarni (za gledališki list in drugo) preko 200.000 din, Trgovinam (za zavese) tudi preko 200.000 din, nekaj pa še Rudniku in drugim. Skupaj dolguje že preko 500.000 din.

Gledališče ima za novo sezono lepe načrte: tri nova dramska dela, novo lutkovno predstavo (»Rdeča kapičica«) in nastop z našteviranimi deli (»Sedmorica v klet« in »Pravičica o carju in pastirju«), igralski tečaj in drugo. Nove predstave so odvisne tudi od tega, če bo dobil režiser pomoč pri delu, in od finančnih sredstev. Na račun gostovanj (Mestno gledališče iz Ljubljane) in gospodarske reforme ne bi smeli preveč (ali morda celo popolnoma) zanemariti domačega gledališča, ki zbira okoli sebe mladino in jo vzgaja, širi kulturo na podeželju in opravlja še druga koristna poslanstva.

JOZE PRIMC

Kam z zdravstveno prizadetimi?

V osmih razredih osnovnih šol je v občinah Trebnje in Novo mesto približno 200 otrok, ki so zdravstveno prizadeti; imajo prizadet vid, sluh, razne fizične telesne okvare, ali pa so živčno bolni. Teh otrok ni mogoče usmerjati v zaposlitev zgolj z navadnim poklicnim usmerjanjem, pač pa je pri tem potrebno tudi sodelovanje zdravstvene službe. Medobčinski zavod za zaposlovanje v Novem mestu je že v prvem polletju 1965 ugotovil, da bi bilo potrebno pritegniti k poklicnemu usmerjanju teh otrok strokovnjake medicine dela. Seveda bi se dala takšna akcija lažje speljati, če bi jo organizirali za področje Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja, kjer je približno 500 takšnih otrok. Letos do uresničitve teh načrtov ni prišlo, ker ni na voljo ne zdravnikov specialstov v zdravstveni službi in ne primernih prostorov. Zavod že štipendira zdravnika specialista, ki obiskuje zdi III. letnik fakultete in bo imel čez glavo dela na tem področju.

Kino KRKA pripravlja za december

Od 3. do 6. decembra bo v novomeškem kinu KRKA na sporedu Hitchcockov film »Ptič«. O filmu še vedno teko različne polemike, ene prisojajo tej grozljivosti stvaritvi vse odlike, druge pa odrekajo vsako kvaliteto. Objektivni gledalec seveda ne more in ne sme filma obsoditi prej, preden ga je videl. Film je nedvomno eno najboljših del znanega ameriškega ustvarjalca, ki ga pri nas poznamo predvsem kot umetnika »strašnih« filmov. Tudi ob tem filmu se prepričajmo, kako zna umetnik s spretno roko napraviti iz neresničnega in nedojemljivega resnično in prepričljivo na filmskem platnu. Film je posnet v barvah, prevzame pa nas predvsem igra obeh glavnih igralcev kakor tudi otrok, ki so kot statisti odlično uvrščeni sredi za res neverjetnih prizorov.

Za mladino bo 5. decembra predvajal domači film v barvah »Reka smrti«. Film je posnela jugoslovanska ekspedicijska ekipa, ki se mudila v prostranstvih Brazilske. Domači film »Druga stran medalje«, ki ga je režiral Hadžić, si

bomo lahko ogledali med 10. in 13. decembrom. Film je v osnovi kriminalna, ki na začetku veliko obeta, ob koncu pa pokaže vrsto pomanjkljivosti, ki se sicer ponavljajo v domačih filmih.

»Noro morje« (Mare matto) je italijansko-francoska koprodukcija, ki prikazuje mornarsko življenje, popestreno z nešteti akcijskimi. Videli ga bomo od 14. do 16. decembra, valja pa si ga ogledati predvsem zavoljo bogate zasedbe igralcev kot so: Gina Lollobrigida, Jean Paul Belmondo in drugi.

Opozarjamo tudi na serijo kinotečajnih filmov, ki bodo na sporedu od 16. do 20. decembra. Angleški (1940) »Sestorica iz podmornice« prikazuje dogajanja med drugo svetovno vojno, igrajo pa Leslie Howard, Laurence Olivier in drugi. Ameriški (1941) »Morski volke«, v katerem igra Edvard Robinson in Garfield, je avanturistični film o odnosu surovega kapetana do mornarjev. Francoski (1940) »Akrobati« je komedija iz cirkuškega življenja in hkrati

eden najboljših filmov znanega francoskega komika Fernandela. Angleški (1945) »V pozni noči« (Dead of night) je fantastični film, v katerem igrajo nekateri odlični angleški umetniki. Ameriški (1934) »Zgodilo se je neke noči« (It happened one night) je klasična komedija ameriškega zvočnega filma tridesetih let. Režiser je mojster ameriške filmske komedije Frank Capra. V glavni vlogi nastopa Clark Gable.

Ob koncu leta, od 21. do 23. decembra, bo na širokem platnu na sporedu odlični romunski film »Tudor«, eden redkih spektaklov romunskih ustvarjalcev: le škoda, da ni posnet v barvah. Priporočamo tudi ogled sovjetskega barvnega CS filma »Začarana vasa«. Film govori predvsem o človeku, pa naj bo to mali Saška ali kasnejši polkovnik RA Saška. Na sporedu bo od 24. do 27. decembra. Pred novim letom bo na sporedu tudi film nadarjenega češkega režiserja Brynčeha... in peti izdelek »Je strah«, ki nazorno prikazuje trpljenje Čehov v drugi svetovni vojni.

Zgledna gospa pod arkadami

Med novomeškimi trgovinami, ki delujejo pod arkadami, je prav gotovo med najbolj privlačnimi poslovalnica Mladinske knjige. Njena, vedno s skrbjo in okusom opremljena izložbena okna mimogrede zapelejo kupca, da prestopi prag in se ogleda v tej prijetni prodajalni omike.

Direktorja poslovalnice, tovariša Jakobca smo najprej vprašali, kako in kaj je s prodajo knjig, saj je znano, da prenekateri sodobni Slovenci vidi v knjigi nujno zlo. Odgovor je bil presenetljiv: odkar se je Mladinska knjiga preselila v nove prostore, se je izkupiček za knjige PODESETERIL. Če so prej iztržili dnevno 10.000 din, jih zdaj iztržijo povprečno 100.000! Iz teh števk je razvidno, in zelo razveseljivo, da si knjiga počasi, a vztrajno utira pot med dolenjske bralce.

Zanimalo nas je tudi, kakšne pisatelje ljudje najraje bere. Med deli, ki gredo najbolj v promet, so: Cooperjev »Stezostedeck« in »Prerijaa«, Golonova »Angelika« (prav nobene škode bi ne bilo, če bi njene skrivnosti ostale Slovincem še dolgo neznanne!), Amadova »Gabriela«, Hemingwayev »Sonce vzhaja in zahaja« ter vsi romani Kersta in Hansa Haberja. Razen teh so med kupci zelo popularne biografije nekaterih znamenitih osebnosti: Rousselotov »Chopina«, Stonov »Michelangelo« in Vestdijkov »El Grecos«. Ta izbira kupcev kaže na dokaj labilen in neprečiščen okus, zakaj na polkah ostajajo preneka-

teri mojstri modernega romana: O' Flaherty, Thomas Wolfe, Konstantin Fedin, Lawrence Durrell in mnogi drugi.

Dojenčka slovenskega založništva, zbirki STO ROMANOV in ZENIT, sta si z dostopno ceno pridobila veliko ljubiteljev. Med poljudno znanstvenimi deli je najbolj iskana »Zgodovna človeštva«, zelo radi segajo ljudje tudi po Avčinovem »Kjer tišina šepeta«. Knjiga je dosegla že tretjo naklado!

Med mladinskimi knjigami »zaprašenih starih devica« sploh ni. Dovolj je zanimanja za vse nove pa tudi ne več najmlajše izdaje. Trenutno so najmlajši najbolj naklonjeni »Sto belokranjskim Lojzeta Zupanca, Rawlingsovi »V pomladi življenja«, »Uzbeškim pravljicam« in vsem obarjivim slikanicam.

Ko smo ogledovali gramofonske plošče, je tovariš Jakobec pojasnil, da se je ljubiteljem muzike zelo priju-

bila resna glasba in je zbiralec vedno več.

Na policah, koder so razstavljeni spominki, okrasno-uporabni predmeti, razglednice in voščilnice, smo videli nekaj novitet, med njimi tudi zelo lepe medenaste primerke indijske umetne obrti. Za prizadevanje, kako odvrniti kupca od cenenega kiča, gre poslovalnica Mladinske knjige še posebno priznanje. Res, da so nekateri izdelki dragi, ker so pač umikali, vendar je moč tudi za mal denar kupiti okusne, moderne in funkcionalne izdelke, ki se imenitno podajajo modernemu pohištvu.

In zdaj, ko na duri že trka dedek Mraz, naj še enkrat opozorimo, da na stojnici pod arkadami lahko kupite najrazličnejše knjige z izdatnim popustom. Za pet knjig 30% popusta! Ne zamudite priložnosti in obogatite svojo knjižnico!

—ABV—

Umrli je Cvetko Golar

20. novembra je mala slovenska pokrajina med slovenskimi goricami in obmurskem polju izgubila svojega velikega prijatelja in sina, pesnika in pisatelja Cvetka Golarja.

Z njim sem se spoznal v Ljubljani, ko me je pesniku predstavil moj pokojni oče. Takrat sem obiskoval učiteljske, o pesniku pa sem vedel le to, da piše lepe pesmi, ce in da je njegova igra »Vdova Rošinka«, ki so jo na podeželskih odrih nešteto krat igrali. Ko me je vprašal, ali kaj njegovega poznam, mu v razburjenosti nisem vedel kaj prida naštet. Pa mi je rekel ob slovesu: »Fant, dobro se drži in glej, da boš dober vzgojitelj. Pa na literaturo tudi ne pozablj!«

Prvo službeno mesto sem kot učitelj dobil v Križevcih pri Ljutomeru. Večkrat me je seveda zaneslo v bližnje, takrat okrajno mesto Ljutomer, kjer sem kmalu našel znanca, prijatelja in sodelavca. Skoraj v istem času je nanoslo, da sva se znova srečala s pesnikom Golarjem, ki je stanoval blizu meščanske šole. Nekega popoldneva me je povabil v znano Sršenovo gostilno. Najprej me ni spoznal, ko pa sem mu pojasnil, da sva se rokavala že spomladi v Ljubljani, me je udaril po ramenih, se gromko

nasmejäl in poklical polič črnega vina. Pogovor je bil sprva o vsakdanjih rečeh, kasneje sva prišla na pesništvo in Golar je iz žepa vzel beleško ter mi bral iz cikla »Jesen ob Muri«.

H Golarju v Ljutomer me je večkrat zaneslo, znova in znova pa sem se prepričal, da so mogle tako lepe pesmi nastati le ob navdihu okolja, v katerem je pesnik živel. Večkrat se ga spominim pri delu med čebalami in kako je bos hodil po travi s papirjem in svinčnikom v roki... Prav tedaj so nastajale njegove najlepše pesmi o naravi, o njegovih Prlekiji in Prlekijih.

Prijatelj ljudi in narave, pesnik in pisatelj vzhodnega predela slovenske pokrajine, Cvetko Golar je v visoki starosti omahnil

MARJAN TRATAR

Kranjski pevci na Bizeljskem

14. novembra je na bizeljskem odru gostoval moški pevski zbor iz Koprice pri Kranju. Domače pesmi je predvsem poslušala šolska mladina. Zal so lepim domačim napevom premo prislutli ostali prebivalci, ki jih je najbrž od prireditve odtegnila martinova nedelja.

R. K.

Ko je belokranjska trikotažna industrija BETI leta 1956 v Metliki skromno začela, ni nihče mislil, da se bo prej kot v desetih letih razvila v enega največjih in najboljših proizvajalcev trikotaže v naši državi. Leta 1961 se je kolektiv preselil v nove prostore in od tedaj se začne krivulja razvoja naglo vzpenjati. V letu 1962 je imelo podjetje s 303 zaposlenimi 770 milijonov činarjev bruto produkta, leta 1963 je 430 zaposlenih ustvarilo kar 2 milijardi 200.000.000 dinarjev bruto produkta. Proizvodnja se je v zadnjih treh letih povečala za osemkrat.

Se pred štirimi leti je bila belokranjska trikotažna industrija na 188 mestu med proizvajalci trikotaže v državi, letos pa se je povzpela po količinski proizvodnje že na tretje mesto. Izreden napredek, dosežen posebno v zadnjih treh letih, je predvsem posledica dobrega gospodar-

stva iz tega blaga: kombineže in d'fugo žensko perilo, plisirane in čipkaste ženske bluze, večerne obleke, lahke puloverje itd. Od okoli 600 ton blaga, kolikor ga v enem letu naredi, prodajo 180 ton stalnim odjemalcem: novo-meškemu Labodu, sevniški Lisici, tovarni Pik v Mariboru,

Razen na Zahodu so tudi v Brnu in v Pragi na Češkem vse boljše izlozbe polne Bettinih izdelkov; prav tako je v Sovjetski zvezi.

Tovarna mora sproti zasledovati modne zahteve. Če se na zunanem trgu pravočasno pojavijo z modnimi izdelki, lahko dosežejo precej višjo ceno. Prav v tem tiči del skrivnosti, ki je tovarni priborilo velik ugled. BETI je na svetovnem tržišču konkurenčna s kvaliteto, medtem ko s ceno še ni, predvsem zaradi carinskih predpisov.

V treh letih: petdeset stanovanj za delavce

Vse do letos so bili osebni dohodki zaposlenih tako nizki, da so jih zavojo tega na raznih sestankih večkrat

nirja in 6 ljudi v višji komercialni šoli. Kadrovski sestav je v podjetju sicer mnogo boljši kot marsikje, vendar z njim še niso zadovoljni. Solajajo še 40 mladih ljudi na raznih srednjih šolah in 8 ljudi na fakultetah in višjih šolah.

Po reformi nobenih težav!

Direktor tovarne tovariš Peter Vujčič nam je o položaju podjetja v novem gospodarskem sistemu ter o načrtih za bodoče povedal:

»Če bi nas reforma zatekla pred dvema letoma, bi morali verjetno tovarno zapreti, tako pa v novem gospodarskem sistemu nimamo nobenih težav. Mi smo reformo izvedli pravzaprav že leta 1963!

Edini večji problem je predstavljala še zastarela barvarna, za katero smo pred leti kupili take stroje, kakršne so drugod odvrkli kot neuporabne Barvarna pa se je prav te dni preselila v nove prostore na 1400 m² površine in dela tudi z novimi stroji. Večji najmodernejši stroj, kar jih je mogoče dobiti na svetovnem tržišču, je tudi že na poti v Belo krajino!

Načrti nadaljnjega razvoja našega 760-članskega kolektiva pa so taki: skušamo doseči 1000 dolarjev izvoza na zaposlenega, v metliškem obratu povečati proizvodnjo za okoli 30 odstotkov, odpraviti še nekaj ozkih grl v proizvodnji in dokončati izgradnjo barvarne in apreture. V Črnomlju bomo prevzeli stavbo tovarne Belsad in jo preuredili za potrebe specializiranega obrata, delo v mirno-peškem obratu bomo presmerili v konfekcijo bombažnega ženskega perila, hkrati pa dobovski obrat specializirali za konfekcijo moškega perila.

Prihodnje leto nameravamo odpreti tudi lastno obratno ambulanto v Metliki in vrtec za otroke naših delavk. Po izselitvi metliške osemletke v novo šolsko poslopje bomo staro šolsko stavbo odkupili ter jo preuredili v lastnen izobraževalni center.

Poudaril pa bi rad, da smo gradili in kupovali stroje pretežno z lastnimi sredstvi. Iz 58 virov smo sicer dobili 130 milijonov dinarjev raznih kreditov, a mnogo večjo vso to predstavljajo lastna vložena sredstva. Mnogokrat smo bili v neprijetnem finančnem položaju, iz katerega pa nam je vedno z razumevanjem predvsem pomagala novomeška Komunalna banka.

RIA BAČER

TEHNIČNI PROBLEM

Avtomobili, avtomobili. Vsepovsod, s tretjo, v četrti, s plinom do »deske«, na avtomobilski cesti, na vaških poteh. V garažah in na parkiriščih, pa v ... potoku, na njivi, »na strehi«, v ograji in cestnem kamnu. Povejte slikarju, ki bo hodil po Dolenjski, da njegova »VASKA IDILA« brez avtomobila ne bo realistična in zagrozite mu, da ga boste vtaknili v isti predal, kjer so abstraktni umetniki. Ko mu boste pripeli ta pridevek, mu navržite še besedico PESEC, kajti abstraktni slikarji zaenkrat hodijo še peš.

»Si že slišal, da se je Martin zabil?« me je popokal prijatelj.

»Avtomobil je vozil s hitrostjo 70 kilometrov na uro.« je rekel drugi. »To je povsem lahko ugotoviti. Pripoved očividcev potrjuje, da je vozil močno hitro, razen tega pa je njegov avto »tempiran« na to hitrost.«

»Prav dober stroj je bil.«

»Nekateri trdijo, da je na cesti ležalo poleno. Veliko, metrsko poleno, ki je zakrivilo nesrečo. S sprednjimi kolesi je zavozil nanj, avtomobil je dvignilo, da je pristal šele nekaj metrov dalje v vrtni ograji.«

»Joj,« sem se prijel za glavo. Predstavljaj sem si, kako avtomobil z Martinom dvigne nepričakovano sila v zrak, predstavljaj sem si tudi Martinov obraz, njegove široko odprte oči in hotel sem povprašati, kaj je z njim. Se je hudo ponesrečil? Je zdrav?

Toda prijatelji me niso pustili do besede.

»Tam, kjer so polena, morajo biti tudi drva. Se danes se zapeljem tja. Zima je pred vrati.« je nekdo pristavil.

»Ograja, kjer je avtomobil pristal, je bila povsem nova in narejena iz trdih, hrastovih stebrov. Zato se je pritisku avtomobila upirala. Zdrobila je motor in šipo.«

»Pravijo, da so kolesa odpadla.«

»Volan je tudi zvit.«

»Kako škoda takega avtomobila!«

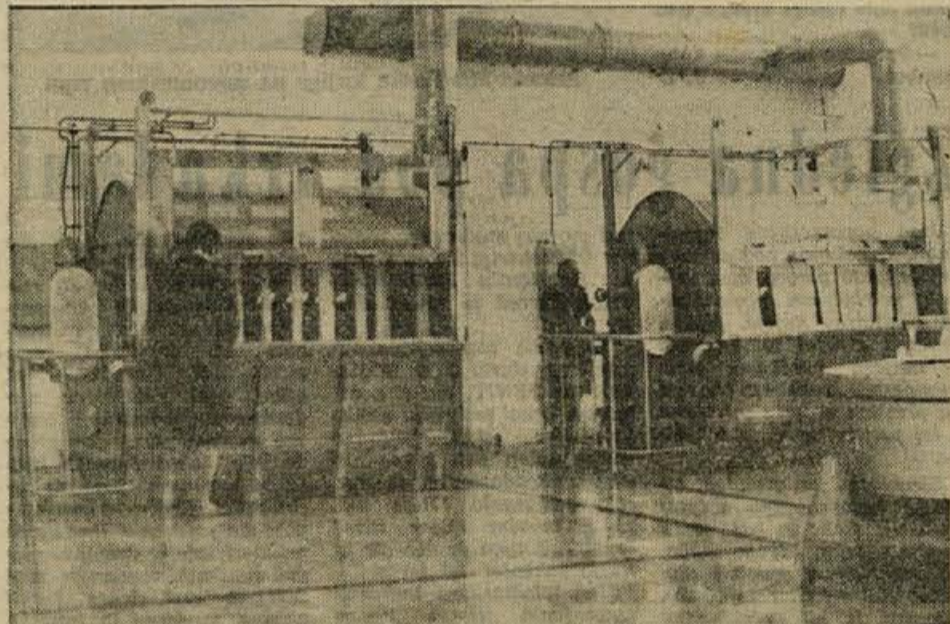
»Gotovo je tudi os zlomil. Motor je menda raztresen po vrtu.«

»Pojdimo pogledat avto! Privlekli so ga že na servis.«

In že so odšli. Moji prijatelji, te avtomobilske duše namreč. Pravijo, da nimam pojma o tehniki. Pravzaprav me res ni zanimalo, kako je zgleдал Martinov avto. Hotel sem zvedeti, kako je z njim. Kajti ves čas, ko smo se pogovarjali, o njem ni nihče spregovoril.

Zanimalo me je, če si je zlomil roko, kako je z glavo. Ali si je polomil rebra ... Oprostite, morda se dobro ne razumem. Zanimalo me je torej, če si je zlomil menjalnik, kako je z njegovo streho, ali je njegov volan zvit ali ne.

PETER BRESCAK

Svetli in veliki prostori barvarne ter novi stroji za barvanje in apreturo tkanin so zadnja pridobitev metliške tovarne BETI

jenja v 4 specializiranih obratih, pravočasne orientacije v izvoz ter nenehnega vlaganja sredstev v modernizacijo proizvodnje.

Izdelki BETI so konkurenčni na svetovnem trgu

Obratoma BETI v Metliki in Črnomlju sta se pred dvema letoma pridružili še bivša »Dolenjska« v Mirni peči in »DOKO« iz Dobove pri Brežicah. V vseh štirih obratih so takoj po združitvi začeli uvajati specializirano proizvodnjo.

Tako v metliški tovarni izdelujejo predvsem sintetična blaga in pletiva ter proizvo-

Delti v Ptuj itd. preostalo količino blaga pa porabijo za lastne izdelke.

V črnomljskem obratu izdelujejo le volneno trikotažo: jopice, kostime, vestje in drugo, vendar že tretje leto delajo samo za izvoz.

Vrhnje pletenine izdeluje obrat v Mirni peči. Tudi tu je proizvodnja do aprila 1966 že vsa prodana v inozemstvo! Dobovski obrat dela zaenkrat samo za domači trg razno bombažno in žensko perilo.

Malo manj kot 30 odstotkov celotne proizvodnje izvaža BETI v Avstrijo, Belgijo, Švedsko, Švico, Zahodno Nemčijo, Dansko in na Island, medtem ko so pred kratkim prvo pošiljko blaga odpemili tudi v Francijo, kjer so najzahtevnejši kupci perila na svetu.

grajali. Polovica celotnega dohodka so namreč vlagali na sklade ter s tem denarjem dograjevali prostore, kupovali stroje itd., zato je za osebne dohodke manj ostajalo. Kljub temu, da je letos delitveno razmerje ostalo neizpremenjeno, so se dohodki zaposlenih precej zvišali. Povprečni oktobrski zaslužek v kolektivu je znašal 54.000 dinarjev.

V zadnjih treh letih je tovarna preskrbela nad 50 stanovanj za svoje delavce in uslužbence; pred kratkim so uredili delavsko restavracijo, ki nudi toplo malico in druge obroke hrane, hkrati pa so izsolali 60 tehnikov, 2 inže-

Ribe imajo veliko sovražnikov

Na zadnjem sestanku kočevske ribiške družine, ki je bil predzadnja nedelja, so se ribiči pogovorili predvsem o novi članarini, vlaganju rib in pripravah na bližnji občni zbor družine. Ugotovili so, da imajo za vlaganje v prihodnjem letu na razpolago 400.000 dinarjev. Ker niso vedeli, po čem bodo v prihodnjem letu ribje mladice, so sklenili, da bodo 30 odstotkov tega zneska porabili za vlaganje krapov, 40 odstotkov za vlaganje linjev in 30 odstotkov za vlaganje ščuk. Zahtevali so tudi, da je proti onesnaževalcem vode, zaradi česar pride vsako leto do množičnih poginov rib, treba nastopati strogo in predlagati v kaznovanje ne le gospodarske organizacije, ampak tudi odgovorne osebe. Podvomili so tudi, da bodo čistilne naprave, ki jih je uredilo KGP, učinkovite. Ribiči so opozorili, da je ob Rinži precej divjih lovcev, ki napravijo veliko škode in jih je težko ujeti. Sodnik za prekrške naj bi jim izrekal čimbolj stroge kazni. Ugotovili so, da so med njimi tudi nekateri člani mladinske sekcije ribiške družine. Nekateri člani so menili, da je treba tudi proti njim strogo ukrepati, drugi pa, da naj bi starešinstvo družine poskrbelo prej za načrtno vzgojo mladih ribičev in šele nato nepopoljšljive kršilce ribiških predpisov tudi kaznovalo. O vseh naštetih in še drugih zadevah bo dokončno sklepal občni zbor ribiške družine, ki bo 5. decembra.

Kmetovalci in rejci prašičev!

Koteks Tobus

IMPORT-EXPORT
LJUBLJANA

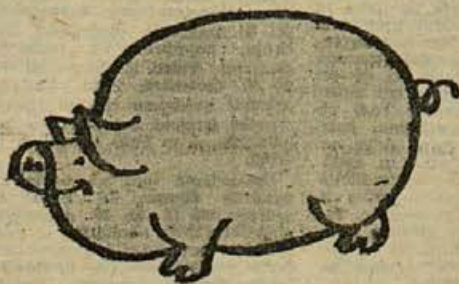
vam sporoča, da je v letošnji sezoni odkupna cena za svinjske kože posebno ugodna, zato skrbno oderite vsakega prašiča in kožo oddajte najbližji zbiralnici KOTEKS-TOBUS ali Kmetijski zadrugi.

Poleg povišane odkupne cene smo vam pripravili nagradni žrebanj: s preko 4000 lepimi nagradnimi in glavnimi dobitki: televizor, transistorski torj, kolesa itd. Skrbno shranite potrdila za oddane svinjske kože, ki vam dajejo pravico do udeležbe pri nagradnem žrebanju.

Zrebanji bosta 20. januarja 1966 in 20. aprila 1966.

Rejci prašičev, oderite prav vse prašiče in kože oddajte najbližji zbiralnici KOTEKS-TOBUS.

Ob tej priliki čestitamo vsem poslovnim prijateljem za DAN REPUBLIKE

Kaj veš o občinskem prazniku?

Zanimalo nas je, če je res, kar se dostikrat sliši, da mladina malo ve o dogodkih iz časov NOB, zato smo se ob metliškem občinskem prazniku odločili za svojevrsten preizkus. Oglasili smo se na vseh treh večjih osnovnih šolah v metliški občini ter enega izmed najboljših učencev vprašali:

Zakaj slavi Metlika prav 26. novembra svoj praznik?

Milena Gerkišič, učenka 7. razreda osnovne šole na Suhorju, je bila sicer prvi hip ob sapo, ko so jo poklicali iz razreda, čez čas pa je v prisotnosti učiteljev Nežke Vrtačnik in Marijana Pavlihe lepo odgovorila:

— Metlika praznuje 26. november v spomin na dogodek, ki so se tega dne odigrali na Suhorju. Partizani so tedaj nemško in belogardistično postojanko v župnišču uničili. Boji so trajali vse do 7. ure zjutraj.

Pozanimali smo se še, kako Milena živi. Mama ji je že pred leti umrla. Ima 3 brate in 6 sestra. Oče je upokojenec in se je vnovič poročil.

Milena je sicer pogledala učitelja Pavliho v upanju, da ji bo pri odgovoru pomagal, a je odkimal z glavo...

— 26. novembra so bili na Suhorju premagani belogardisti, ki so imeli svojo postojanko v župnišču. To je bila edina in najmočnejša sovražna postojanka v Beli krajini, zato je bila partizanska zmaga tako pomembna. Od tedaj se vse do konca vojne belogardisti niso več stalno zadrževali v Beli krajini.

Prerezali so telefonske žice

Tonček Stefanič, učenec sedmega razreda metliške osemletke, je doma iz Primostka 13. Če je cesta suha, se vozi v šolo s kolesom, če je mokra pa prideta s sestro peš.

»Drugi otroci iz Primostka hodijo v šolo v Podzemlju.

»Največ o občinskem prazniku sem zvedel iz Dolenjskega lista.« je povedal Tonček Zupanič

Milena doma pomaga v kuhinji, pase živino in dela na poljih, če je treba. Baje so vsi otroci iz te družine v šoli pridni.

Tudi v Podzemlju lep odgovor

Zupaničev Tonček iz podzemeljske šole je bistri fantič. Doma je iz Krasince. V družini so trije otroci in tudi Tonček mora pomagati pri kmečkih delih: krmi živino, poleti dela na njivah, okopa koruzo in krompir, pomaga orati, vseeno pa najde še čas za učenje. Na naše vprašanje je takole odgovoril:

V imenu metliške osemletke je odgovarjal Tonček Stefanič iz Primostka

23 let po suhorski zmagi in 20 let v svobodi

23 let je lahko tudi dolga doba, toda svežost spominov na dogodke je odvisna od njihove pomembnosti. 26. november, občinski praznik občine Metlike, praznujemo v spomin na pomembno suhorskoro zmago in na dogodek, ki so za našo občino, pa tudi za vso Belo krajino zelo važni. V noči od 25. na 26. november 1942 so partizanske enote uničile belogardistično postojanko na Suhorju. Vsem, ki so imeli srečo in čast sodelovati v naši revoluciji je znano, da so se domači izdajalci dobro zavedali velikega pomena položaja na Suhorju in Gorjancih. Oboje je bilo za njih vredno toliko več, ker so morali upoštevati visoko zavednost belokranjskega ljudstva in njegove privrženosti osvobodilnemu boju, hkrati pa upoštevati trhle temelje, na katerih so gradili svojo izdajo. Prav zato so se leta 1942 zbrali in s pomočjo okupatorja in izdajalcev, ki niso bili doma v Beli krajini, ustanovili belogardistično postojanko na Suhorju.

Njihov načrt je bil zelo preprost, pa tudi nečloveški: sklenili so likvidirati vse, ki se borijo za pravico. Prisvojili so si pooblastila za opravljanje nalog, ki zanikajo narodno zavest in še tako majhno iskrico človečnosti.

Črne rute na glavah naših mater in žena in jok otroških src so bili dejanski odraz njihovega dela. Seznam mučenih, zaničevanih in ubitih se je povečeval, o čemer nam še danes govore spomeniki ter spominske plošče padlim za svobodo.

23. obletnica nas popelje v spominu nazaj v najtežje obdobje v čas, ko so se tudi belokranjski ljudje skupaj z drugimi Slovenci in Jugoslovani borili za lepše in srečnejše dni. Spominja nas na 508 borcev, ki se niso vrtili na svoje domove, spominja na požgane vasi, na oropano in opustošeno gospodarstvo in na morje krivic in strahot, ki smo jih prestali. To so danes preteklost, zgodovina

in spomini, ki ne smejo zbledeti, tega ne smemo nikdar pozabiti! Vse to moramo posredovati mlademu rodu, ki si gradi življenje na pridobitvah narodnoosvobodilnega boja in revolucije.

Tudi 20-letnica osvoboditve, ki jo praznujemo letos, ima za

nas dvojen pomen: praznujemo 20 let svobode in 20 let graditve gospodarstva kar je isto kot 20 let delovnih zmag. Dobro vemo, kaj smo zgradili po vojni v gospodarstvu in družbenih službah, saj smo vsi pri tem sodelovali in zdaj vsi uživamo sadove skupnega dela. V 20-letih vojnne izgradnje se je življenje pri nas povsem spremenilo. Ustvarili smo toliko, kot nismo niti sami pričakovali.

Zasluge za tako uspešen razvoj imajo vsi naši občani, še posebej delovni kolektivi, politične organizacije, upravni organi, občinska skupščina in zlasti strokovni in vodilni delavci. Vedno so se nesebično zavzemali za povečevanje materialnih osnov v občini, prav s tem pa smo reševali številne pereče socialne probleme, ki so bili dediščina preteklosti. Ne smemo pozabiti tudi na učinkovito pomoč širše socialistične skupno-

sti, ki nam je pomagala vedno, kadar česa sami z lastnimi silami v komuni nismo zmogli.

Zavoljo naštetega proslavljamo letošnji občinski praznik, dan republike in 20-letnico osvoboditve na svojstven način. Praznovali bomo ob večji blaginji prebivalcev, ki se odraža na razne načine. Najpomembnejši je prav gotovo ta, da bodo letos čisti osebni dohodki teh, ki delajo v družbenem sektorju gospodarstva, znesli skupaj 830 milijonov din ali kar 750 milijonov din več kot 1958! Vsi dobro vemo, da primerjava s 1945 letom ni mogoča, saj takrat v naši občini, ob osvoboditvi, ni bilo ne zaposlenih in ne osebnih dohodkov. Skladi delovnih organizacij bodo, kot lahko sklepamo po podatkih minulega četrtletja, konec leta 1965 enaki ali celo večji kot je bila 1958 vrednost vse proizvodnje v družbenem sektorju. Ob vsem tem bi bilo odveč omenjati napredek v zdravstvu občanov, pri reševanju vprašanj naših borcev, veliko skrb, ki jo posvečamo zasebnemu kmetu v četrtem proizvodnem okolišu, napore in napredek v osnovnem šolstvu, pri štipendiranju, kadrovanju in pri delu za mladino nasploh.

Ko na praznični dan ugotovljamo dosežene uspehe, se nam nehote vsili tudi misel o nerešenih problemih. Prepričan sem, da bomo s tem, kar smo doslej ustvarili ter z izkušnjami, ki smo jih pridobili, lahko kos vsem nalogam, ki so pred nami. Pri tem moramo sodelovati vsi, saj so vse dobrine ustvarjene v gospodarstvu namenjene nam.

Z željo, da bi naše gospodarstvo v bodoče še bolj napredovalo, da bi se iz leta v leto povečevala blaginja občanov, voščim vsem občanom v imenu občinske skupščine Metlika veliko sreče in veselja pri praznovanju občinskega praznika in dneva republike!

FRANC VRVIŠČAR
predsednik občinske skupščine Metlika

naš oče pa je rekel, da bova midva šla v Metliko, ker je tudi on hodil prej. Lani sem izdelal s prav dobrim, v našem razredu ni bilo nobenega odličnjaka... O prazniku pa nam je povedal:

»Partizani so 26. novembra obkolili belogardistično postojanko na Suhorju in prerezali telefonske žice, da ne bi mogli priti Italijani na pomoč. Predno je postojanka zgorela, so partizani rešili iz nje še učitelja, ki je sodeloval z njimi. Bili in Italijani so prejšnjo noč pijančevali, pa so jih partizani zlahka premagali!«

Tonček je načelnik pionirskega odreda na metliški osemletki.

Odgovori, ki smo jih dobili na vseh treh šolah kažejo, da mladi vendarle precej dobro poznajo vsaj ta, važnejše partizanske zmagi. Povedali so, da se vse to učijo v šoli, precej pa zvedo tudi iz Dolenjskega lista. Ker so bili vsi odgovori v glavnem pravilni, smo se odločili Mileni Gerkišič, Tončku Zupaniču in Tončku Stefaniču poslati v spomin lepa knjižnica darila, katere bomo v kratkem prejeli po pošti.

R. MAJER — M. MOSKON

Gorjanski vodovod dograjen

Gradnja gorjanskega vodovoda je tik pred koncem. Se letos je bil za občinski praznik izročen namenu cevovod, ki pelje od zajetij na Gorjancih pri Jamnikih pa do Metlike. Pri Jamnikih je bilo po vojni zgrajenih 12 zajetij. Ta vodovod so kot »volilni golaž« uporabljali na vseh predvojnih volitvah. Prva skupina zajetij, ki napajajo z vodo suhorski konec, je bila zgrajena že pred leti. Nova zajetja pa dodajajo vodo suhorskega koncu in po posebnem cevovodu, ki gre čez Bojanjo vas in Slamno vas v Metliko, oskrbujejo z vodo metliški konec. Za občinski praznik je letos prvič pritekla voda iz novih zbiralnikov in po novem cevovodu v Metliko.

K razpravam o kmetijstvu

(Nadaljevanje in konec)

Glede političnega in oblastnega obravnavanja kmetijske proizvodnje moram priznati, da ima naš zasebni kmetovalec delno prav, če kritizira nepravilne marže, določanje cen v posameznih sezonah, slabe organizacije odkupne mreže ter premajhno vlogo zasebnega kmetijstva v pridelovanju poljskih kultur, za katere ima vse naravne pogoje.

Ne bi želel, da bi me imel kdo za absolutnega zagovornika zasebnega kmeta, vendar trdim, da imamo le malo preveč mačehovski odnos do zasebnega kmetijstva in da mu doslej nismo ustvarili možnosti za večje in boljše pridelovanje. Taki odnosi za zasebnega proizvajalca gotovo niso stimulativen. Če že ugotavljamo, da se oblike kooperacije že nekaj let zadržujejo v mejah nakupa in prodaje, da je pretežni

del zasebnih zemljišč zaradi razdrobljenosti in hribovite lege neprimeren za strojno obdelavo, kakršno lahko nudimo.

Piše
FRANC VRVIŠČAR

dijo naše kmetijske organizacije, da je taka obdelava (tudi zaradi monopola) sorazmerno draga, da kmetijska zasebna proizvodnja iz leta v leto stagnira ali celo upada, nam ta dejstva narekujejo, da o zasebnem kmetijstvu razmišljamo, tako kot smo razmislili o zasebnem gostinstvu. To zlasti zato ker smo si enotni v tem, da vseh kmetijskih površin še leta in leta ne bomo podružbili (dobri del teh ni interesanten za družbeni sektor),

so pa te površine uporabne in veliko pomenijo v celotni proizvodnji kmetijskih pridelkov.

Obstaja mnenje, da v zasebnem kmetijstvu po starem ne gre več. Iz praktičnih izkušenj in poznavanja terena to mnenje podpiram. Motika, ročna kosa itd. danes pač niso orodja, ki bi kaj prida prispevala k povečanju pridelka. Tudi zasebno kmetijstvo je potrebno mehanizirati. Je pa še drugo mnenje, da so namreč prizadevanja za mehanizacijo zasebnega kmetijstva škodljiva in nesocialistična. Zal se s takimi stališči ne morem strinjati. Če je bojazen, da bi se z mehanizacijo zasebnega kmetijstva naš kmetovalec kapitaliziral, je ta bojazen odveč. Nesporazum je verjetno glede tipa mehanizacije. Gotovo ne gre za težko mehanizacijo, kot so kombajni, veliki traktorji

ipd., pač pa za lažjo, kot so motorne in vprežne kosičnice, stroji za okopavanje in podobno. Teh strojev, ki kmetovalce lahko razbremeni, najhujšega garanja, pa pretežni del kmetijskih gospodarstev in zadržuje nima. Zaradi tega ostane precej površni slabo obdelanih ali sploh neobdelanih, kar seveda zmanjšuje celotno kmetijsko proizvodnjo.

Ob razpravah o kmetijstvu se spominjam preteklih razprav o zasebnem gostinstvu. Metlika je namreč znana kot občina s precej razvitim privatnim gostinstvom: na račun razvoja privatnega sektorja gostinstva je bilo v preteklih letih mnogo kritik, češ da skupščina podpira privatni sektor. Čez nekaj časa smo pa ugotovili, da je privatno gostinstvo odlično dopolnilo družbenega sektorja in da ga je treba še naprej razvijati in podpirati.

Zato bo treba verjetno bolj tehtno obravnavati tudi zasebno kmetijstvo in mu omogočiti večjo proizvodnjo. Potrošnik si želi samo več

cenenih živil in se ne sprašuje, od kod pridejo. Če bomo zasebnemu kmetijstvu omogočili nabavo primerne mehanizacije, lahko dosežemo dvoje: ne samo večjo proizvodnjo v deficitarnih produktih, pač pa se lahko rešimo tudi raznih obveznosti, ki jih za kmete plačuje proračun občine. To so obveznosti glede zdravstvenega zavarovanja kmečkega prebivalstva, veterinarske službe, pomoči pri plačevanju oskrbnih dni v bolnicah, regresov za prevoz šolskih otrok, raznih komunalnih naprav itd. Kmetje se danes namreč izgovarjajo, da ne zmorejo v celoti teh bremen zaradi zgoraj obravnavanih problemov.

Zato se mi ne zdi dovolj utemeljena bojazen, da bi postal naš kmet nekakšen kapitalist. Zlasti zaradi tega ne, ker bo moral veliko več pridelati, da bo lahko kril oziroma financiral, kar je dolžan financirati. Prav gotovo je, da bi bilo naše tržišče lahko mnogo bolj založeno s cenejšimi kmetijskimi proizvodi, če bi bila bo-

lje organizirana dostava na tržišče. Zadruga se izgovarjajo, da sta zbiranje pridelkov in dostava na tržišče vezana na velik riziko ter da zanje manjše količine niso interesantne. Kmetje sami nimajo ustreznih prevoznih sredstev za dostavo blaga na tržišče; vprežna vozila ne pridejo v poštev, če pa ima kdo od kmetovalcev motorno prevozno sredstvo, ga že uvrščamo med bogataše. Vsi ti neresni in nerazčiščeni problemi politično našega zasebnega kmetovalca v negotovost, zato terjajo jasnejšo politično opredelitev.

Ob teh neresnih vprašanjih je prav, da resno proučimo proces nadaljnega podružbljanja zemlje, določimo mesto privatnega kmeta predvsem glede njegovega vključevanja v tržno proizvodnjo, da iz zasebnega kmetijstva dobimo toliko, kolikor smemo pričakovati, ter nanj prenesemo tudi obveznosti, ki jih zdaj s prelivanjem sredstev plačujejo občinski proračuni.

Pozabili so torbo s sedmimi milijoni!

Trije lovci iz inozemstva (Josef Abegg, sedemdesetletni upokojenec iz Schwarzaja; Karl Weber, dvainšestdesetletni trgovec iz Zürichja in ...)

Preberite povejte še drugim

Vsak, ki bo ta ali prihodnji mesec naročil na svoj naslov DOLENSKI LIST, bo naš tednik do konca decembra 1965 dobival

brezplačno

Samo 20 novih dinarjev bo znašala letna naročnina pokrajinskega časnika Dolenjske, zato si ga naročite takoj, če ga morda še ne prejimate!

Pišite še danes dopisnico na naslov: DOLENSKI LIST, Novo mesto, poštni predal 33 — in že prihodnji teden boste začeli dobivati najcenejši slovenski tednik na svoj naslov!

Cestitke za praznik

Za 29. november pošiljajo naši fantje, ki služijo vojaški rok v Banja Luki, najtoplejše pozdrave in čestitke vsem kolektivom. Domačim fantom in dekletom, kakor tudi staršem, bratom in sestram želijo prijetno praznovanje! Martin Bernardič, Anton Bratkovič, Jože Kolegar, Anton Brezovar.

DELOVNI KOLEKTIV, še posebej pa organi samoupravljanja in uprava

OPEKARNE BREŽICE

pošiljajo vsem delovnim organizacijam Dolenjske, Bele krajine in Spodnjega Posavja iskrena voščila za praznik republike z željo, da bi v novem poslovnem obdobju dosegali še večje delovne uspehe kot doslej!

Vojaki iz Kumanova pošiljajo vsem prijateljem in znancem, zlasti pa svojim domačim, lepe pozdrave za 29. november: Jože Jesih iz Ori, Tone Pavše iz Zg. Vodal in Stanko Obrš s Teške vode.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

185. — Američani so začudeno gledali njegovo početje. Noč je vzel drugi konec vrvi in roko, potisnil dva Američana v čoln, jima stisnil vesla v roke in odrinil čoln od brega. Američana sta bila dobra veslača in kmalu so čuli, kako je narahlo škrlnilo, ko je čoln udaril ob drugi breg. Zdaj je Noč dal vrv v roko trem Američanom in nekajkrat potegnili zanj. Piloti so ga takoj razumeli.

186. — Američani so krepko vlekli za vrv in čoln se je naglo vračal k bregu. »Kje pa si dobil vrv?« je šepnil Rudi. »Organiziral sem jo. Brez nje bi se prevažali do jutri popoldne.« je odvrnil Noč. Druga dvojica je bila kmalu čez vodo, prav tako tretja. Pravkar sta na nasprotnem bregu poslednja dva Američana stopila iz čolna, ko je s ceste šnila v zrak raketa in žarko osvetlila reko.

187. — Skoraj v istem hipu, ko so Nemci, ki so po naključju prišli mimo po cesti in čuli šum ob vodi, spustili raketo, so udarili z brzostrelkami po praznem čolnu, da so letele zraku od njega. »V vodi!« je šepnil Noč, dvignil brzostrelko nad glavo in neslišno zlezal v mrzlo vodo. Rudi mu je brez besed sledil — v zadnjem trenutku, kajti ob bregu je naravnost proti njima prihajala nemška patrola.

188. — Američana na onem bregu sta se v hipu, ko se raketa, vrgla plosko na prod in negibna desni nogi, tako da je nogo komaj oprasnila. Ko so mu čestitali; da je rana lahka, je rekel: »Slabo je, slabo! V armadi imamo namreč več zdravnikov ko čevljarjev.«

Vreme

OD 25. NOVEMBRA DO 5. DECEMBRA
Med 25. in 28. novembrom in od 3. decembra dalje nestalo s pogostimi padavinami. Vmes suho in mraz, le pred padavinami so možne prehodne otoplitve.
Dr. V. M.

Vloga »DOLENSKI«

Bršlino
Na 23. november je v poslovalni prostor podjetja DOLENSKI prišel prvi paket, ki vsebuje vse oblačilne predmete, ki jih je dobil dvojni paket, prišel v prodajalnice, organi ga zasleduje.
71.000 din odnesel iz PIONIRJEVE pisarne
Od ponedeljka je bilo vsakodnevno SGR Pionir iz Dolenjske iz misnega 71.000 din. Preiskava

Mati je prala še nerojenega otroka

Neka mlada Sicilijanka je prala svojo nerojenega sina za 100.000 din. Njena mati je prala otroka v majnem mestu Licata na Siciliji.
Catolero Racabutto, šestdesetletni, ki je mislil na to, da bi se z njegovo ženo, ki je mlada dekle, ki je zarobenec zapustil, da proda svojega nerojenega otroka v mesto v Italiji. Matca Moscaeta je prala otroka, ki je pri rodu umrla.

Električni šok za alkoholike

Clovek z jeklenimi žicami okrog glave, ki so bile spojene s specialnim električnim aparatom, je vzel v roko čisto vino, jo dvignil k ustom in srknil požirek. V tem trenutku je začutil, kako mu stresa telo 18-voltni električni impulz. To je trajalo trideset sekund.
Opisani dogodek je pravzaprav nova terapija za električnim šokom, s katero so v bolnišnici Pontiac (ameriška država Michigan) pričeli zdraviti alkoholike. Če je bolnik zaužil alkohol, aparat proizvede tok take napetosti, ki ne more škoditi organizmu. Apa-
Terapija traja deset dni, vendar zdravniki poudarjajo, da jo je treba ponoviti vsakih šest mesecev.

Uničeval je prometne naprave

Patrola ljudske milice iz Kočevja je 13. novembra ob 22.15 ušla v hišo Petra (23 let) iz Šake vasi 34 pri Kočevju, ko je uničeval prometne naprave na novi cesti med Staro cerkvijo in Kočevjem. Paše je šel pijan proti Kočevju. Med potjo je odločil občestni smernik in dva kola za označevanje ceste postelji. Vsa tri so bila vneto. Prijavljen je tožilstvu.

Zalosten ples v Kočevju

Preteklo soboto je bil v prostornih hotelu Pugled v Kočevju ples. Začel so ga mislilci s svojim kulturnim obnašanjem pokvarili. Mladi so živigali, se prevažali in sploh obnašali nekulturno, da so starejši gostje drug na drugu zapuščali lokal. Med drugim so srezali tudi prt in usnjeno prevlečko stola. No, pa so hono spet sprasovali: zakaži hotel večkrat ne priredi plesa!

DEBELA KOLERABA! Pridelal je Jože Zagorc iz Apnenika 2 pri Sentjerneju. Obe skupaj sta tehtali kar 17 kilogramov, tako da ju je Poldek, sinko našega dopisnika Poldeta Mikliča, komaj držal! (Foto: Polde Miklič)

Oboroženi poštarji

Postni minister zvezne republike Nemčije Richard Stücklen želi oborožiti svojo pošto. Sedaj ne sme noben pes več ugrizati nemškega poštarja. Zvezna pošta registrira vsako leto kol 2000 ugriznenih nog, a škode na razgarnjenih hlačah si sploh nihče ne upa prečiniti. Lani je neki poštar celo umrl zaradi pasjega ugriza.
Zahodnonemški poštarji do sedaj niso imeli pripravnega orožja proti psom. Zato je postal minister invalezo sprejel ameriški pomoč. Uprava ameriških post je namreč lani opremila poštarje s posebnimi poprnim oljem, ki tako nadraži nosne sluznice psa, da ga povsem onemožeči v napadu. Čez četr ure preneha učinek, ostane pa rumena dlaka.
Zahodnonemške pošte so prevzela ameriški patent in ga preizkušajo na glavnih poštah v Nürnbergu, Münchnu in Kiehu. Lastnikom psov je rečeno, da orumenela dlaka dobi spet naravno barvo, če jo operejo.

Kolesarka obležala mrtva

19. novembra se je na cesti pri Stari vasi smrtno ponesrečila Marija Luzar, gospodinja iz Inenja pri Sentjerneju. S kolesom se je peljala proti Sentjerneju, pri Stari vasi pa je padla čez manjšo cestno jamo in si zlomila hrbnik. Umrla je na kraju nesreče.

Odvzeli so jima vozniški dovoljenja

Milčički so preteklo soboto ob kontroli prometa odvzeli dvema pijanima Šoferjema vozniški dovoljenja. Oba in še tretjega, ki dovoljenja za vožnjo sploh ni imel, so prijavili sodniku za prekrške.

Trčil v drevo, ki je ležalo čez cesto

18. novembra ob 19.45 se je Jože Pugled iz Kočevja Roška cesta 4 zalezel z osebnim avtomobilom v podirno drevo, ki je ležalo čez cesto. Nesreča se je zgodila, ko je vozil iz Starog proti Kočevju, kmalu 150 metrov od odvoza za Polom. Drevo se je podirilo, ko se je zadel tajni snež. Voznik je podirilo drevo opazil, ko je bil od njega oddaljen 20 metrov. Zadel je zavirala, a zaradi gladkih gum in zaprežene ceste vozila ni mogel ustaviti. Na avtu je škoda za 200.000 din.

IZŠLA JE S. STEVILKA

Danes je tokaj le prazen prostor. Zakaj?

ISKAMO NOVO IME ZA NAŠ MESSICNIK ZA NOVO IME DAMO 100.000 DINARIJEVI

HOROSKOP DRUŽABNI MOST

Ljubljana, Letnik I
November - December 1965
Št. 8 Cena 50 dinarjev

SMEH STOLETIJ

V družbi je mladenič vprašal reformatorja nemškega gledališča, kakšna je pravzaprav razlika med komedijo, dramo in tragedijo. Lessing je odgovoril:
»Dejstvo, da tega ne veste, je zame komedija, za družbo drama, za vas pa tragedija.«

Profesor Johann Reinhold Forster je spremljal slavnega kapitana Cooka na njegovem drugem potovanju okoli zemlje. Pozneje je postal profesor naravoslovja na vseučilišču v Halle. Dijaki pa so bili takrat prav tako nezreli kot so dandanes (in kot bodo vedno) in so mislili da bodo strašansko imenitni, če bodo pozdravljali profesorja z besedami »O, ja,« namesto z »Dober dan!« ali »Na svidenje!«

Učenjak je to neslanost nekaj časa trpel, nazadnje pa je sklenil, da bo napravil temu konec.
Nekod je predaval o oslu in končal z besedami:
»Zadnje čase smo na oslih opazili nekaj novega. V našem mestu ne rija go več i-a« temveč »O, ja.«
Od takrat je imel mir.

Filozof Mendelssohn je pisal svojemu dožniku:
»Kdo je obljubil, da mi vrne denar, do zadnje pare? — Vi. — Kdo ni držal besede? — Vi. — Kdo je torej goljuf in tat? —
Vaš vdanj Mendelssohn.«

Pruski maršal Blücher je bil v bitki ranjen; krogla je šla skozi jahalne hlače in Skornje na desni nogi, tako da je nogo komaj oprasnila. Ko so mu čestitali; da je rana lahka, je rekel:
»Slabo je, slabo! V armadi imamo namreč več zdravnikov ko čevljarjev.«

Maigret se boji

— Jo poznaš?
— Teža imena nikoli nisem slišal.
— Zdi se mi, da si mi rekel, da doktor Vernoux ni ženskar.
— Tako pravijo. Zdjaj bodo začela deževati anonimna pisma. To je od kake ženske.
— Kot večina anonimnih pismen! Bi ti bilo neprijetno telefonirati na komesarijat?
— Zaradi Sabatijeve hčere?
— Da.
— Pri priči?
Maigret je prikramal.
— Stopiva v pisarno.
— Snel je slušalko, poklical policijski komesarijat.
— Ste vi, Féron? Tukaj preiskovalni sodnik. Ali poznate neko Sabatijevo?
— Morala sta počakati. Féron je šel povprašat svoje službenice, morebiti pogledat v vpisne knjige. Ko je spregovoril znova, ga je Chabot molče poslušal in si nekaj zapisoval na pivnik.
— Ne. Najbrž ni nobene zveze. Kako? Nikakor ne. Zatenkrat se z njo ne ukvarjajte. Pri teh besedah je s pogledom posikal Maigretovo prireditve in ta mu je z glavo odločno kimal.
— Čez pol ure bom v svoji pisarni. Da. Hvala.
— Odložil je slušalko.
— Res obstaja v Fontenay-le-Comtu neka Luiza Sabati. Hči italijanskega zidarja, ki mora delati nekje v Nantesu ali okolici. Nekaj časa je bila točalka v Hotelu de France, potem natakarica v Kavarni pri pošti. Že več mesecev ne dela več. Če se pred kratkim ni selila, stanuje na ovinku ceste v La Rochelle pri vojašnicah v veliki razpadajoči hiši, kjer živi šest ali sedem družin.
Maigret, ki mu je bilo cigare že dovolj, je njen goreči konec stlačil v pepelniku in si naphal pipo.
— Si jo namenjen obiskati?
— Morebiti.
— Se zmerom misliš, da je doktor ...
Z namršeni obrvmi je premolknil.
— Kaj bova pravzaprav počela noč? V navadnih okoliščinah bi moral iti k Vernouxovim na bridž. Kot si mi povedal ti, Hubert Vernoux pričakuje, da boš prišel z menoj.
— In kaj?
— Sprašujem se, ali bi zdaj, ko je javno mnenje ...
— Ali imaš navado, iti tja vsako soboto?
— Vsako.
— Če torej ne greš, bodo ljudje sklepali, da so Vernouxovi osumljeni ...
— Če pa grem, bodo rekli ...
— Bodo rekli, da jih braniš, to je vse. To pa že pravijo. Vseeno je, če govoriš o tem malo več ali malo manj.
— Misiš ito menoj?
— Pravi gotovo.
— Če želiš ...
— Ubogi Chabot se ni več upiral, prepustil se je Maigretovim pobudam.
— Čas je, da odidem na sodišče.
— Kremla sta skupaj in asbo je imelo še zmerom belino, ki je bila hkrati svetla in sivkasta, kakršno je nebo, ki ga odseva kaka mlakuza. Veter je še zmerom pihal divje in na uličnih vogalih so se žensam obleke lepile k telesu, včasih pa je kakemu moške. mu odneslo klobuk in se je s smešnimi gibi pogal za njim v tek.
— Zavila sta vsak v nasprotno smer.
— Kdaj se spet vidiva?
— Morebiti se oglasim v tvoji sobi na sodišču. Če ne, bom pri vas za večerjo. Obklej je bridž pri Vernouxovih?
— Ob pol devetih.
— Opozorjam te, da ne znam igrati.
— Nič za to.
— Ponekod so se zganile zavese, ko je Maigret šel mimo po pločniku s pipo v ustih, z rokami v žepih, z glavo sklonjeno, da bi mu ne odneslo klobuka. Zdjaj ko je bil sam, se je počutil malo manj samozavestno. Vse kar mora delati nekje v Nantesu ali okolici. Nekaj časa je bila točalka v Hotelu de France, potem natakarica v Kavarni pri pošti. Že več mesecev ne dela več. Če se pred kratkim ni selila, stanuje na ovinku ceste v La Rochelle pri vojašnicah v veliki razpadajoči hiši, kjer živi šest ali sedem družin.
Maigret, ki mu je bilo cigare že dovolj, je njen goreči konec stlačil v pepelniku in si naphal pipo.
— Si jo namenjen obiskati?
— Morebiti.
— Se zmerom misliš, da je doktor ...
Z namršeni obrvmi je premolknil.
— Kaj bova pravzaprav počela noč? V navadnih okoliščinah bi moral iti k Vernouxovim na bridž. Kot si mi povedal ti, Hubert Vernoux pričakuje, da boš prišel z menoj.
— In kaj?
— Sprašujem se, ali bi zdaj, ko je javno mnenje ...
— Ali imaš navado, iti tja vsako soboto?
— Vsako.
— Če torej ne greš, bodo ljudje sklepali, da so Vernouxovi osumljeni ...
— Če pa grem, bodo rekli ...
— Bodo rekli, da jih braniš, to je vse. To pa že pravijo. Vseeno je, če govoriš o tem malo več ali malo manj.
— Misiš ito menoj?
— Pravi gotovo.
— Če želiš ...
— Ubogi Chabot se ni več upiral, prepustil se je Maigretovim pobudam.
— Čas je, da odidem na sodišče.
— Kremla sta skupaj in asbo je imelo še zmerom belino, ki je bila hkrati svetla in sivkasta, kakršno je nebo, ki ga odseva kaka mlakuza. Veter je še zmerom pihal divje in na uličnih vogalih so se žensam obleke lepile k telesu, včasih pa je kakemu moške. mu odneslo klobuk in se je s smešnimi gibi pogal za njim v tek.
— Zavila sta vsak v nasprotno smer.
— Kdaj se spet vidiva?
— Morebiti se oglasim v tvoji sobi na sodišču. Če ne, bom pri vas za večerjo. Obklej je bridž pri Vernouxovih?
— Ob pol devetih.
— Opozorjam te, da ne znam igrati.
— Nič za to.
— Ponekod so se zganile zavese, ko je Maigret šel mimo po pločniku s pipo v ustih, z rokami v žepih, z glavo sklonjeno, da bi mu ne odneslo klobuka. Zdjaj ko je bil sam, se je počutil malo manj samozavestno. Vse kar mora delati nekje v Nantesu ali okolici. Nekaj časa je bila točalka v Hotelu de France, potem natakarica v Kavarni pri pošti. Že več mesecev ne dela več. Če se pred kratkim ni selila, stanuje na ovinku ceste v La Rochelle pri vojašnicah v veliki razpadajoči hiši, kjer živi šest ali sedem družin.

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

— Kako, tovariš doktor, še pregledali me niste, pa že veste, da sem kratkoviden!
— Saj vas poznam! Vi ste direktor tistega podjetja, ki ne potrebuje študentov.

Delovni kolektiv

LESNO PREDELOVAL-
NE INDUSTRIJE

**LEPIS
SUHOR**

pošilja za praznik metliške občine pristrčna voščila vsem podjetjem in zavodom na domačem področju, hkrati pa vošči prebivalstvu Bele krajine za praznik republike!

**ZDRAVSTVE-
NI DOM in
LEKARNA
METLIKA**

čestitata občanom
za praznik domače
občine in za dan
republike!

Najlepše želje s pristrčnimi voščili veljajo vsem Metličanom za praznik domače občine in za 29. november! Svojim poslovnim prijateljem se ob tej priložnosti še nadalje priporočamo!

**KOMET
METLIKA**

Vsem delovnim organizacijam na področju občine Metlika čestitamo za 26. in 29. november

**Komunalno
podjetje**

Metlika

Polde Grahek: Metlika

KOLEKTIV
PODJETJA

**MARMOR
Gradac**

čestita
za občinski
praznik
in za dan
republike!

Čestitkam in pozdravom za občinski praznik se pridružuje tudi kolektiv

**PEČARIJA
Gradac**

OBČINSKA SKUPŠČINA METLIKA

OBČINSKI ODBOR SZDL — OBČINSKI KOMITE ZKS —
OBČINSKI SINDIKALNI SVET — ZDRUŽENJE BORCEV
NOV — OBČINSKI KOMITE ZMS TER VSE DRUGE
ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

pozdravljajo za praznik domače občine vse prebivalstvo na svojem področju, želeč novih uspehov pri delu in kar največ osebnega zadovoljstva. Združimo vse svoje sile in sposobnosti v enotna prizadevanja za boljše gospodarjenje in večjo storilnost v slehernem kolektivu ter se še z večjo zavzetostjo lotimo uresničevanja načela: vsakemu po njegovih sposobnostih in po njegovem delu!

NAJ ŽIVI PRAZNIK OBČINE METLIKA!
NAJ ŽIVI SLAVNA OBLETNICA USTANOVITVE SFRJ!

V imenu vseh svojih prodajal voščimo potrošnikom domače občine za njihov praznik, hkrati pa se poslovnim znancem in prijateljem še nadalje priporočamo! Delovni kolektiv vošči ob tej priložnosti tudi za dan republike!

**MESTNA
KLAVNICA**

Metlika

Vsem delovnim ljudem s področja domače občine pristrčno voščijo za dvojni praznik

FOTO-KINO in PEKARIJA

VSEM KMETOVALCEM IN TUDI DRUGIM OBCANOM POSILJAMO ZA OBCINSKI PRAZNIK IN ZA 29. NOVEMBER — DAN REPUBLIKE PRISTRČNE ČESTITKE Z NAJLEPSIMI ZELJAMI!

Kmetijska zadruga METLIKA

Novoteks

NOVO MESTO

obrat **METLIKA**

želi vsem delovnim ljudem za praznik metliške občine vse najlepše, kolektivom v delovnih organizacijah pa še mnogo novih uspehov pri delu!

Delovni kolektiv

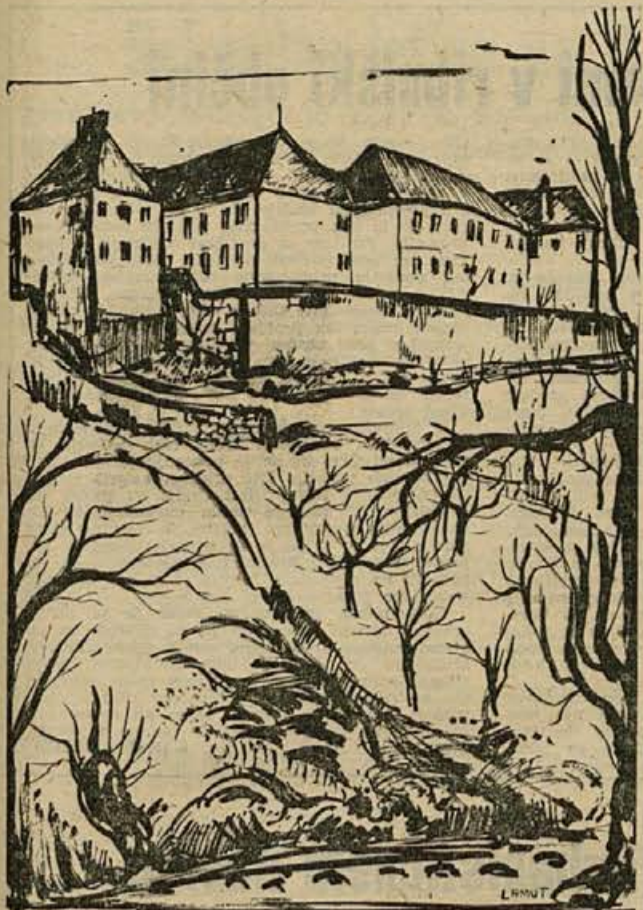
**BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE
INDUSTRIJE**

**BETI
METLIKA**

z obrati v Črnomlju, Mirni peči
in Dobovi

se je s svojimi kvalitetnimi izdelki uveljavil na domačem in inozemskem tržišču.

Za praznik metliške občine in za obletnico ustanovitve nove Jugoslavije čestitamo vsem delovnim ljudem, kakor tudi kolektivom gospodarskih organizacij!

Vlado Lamut: METLIKA

Iz zdravstvenega doma

V Metliki so pred zadnjo vojno navadno delali trije zdravniki, po vojni pa so se Metličani in okoličani dolga leta morali zadovoljiti z enim samim zdravnikom. Odkar pa je Metlika v zadnjem desetletju dobila kar tri industrijske obrate, je bil dotok bolnih v ambulanto vedno večji. Tudi število šolskih otrok se je zvišalo, hkrati pa se je razširila preventivna služba. Poleg tega je v metliški zdravstveni dom narasel dotok obolelih s sosednje Hrvaške.

Vse to je nujno zahtevalo povečanje zdravniškega kadra. Ko je pred nekaj meseci dotedanji upravnik zdravstvenega doma dr. Albin Pečavar nastopil službo v medobčinskem zdravstvenem centru v Novem mestu, je prevzel vodstvo metliškega zdravstvenega doma dr. Evgen Blenen-

la dom in družino. Dolga leta je bila edina medicinska sestra v Metliki, veliko dobrega pa je naredila tudi med NOB, ko je hodila zdraviti bolne partizane. Prijubljeno in požrtvovalno zdravstveno delavko, ki ni nikoli odrekla svoje pomoči in se ni ustrašila nobene, še tako naporene poti, poznajo številni bolniki po belokranjskih in sosednjih hrvaških vaseh. Prav ti ji še posebno želijo v pokoju tanogo zadovoljnih in zdravih let!

Sprejem cicibanov v pionirsko org.

Pionirji na osnovni šoli v Metliki pripravljajo sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Sestavili so program, v katerem bodo nastopili pevc, recitatorji in folklorna skupina. Po častni objubi ter podelitvi rutk in kap bodo mlade člane pogostili. V programu bo sodelovala tudi skupina partizanskih umetnikov iz Ljubljane, članov Opere mestnega gledališča in radijske skupine.

S proslavljanjem občinskega praznika se začne za metliške šolarje nekakšne jesenske počitnice: v soboto bodo imeli ravnateljev dan, ponedeljek in torek pa sta prosta dneva zaradi državnega praznika.

Pridobitev za lekarno

Metliška lekarna je letos popolnoma prezidala in preuredila gospodarsko podzemlje, ki se drži lekarne na dvoriščni strani. Tako so v lekarni, kjer so bili zadnje čase s prostori precej na tesnem, dobili novo pisarno, dežurno sobo, pralnico, prostor za demineralizacijo vode, skladišče za zdravila in prostor za vmetljeve stvari. Stara pisarna pa bo preurejena v materialko in garderobo.

Priporočamo se za obisk med prazniki in želimo prijetno praznovanje 29. novembra!

HOTELSKO GOSTINSKO PODJETJE METLIKA
HOTEL BELA KRAJINA

in obrati:
VESELICA - GOSTIŠČE GERBEC -
GOSTIŠČE KRIŽAN V GRADCU

VEČ POMOČI MLADINSKIM AKTIVOM!

V BELTU sodelujejo, v ISKRI manj!

V soboto, 13. novembra, je občinski komitej ZMS skupno z občinskim komitejem ZKS občine Črnomelj sklical posvet z vsemi vodstvi mladinskih aktivov.

Najprej so kritično ocenili dosedanje delo mladine, zatem pa obravnavali bodoče naloge. Omenili so, da bi bilo delovanje mladinskih aktivov v delovnih organizacijah lahko mnogo boljše, če bi jim pomagale druge organizacije znotraj kolektiva, predvsem pa če bi pokazala več razumevanja za mladinsko delo tudi vodstva podjetij. Medtem ko je mladina iz Belta pohvalila sodelovanje z odgovornimi tvariši iz tovarne, so ugotovili, da je v semiški Iskri prav narobe.

Na posvetu so bili mnenja, da je ena najvažnejših nalog mladinske organizacije v prihodnje razvijati razne oblike izobraževanja tako s pomočjo delavske univerze kot s sodelovanjem strokovnjakov iz podjetij. Razen tega si bodo prizadevali povečati kulturno dejavnost, saj razen sodelovanja pri Jurjevanju ni ču-

titi na tem področju nobene aktivnosti. Možnosti za delovanje pa so v dramski sekciji, pri pevskih zborih in drugje.

V kratkem bodo mladinski

aktivni v podjetjih sklicali sestanke, na katerih bodo skupno s predstavniki podjetja in občine razpravljali o proizvodnji in planskih nalogah v letu 1966.

Za avtomobile imajo, za dolg pa ne!

V začetku oktobra so bili zasebni graditelji stanovanjskih hiš na področju občine Črnomelj dolžni 3,5 milijona dinarjev za komunalni prispevek. Po doslej veljavnih predpisih je moral vsak lastnik nove hiše plačati občini 100.000 din pavšalnega prispevka, namenjenega komunalnim potrebam.

Dolžnikov občina ni priganjala za plačilo, saj vedo, da marsikdo res nima denarja, ker si je za gradnjo izposodil na več krajih. Odločili pa so se ukrepati proti tistim dolžnikom, ki komunalnega prispevka niso plačali, češ da nimajo še zbranega denarja, medtem pa so si nabavili avtomobile. Če ne drugače, bodo zoper take vložili tožbe na sodišču.

Po novem pa graditelji zasebnih hiš ne plačujejo več pavšalnega prispevka za komunalne potrebe, temveč 400 din od kvadratnega metra gradbene parcele.

BORCI IN AKTIVISTI: do 31. decembra letos je še čas!

V občini Črnomelj je vsak četrty prebivalec član Zveze borcev - Razmere članstva so se v letošnjem letu občutno izboljšale - Kdor še ni uveljavil dvojne delovne dobe, naj vložil zahtevek do 31. decembra letos!

Borčevska problematika je v Beli krajini svojstvena zaradi velikega števila borcev-kmetov, ki vse do nedavnega niso bili deležni niti zdravstvenega varstva. Od 2.150 članov ZBKmetov pa si je letos pridobilo pravico do brezplačnega zdravstvenega varstva okoli 700 članov s svojci, tako da je bilo izdanih 2200 novih zdravstvenih izkaznic.

Nekaj nad 300 članov ima uveljavljanje posebne delovne dobe še v postopku, medtem ko drugi čakajo in se za svoje pravice ne zmenijo!

Vse doslej prispele vloge bodo rešili še v letošnjem letu, pričakujejo pa težave pri tistih članih, ki svojih zahtev še niso prijavili. Kdor bo do 31. decembra vložil prošnjo za priznanje posebne delovne dobe bo dobil za nazaj, od 1. aprila dalje letos povrnjene stroške zdravljenja, medtem ko ta pravica ugasne članom, ki bodo zahtevek vložili šele po novem letu. Postavljen pa je tudi končni rok do leta 1966, v katerem naj občani uveljavijo pravico do dvojne delovne dobe, ker potem teh zahtev ne bodo več reševali.

Računajo, da bo morala komisija za zadeve borcev v prihodnjem letu izdati okoli 3000 odločb, s čemer bo imela dela kot še nikoli. Za reševanje borčevske problematike ima občinska skupščina v Črnomlju precej razumevanja, kar se odraža v sredstvih, namenjenih v občinskem proračunu za te namene. Okoli 30 milijonov dinarjev je bilo v letu 1965 porabljenih za priznavalnice in druge oblike pomoči članom ZB. Novembra je že 236 oseb prejelo redne priznavalnice, okoli 20 pa jih bodo dodelili še do konca leta. Mimo vsega je pripravil občinski odbor ZB za 29. november okoli 40 enkratnih priznavalnih svojim najbolj zaslužnim članom in partijskim družinam.

Precej je bilo pomagano borcem tudi s tem, da jim je občinska skupščina od-

pisala davke. Okoli 8 milijonov dinarjev je bilo odpisanih že doslej v letu 1965, vsota pa se bo do konca decembra še občutno zvišala.

Stanovanjsko vprašanje borcev še ni v celoti rešeno, četudi je bilo letos 49 stanovanjskih problemov urejenih s pomočjo 10 milijonov republiških in prav toliko občinskih sredstev. Prenekateri borcev-kmet si je z malenkostno pomočjo (200.000 ali 300.000 din) lahko prekril streho ali poskrbel za najnujnejša popravila na stanovanjskih hišah, katere niso bile obnovljene odkar stojijo. V

Črnomlju je še 15 borcev, katerim družba še ni mogla nuditi primernih stanovanj.

Za nadaljnje reševanje borčevskih težav v prihodnjem letu ne kaže slabo,

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

ker upajo, da bo občinska skupščina z enakim razumevanjem odmerjala sredstva za te namene.

Starši, vaš otrok si izbira poklic!

Novo šolsko leto se je pričelo pred dvema mesecema, čas hitro mineva in kar naenkrat bodo tu prva redovalna konferenca, polletje in konec šolskega leta. Učence in učenke, ki bodo letos končali osemletno šolanje, že skrbi vprašanje: »Kam pa v jeseni?« O tem se že pogovarjajo v šoli, pa tudi doma s starši. Marsikdo je že prišel po navsvet v Zavod za zaposlovanje, mnogi so brali razne publikacije o izbiri poklica, gledali so strokovne filme o tem in poslušali predavanja. Starši, ne pozabljajte, da poznate svojega otroka od njegovih prvih dni dalje in da imate torej največ možnosti, ugotoviti njegova nagnjenja in sposobnosti, pa tudi največjo odgovornost pri

izbiri poklica kateremu se bo posvetil!

Še v tej jeseni bo Zavod za zaposlovanje v Črnomlju opravil anketo o izbiri poklica, učenci pa bodo pred tem dobili kratko, tiskano informacijo. Učenci naj jo skrbno preberijo in naj si morebitne nejasnosti zapišejo, da bodo lahko vprašali pri anketiranju. O anketi naj se pogovorijo s starši in učitelji. Po anketi bo zavod ustvaril čim tesnejše stike med svojo poklicno svetovalnico, učenci, starši in učitelji. Otrokom bi radi omogočili takšno izbiro poklica, da svoje odločitve ne bi nikdar obžalovali!

D. Todorovski

KANIŽARICA: zakaj tako?

Za 17. novembra ob 18. uri je bil v Kanižarici napovedan zbor občanov, katerega je sklicala Socialistična zveza. V tem kraju je 150 članov organizacije, zato so računali vsaj na udeležbo 50 občanov, prišlo pa jih je le 12!

Ali so prebivalci Kanižarice res prav nič ne zanimajo za probleme svojega kraja, za gospodarsko reformo in druga aktualna vprašanja, katere so nameravali na tem zboru obravnavati? Zaradi tako slabe udeležbe so morali zbor občanov preložiti na 22. november.

DELOVNE ORGANIZACIJE!

Objavljajte vaše razpise, obvestila, objave in vse druge oglase v pokrajinskem tedniku Dolenjske - s tem si boste zagotovili učinkovito obveščanje, hkrati pa boste podprli nadaljnje redno izhajanje domačega medobčinskega glasila Socialistične zveze!

NE POZABITE: objave, razpisi in oglasi vam prinesejo v domačem lokalnem časniku največji uspehi!

DOLENJSKI LIST, Novo mesto, p. p. 33

Ne znajdejo se...

Črnomelj je z zelenjavo občasno sicer dobro založen, potrošniki pa pravijo, da bi bila lahko preskrba s tovrstnim blagom še dosti boljša. Krompir, kakršnega navadno prodajajo v trgovini z zelenjavo, menda za človeško jed ni najbolj primeren, v nasprotju s tem pa imajo kmetovalci po vaseh dosti belega kvalitete krompirja.

Po dragatuških in drugih poljih razen tega gnije zelenjava, v trgovinah pa te stvari navadno nabavljajo iz Ljubljane. Da je cena zaradi prevoza toliko višja, je jasno. Če bi se trgovci bolj znašli, bi lahko potrošnikom nudili vedno dovolj cenene zelenjave z domačih polj kakor tudi kvalitetnejšo ozimnico!

Zasebniki lahko grade v Loki

V ožjem gradbenem okolišču mesta Črnomelj so oddane že vse parcele, predvidene za gradnjo. Kar je prostora trenutno še na razpolago, ga zasebnikom ne bodo dali, ker je namejen večjim gradnjam družbenega pomena.

Dokler ne bo izdelan urbanistični načrt mesta, je gradnja zasebnih stanovanjskih hiš namenjena samo Loki. V nekaj letih bo verjetno tu zraslo novo naselje.

Preloka se zahvaljuje

Dolga leta je prinašal na Preloko poštno pošiljke pismonoša Jože Adlešič iz Adlešičev. Preločani ga poznajo kot dobrega, vestnega in prijaznega človeka, ki je ljudem rad delal usluge.

Ker ga od 1. novembra dalje ne srečujemo več po naših vaseh, bi se mu radi za njegovo dolgoletno delo zahvalili.

Vaščani iz Preloke

1. novembra je Komunalno obrtno podjetje v Črnomlju dobilo novega direktorja Toneta Maleriča, doslej referenta za gospodarsko pravne zadeve pri občinski skupščini Črnomelj.

Kmetom pravičnejše povrniti škodo po divjadi!

Kot smo že poročali, je v kočevski občini povzročila letos divjad doslej največjo škodo. Uničevala je poljedelske pridelke, sadovnjake, mladje v gozdu in travnike. Lovske družine so kmetom škodo sicer plačale, vendar so jo obračunavale po garanteranih cenah, ki so običajno do tretjine nižje od stvarnih. Seveda se prizadeti kmetje s takim obračunom škode niso strinjali, razen tega pa so zahtevali, da je treba stalež divjadi zmanjšati, saj so medvedje prihajali ponekod že celo v vasi ter plašili otroke in odrasle (vse pogostejše pa so bile tudi prometne nesreče, ki jih je povzročila divjad).

Na zadnji seji je o škodi po divjadi razpravljala tudi

občinska skupščina, ki je po daljši razpravi sklenila, da morajo lovske organizacije in gojitvena lovišča plačati oškodovanim kmetom uničene pridelke po primernejših cenah. Po najnižjih (garantiranih) cenah naj bi plačevali škodo le kmetom, ki pridelke prodajajo, medtem ko naj bi drugim po malo nižjih cenah kot so prodajne v trgovini. Seveda so dopustili tudi možnost, da bi lovske organizacije povrnila škodo v blagu. Če oškodovani kmet z oceno škode komisije lovske organizacije ni zadovoljen, je upravičen zahtevati, da škodo oceni posebna občinska komisija.

Lovskim organizacijam in drugim, pristojnim za lovstvo, je občinska skupščina priporočila, da v ogroženih krajih dovolijo večji odstrel medvedov in jelenov, medtem ko za odstrel divjih prašičev že zdaj ni potrebna posebna odobritev. Razen tega naj lovske organizacije, ki morajo upoštevati predloge in želje občanov, urejajo stalež divjadi z gospodarskim načrtom. Divjadi ne sme biti toliko, da bo delala kmetom preveliko škodo.

Upati je, da bodo sklepi skupščine vsaj v prihodnjem letu učinkoviteje zaščitili kmete pred divjadjo. Letošnje jesen je bilo življenje v

nekaterih vaseh precej nenormalno. Marsikatero noč je polovica odraslih vaščanov varovala polja pred divjadjo in marsikateri kmet je zaradi prevelikih naporov zbolel. Občinska skupščina je med drugim ob koncu razprave sklenila o škodi po divjadi in svojih ukrepih obvestiti sekretariat za gospodarstvo SR Slovenije.

STARA CERKEV: prostor za pošto

Konferenca krajevne organizacije SZDL za območje Stara cerkev je bila nekoliko slabše obiskana, ker je bilo ob tej uri tudi anketiranje rezervnih oficirjev. Na njej so se pogovarjali predvsem o reševanju raznih komunalnih zadev kot posipavanju potov, urejanje kanalizacije, popravilo mostu v Ložinah, urejanju vodovoda v Slovenski vasi in drugem.

Kritizirali so razmere v Solski kuhinji, ker so bili Solčarji nekaj dni brez malice. Menili so tudi, da razmere v šoli (odnosi med učnim osebjem) niso najbolj v redu. Zal ni bil na konferenci prisoten noben učitelj, ki bi lahko pojasnil nekatere stvari; za katere so se člani SZDL zanimali.

PRED OBČINIMI ZBORI TURISTIČNIH DRUŠTEV

Pametneje voliti vodstva

Se malo in začeli se bodo občni zbori turističnih društev s področja Ljubljanske turistične zveze, ki bodo trajali do 1. marca 1966. Na zadnjem sektorskem sestanku turističnih društev s področja občin Kočevje in Ribnica so turistični delavci menili, naj bi pri izbiri novih vodstev ne upoštevali preveč želja Socialistične zveze, Zveze mladine in drugih organizacij. V več primerih se je namreč izkazalo, da so bila vodstva turističnih društev, ki so bila izvoljena na podlagi raznih priporočil »od zunaj« oziroma »od zgoraj«, nedelavna. Poudarili so, naj bodo v novih vodstvih turističnih društev zastopani razen turističnih delavcev še gostinci, trgovci, zastopniki prometa in drugih organizacij, katerih delo je povezano s turizmom. Taki odbori bodo nedvomno delavni, saj bodo člani odbora zainteresirani za napredek turizma tudi zato, ker bo to v korist njihovim delovnim organizacijam in tudi njim samim, saj so njihovi osebni dohodki odvisni od uspeha njihove delovne organizacije.

Nadalje so poudarili, naj bi v posameznih turističnih društvih, ki zajemajo širša območja, ustanovili pododbore (če ne celo nova društva). Izkušnje preteklih sezon, predvsem pa zadnje, kažejo, da se inozemci radi ustavljajo po naših vaseh in v njih preživijo svoj dopust. Naloga turističnih pododborov in seveda društev pa bi bila zagotoviti, da se bodo turisti v njihovem kraju kar najbolje počutili — saj je zadovoljen gost oziroma turist za kraj najboljša reklama.

J. P.

DROBNE IZ KOČEVJA

■ Na rešetno promet: prihodnja seja občinske skupščine Kočevje bo predvidoma 3. decembra, na njej pa bodo obravnavali prometne gospodarske organizacije (Avto, PTT in železnico), razpravljali o gradnji nove šole, javni kanalizaciji, nagradah valencev in likvidaciji »Vrtmarja« ter »Cevljarstava«.

■ Nadomestne volitve za zbor delovnih skupnosti bodo 15. januarja v 3. volilni enoti (»Tekstilna«), ker je prenehal mandat (zaradi upokojitve) odborci Marjji Brebec, in za 29. volilno enoto (uprava skupščine občine, zavod za zaposlovanje delavcev, stanovanjski sklad ter krajevni skupnosti Kočevje in Rudnik), ker je prenehal mandat Miru Gregorcu, ki se je preselil.

■ Odlok o rokih čiščenja in pregledovanja kurilnih naprav in dimnih vodov je sprejela na zadnji seji občinska skupščina. Odlok predvideva, na koliko časa je treba čistiti posamezne kurilne naprave in da je dimnikar dolžan stranki povrniti škodo ki bi nastala po njegovi krivdi.

■ Komedijo v petih dejanjih »Don Juan ali jubezen do geometrije« Maksa Fischea so gledali 16. novembra prebivalci Kočevja. Z njo je nastopilo v Šuškovem domu Mestno gledališče iz Ljubljane.

■ 50-letnico je preteklo soboto, sicer z malenkostno zakasnitvijo, proslavil v krogu nekaterih svojih vojnih tovarišev in povojnih sodelavcev narodni heroj Jože Bodan-Silni.

■ V PONEDELJEK je začelo spet močno snežiti, tako da so v terek jutraj pužili ceste. Naneslo ga je dobrih 30 cm.

■ NAMIZNI TENIS — V nedeljo je bilo tekmovanje pionirjev, mladincev in mladink iz društev in klubov bivšega ljubljanskega okraja. Na prvenstvo so prišli igralci iz Ljubljane, Litije, Rakeka, Ribnice in Kočevja. Nastopilo je 83 tekmovalcev (27 mladincev, 25 pionirjev, 22 mladink in 9 pionirk), ki so se pomerili na šestih mizah. Prepričljivo je zmagala ljubljanska Olympia, igralci manjših podeželskih klubov pa so dokazali, da napredujejo.

■ TABORNIKI — Sklican je bil občni zbor tabornikov, vendar pa sprico prevažne udeležbe ni bilo. Morda ni bil dobro pripravljen? Delovanje tabornikov je precej popustilo. Do jeseni je bilo živahno in množično, z novim solskim letom in prihodom zime pa je zamrlo.

A. ARKO

Ureditveni načrt bo gotov prihodnje leto

Druga faza urbanističnega projekta občine Kočevje (programska osnova urbanističnega načrta in ureditveni načrt) je že naročena pri Urbanističnem zavodu v Ljubljani. Izgotovljena bo predvidoma sredi prihodnjega leta.

Po reformi v ribniški občini

Gospodarsko reformo pojmujejo eni tako, drugi spet drugače. Nekateri — nepoučeni — so videli v reformi zgolj dvig osebnih prejemkov; nekateri so spet spekulirali; nakupili so mogoče in nemogoče stvari, tretji — teh je največ — pa so pričakovali in pričakujejo, da je namen reforme utrditev gospodarstva in hkrati naloga, da dobi denar tisto ceno, ki mu gre.

Te besede sem hotel navezati na razmere po uveljavitvi gospodarske reforme v ribniški občini. Občina Ribnica sodi med manj razvite. Najpomembnejše podjetje je kombinat lesne industrije INLES Ribnica. Pomembno je tudi Kovinsko podjetje ter »Gradbenik«, trgovsko podjetje »Jelka«, »Zične pletenine« v Sodražici ter kmetijski zadrugi v Ribnici in Loškem potoku. Na Jurjevici se je razvil tekstilni obrat, čigar centrala je v Zupzah na Gorenjskem ter obrata »Zičnica« v Ribnici in »Torbica« v Sodražici, katerih matična podjetja so v Ljubljani.

Pomembna panoga gospodarstva je gozdarstvo in predelava lesa — suha roba, pa tudi živinoreja in kmetijstvo dajeja kar lepe dohodke. Struktura prebivalstva se je po osvoboditvi znatno spremenila. Število kmetijskega prebivalstva se je zmanjšalo, povečalo pa se je število delavstva. Migracija prebivalstva iz kmetijstva v industrijo bi bila še večja, vendar so sedanje industrijske kapacitete premajhne, da bi sprejele vso odvisno delovno silo. Tako se je nekaj delovne sile usmerilo drugam, v zadnjih letih pa si je večje število delavcev poiskalo kruh tudi v tujini.

Gospodarska reforma ni prišla nepričakovano, vendar pa je treba povedati, da na njo niso bili povsod pripravljeni. Reforma je marsikje prisilila gospodarske organizacije, da so teme-

lji to začele bolje gospodariti — z iskanjem notranjih rezerv. Da se z dviganjem cen ne pride daleč, je ob reformi prišlo do polnega izraza.

Delovni kolektivi v ribniški občini se posebno v zadnjem času trudijo, da bi šli v korak s časom, da bi bila proizvodnja večja in izdelki kvalitetnejši. Pri tem se dostikrat srečujejo s težavami, ki niso odvisne od njih. Tako Kovinske-mu podjetju primanjkuje reprodukcijski material, kar jim povzroča težave. »Inles« Ribnica manjka hlodovine. Človek skoro ne bi mogel verjeti, čemu tak problem zaradi surovin, ki so takorekoč pred nosom. Vsekakor bo treba nekaj ukreniti: regulirati cene hlodovine in odstraniti druge vzroke, da bo lesni industriji zagotovljen reden dovod hlodovine. Na »Inlesu« imajo še druge težave.

V Sodražici obstaja podjetje »Zične pletenine«, ki ima lepo bodočnost. Toda rast podjetja je odvisna od žice, ki pa je primanjkuje.

Trenutno najbolj žive družine, katerih svojci so na delu v tujini. Naši ljudje so pridni in iznajdljivi. V vasi je prišla mehanizacija. Za kosilnicami, motornimi žagami in raznimi drugimi stroji so prišli še avtomobili. Blaginja pa je pri marsikateri družini tudi povzročila, da so pozabili na varčevanje in jim je obilica denarja zrasla čez glavo.

Gospodarska reforma po vaseh še ni našla pravega odziva. Precej jih je, ki mislijo, da je bistvo reforme le v višjih cenah mleku, živini, krompirju itd. Prav bi bilo, kar ljudje upravičeno kritizirajo, da bi poslanci (tako republikanski in zvezni) večkrat prišli med občane, saj večino med njimi poznajo samo po imenu ali pa še to ne, ker je od volitev minilo že precej časa.

KAROL ORAZEM

Največ o urbanističnem načrtu

Zivahna razprava na nedavni konferenci krajevne organizacije SZDL v Ribnici je dokazala, da so takšni sestanki koristni in da bi jih lahko bilo več. Prebivalci so dali mnogo koristnih predlogov in pobud, zlasti glede komunalne ureditve v Ribnici. Iz predsednikovega poročila, ki je nanašalo problematiko kraja in podjetij ter vlogo SZDL je bilo razbrati, da SZDL prizadevno spremlja dogajanja v Ribnici.

Prebivalci so največ povpraševali, kako je z urbanističnim načrtom Ribnice. Iz odgovorov predstavnikov občine je razvidno, da je urbanistični načrt v delu, ni pa še gotov. Prav to dejstvo otežuje stanovanjsko izgradnjo. Občina je zaradi pomanjkanja stanovanj prisiljena izdajati gradbena dovoljenja kar tako, to pa se lahko čez leta maščuje. Prisotni so zategadelj menili, da je treba z izdelavo urbanističnega načrta pohiteti. Stanovanja bodo v bodoče osredotočili v ožjem gradbenem okolišju v Ribnici.

Prebivalci so želeli, naj bi bil zazidalni načrt Ribnice dan občanom na vpogled. Seveda pa zazidalnega načrta ne bo tako dolgo, dokler ne bo narejen urbanistični.

Kanalizacijska dela proti Mlaci je zavrilo slabo vreme, ker so prepozno začeli. Izkopane jarko je zalila voda in ljudje se jezijo. Pri GRADBENIKU se izgovarjajo, da niso mogli začeti v poletju, ker je bila takrat gradbena sezona. Prebivalci pa bodo morali kljub vsemu do spomladi

prenašati navšečnosti na pol opravljenega dela.

Na konferenci so govorili še o javni čistoti na trgu in o tem, da bo treba ljudi vzgajati, naj skrbijo za okolje. Razpravljali so še o parkih in nasadih. Sprejeli so statut krajevne skupnosti Ribnica in izvolili 14 delegatov za občinsko konferenco.

REŠETO

Razmišljanje na asfaltu

Z moderno asfaltno cesto smo občani ribniške občine veliko pridobili. Povečal se je ugled kraja, povečal se je promet in turizem. Vozniki motornih vozil se več ne hudejejo nad slabim cestništvom. Moderna cesta je povežala mesto z vasi, včasih neprehodne daljave so se znatno skrajšale. Občani čedalje bolj potujejo z avtobusi. Očanci naših krajev vedo povedati, kako so morali prepeščit hribe in doline, če so hoteli v širni svet. Danes pa stopiš do avtobusnega postajališča, vstopiš in že si tam, kamor želiš, zvečer pa se lahko že vrneš.

Ko sem pešačil po stari občinski cesti, ki ni dobro vzdrževana, sem mimogrede povprašal ortmeškega gostilničarja.

Prva seja plenuma ObSS Ribnica

V ponedeljek, 15. novembra, se je sestal na prvi seji novo izvoljeni plenum občinskega sindikalnega sveta v Ribnici. Za novega predsednika je bil izvoljen tov. Alojz Češarek za tajnika pa tov. Andrej Klemenc. Izvolili so tudi 7-člansko predsedstvo plenuma ter se pogovorili o nalogah, ki jih bo novo sindikalno vodstvo moralo uresničevati v zvezi z reformo.

ŠE O GRMADI

Ponosni smo na to planinsko turistično postojanko, ki je zaradi lepega okolja in razgleda znana daleč naokoli. Tudi gostinske usluge so dobre, cene zmerno, gostinci sami pripravljene obiskovalcem postreči in jih zadovoljiti.

Turistični delavci našega kraja vedo, kako nujno je treba pomnožiti vrste uslug, vendar čakajo. Prepričani smo, da se jim bo posrečilo izvelič iz stiske, v kateri so trenutno. Pomagala bodo tudi podjetja, pa bo šlo. V. P.

Medvedi — skrita rezerva

Medvedi v krajih ribniške občine so tudi skrita rezerva. Ta divjačina se je že zelo razpasla in uganja po njih, karkoli se ji zljubi. Povpraševanje po odstrelih je vedno večje, zato bo treba resno stopiti medvedom na šape in jih z zakonom ne le ščititi, temveč tudi redčiti. Pognati bi jih bilo treba v izrazito gozdne predele in jim prepričati, da bi kmetom uničevali poljske pridelke in jim sploh delali škodo za katero ni povračila. Kaj, ko bi dali tudi medvedovo kožo bolj pogumno na prodaj za devize?! V. P.

Gora: predvsem o turizmu

Tudi v krajevni organizaciji SZDL na Gori pri Sodražici so imeli konferenco. Prišli so predstavniki KZ Ribnica, ki so razlagali vlogo zadruge pri napredku na vasi, kooperacijo med zadrugo in kmeti itd. Na konferenci so razpravljali o popravilu gozdnih poti in drugem. Prisotni so načeli pomeneč o ureditvi stavbe na Gori, v kateri je bila pred leti šola. Krajevna skupnost na Gori se zavzema, da bi to stavbo preuredili v turistične name-

ne. Nekaj del so že opravili, prebivalci pa so prispevali 40 m³ smrekovega lesa. Področje Gore se razprostira od vasi Kračali, Kržeti, Petrici, Janeži in do Betonovega in ima lepe pogoje za razvoj turizma. Od tam je prelep razgled na bližnjo in daljnjo okolico, blizu pa je tudi Travna gora s turističnim domom. Tudi cesta bi pripomogla k turizmu. Želje Gornikov, da dobijo turistični objekt, na podpro vsi merodajni činitelji v občini.

O-1

Vzpon nad vsa pričakovanja!

Po devetih mesecih le dve podjetji v izgubah — Najboljši: Tovarna šivalnih strojev, Komunalno podjetje in Pekarija

Na seji so 18. novembra razpravljali: Stefan Potočnik, Bojan Bukovec, Ivan Gričar, inž. Drago Kotar, Nace Dežman, Stanko Pleskovič, Franc Jevnikar, Janez Mihevc, Ivan Gole, Jože Kastelic, Jože Godnjavec, Franc Zidar, Stane Hribar in drugi.

Osnovna razprava je bila o poslovnih rezultatih gospodarskih organizacij v prvih devetih mesecih letos. V tem času se je celotni dohodek v občini v primerjavi s istim obdobjem lani povečal za 30 odst., oziroma predstavlja 75 odst. letošnjega plana. Najboljše uspehe so dosegli: TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV, KOMUNALNO PODJETJE IN PEKARIJA. Z izgubami sta v tem času poslovali le dve delovni organizaciji: KEMOOPREMA ter KMETIJSKA ZADRUGA. To kaže na ugodno poslovanje trebanjske občine, zlasti še, ker so delovne organizacije ustvarile 209.358.000 dinarjev za sklade, s čimer so se za 3 odst. približale letnemu planu. V tem znesku odpade največ sredstev (skoraj polovica) na TSS, nekaj manj skladov pa so ustvarile še naslednje gospodarske organizacije: DANA, KOMUNALNO PODJETJE, GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE in KROJASKO PODJETJE. Prav gotovo bi bili vsi ti rezultati še

ugodnejši, če bi bilo v podjetjih urejeno tudi nagrajevanje zaposlenih po delu. Večkrat se zgodi, da podjetja delijo sredstva za osebne dohodke mimo določil pravilnikov, ki so jih kolektivi sami sprejeli. Seveda so bila nekatera podjetja prisiljena, da ubirajo taka pota, ker bi preostro izvajanje določil pravilnikov v marsikaterem podjetju povzročilo odhod z dela predvsem kvalificiranih kadrov.

Kot smo omenili, je najboljše poslovne uspehe v prvih devetih mesecih dosegla TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV na Mirni. Podrobnejši pregled njenega poslovanja kaže, da je podjetje v devetmesecnem obdobju ustvarilo kar 86 odst. več celotnega dohodka kot v istem času lani in mu manjka le še 9 odst. do plana. Prav gotovo imajo pri tem zasluge domači vsi zaposleni, saj se je neto produkt na enega zaposlenega v primerjavi s lanskim letom povečal za 54 odst. Podjetje se je tudi prvič odkar obstaja posrečilo dati na sklade nad 101 milijon dinarjev, kar je za 55 odstotkov več kot lani v prvih devetih mesecih, in 38 odst. več, kot je predvideno s planom za letoš. Tako ugodna realizacija gre brez dvoma na račun izredno dobre prodaje izdelkov, saj je pod-

jetje v tem času prvič brez zalog, ki so v prejšnjih letih vedno zmanjševale rentabilnost podjetja.

V razpravi je odbornik Stefan Potočnik spregovoril o razmerah, ki so vplivale na izgube v KEMOOPREMI, kjer je zaposlen. Kolektiv KEMOOPREME je že sprejel vrsto ukrepov, da bi se te izgube zmanjšale, toda kot so pripomnili ostali odborniki, ima podjetje še vedno preveč režijskih delavcev, razen tega pa je zamudilo nekaj važnih in večjih naročil, ki bi ga vedno bolj potegnili iz zagate. Na predlog predsednika Ivana Goleta je skupščina pozvala KEMOOPREMO, naj do konca novembra predloži osnutek sanacijskega načrta, prikaže vzroke realne izgube in navede, kakšne ukrepe namerava sprejeti proti tistim, ki so krivi za slabo poslovanje.

Odbornik IVAN GRICAR je med razpravo o poslovanju v kmetijski zadrugi omenil, da izgube v tej delovni organizaciji niso več zaskrbljujoče, saj si kmetijska zadruga prizadeva, da z boljšo organizacijo dela in s primernejšim tehnološkim postopkom izvede sanacijski načrt tako, kakor je splošna želja ne le skupščine, temveč vseh občanov, zlasti še tistih, ki z zadrugo kooperirajo.

Glede na to, da večina delovnih organizacij, zlasti manjših obrtnih podjetij, ni še dovolj proučila položaja, v katerem se je predvsem po reformi znašla, je podpredsednik skupščine JANEZ MIHEVC predlagal, da občinska skupščina sprejme priporočilo delovnih organizacijam. V njem so zgoščeno navedene vse naloge, ki so jih dolžne opraviti gospodarske organizacije, da bodo lahko prebrodile težave, v katerih so se znašle. Predsednik sveta za gospodarstvo in odbornik Ivan Gričar pa je prebral priporočilo, s katerim občinska skupščina poziva delovne organizacije, naj v doglednem času izdelajo načrte in programe za 42-urni delovni teden ter sprejmejo vse tiste potrebne akte, s katerimi bodo urejena notranja razmerja v delovnih organizacijah.

Zakaj dolžniki milijonov ne pridejo v javnost?

V trebanjski občini dolgujejo nekateri obrtniki po milijon in več dinarjev davkov, medtem ko je dolžnikov po 200.000 dinarjev in več kar cela vrsta. Dajatev občani bolj slabo plačujejo, ob čemer zmanjkuje denarja v občinskem proračunu. Izterjevalna služba sicer poskuša pospešiti dotok sredstev, vendar pa je večkrat brez moči. Dolžnike rubijo, dolgo ve pa razglasijo na javnih mestih na tablah. Tako je prišel na javno tablo tudi dolžnik, ki so mu zarubili edino kravo, drugače pa je borec od leta 1942.

Na zadnji seji občinske skupščine v Trebnjem, ko so razpravljali o dotoku proračunskih sredstev od kmečke dohodnine in drugih dohod-

kov, je odbornik Stanko Pleskovič iz Mokronoga grajal način, po katerem pride na tablo borec z majhnim dolgom, medtem ko za večje dolžnike nihče ne ve. Zakaj javno ne razglasijo na ta način tudi dolžnikov milijonov in več? Ta nedoslednost ljudem večkrat razburka kri. Zato bodo prihodnjic to vprašanje obravnavali na skupščini kot posebno točko.

Za dan republike v Mokronogu

V klubski sobi zadruga doma v Mokronogu pozno zvečer gori luč. Kdor stopi bliže, lahko sliši zvoke priljubljenih melodij. Glasbeni ansambel in pevski zbor vadita za nastop na proslavi ob dnevu republike. V tem prostoru je tudi atelje plakatov, ki iščejo učinkovito zamisel, s katero bi pritegnili k proslavi in na zabavni večer čimveč občanov.

Pevski zbor se je že uve-

ljavil pred mokronoškim občinstvom, pa tudi po vsej občini, prav tako se je glasbeni ansambel že odrezal na glasbeni reviji v Novem mestu.

Proslava bo v nedeljo, 28. novembra, ob 10. uri dopoldne, zabavni večer pa bo istega dne ob 19.30. Pridite!

A. Z.

Nove direktorje v deset delovnih organizacij

V trebanjski občini ugotavljajo, da bo treba do februarja prahodnjega leta razpisati delovna mesta za direktorje v šestih gospodarskih organizacijah in štirih šolah. V zvezi z zakonom o reelekciji kadrov, katerega načelne odločbe pravijo, da se direktor imenuje za štiri leta, bo treba v statutih delovnih organizacij tudi napisati, kakšne so določbe o reelekciji kadrov na drugih vodilnih delovnih mestih.

Vsak mesec sestanki s predstavniki KS

V Trebnje bodo vsak mesec poklicali predsednike svetov krajevnih skupnosti, da bi se pogovorili o načrtih, delu in sredstvih krajevnih skupnosti, ki so ponekod že začela delati. Prvi sestanek je napovedan te dni.

Uzakonjene olajšave borcem

Na predlog komisije za zadeve borcev in ZZB je občinska skupščina v Trebnjem 18. novembra potrdila dopolnjeni odlok o prispevkih in davkih občanov. Dopolnjen je 13. člen odloka, ki govori o olajšavah. Kmetom borcem in aktivistom NOV s priznano posebno dvojno delovno dobo in vdovam borcev, če se niso znova poročile, priznava odlok posebne olajšave pri odmeri prispevka iz osebnega dohodka od kmetijstva. Borcem in vdovam bodo od katastrskega dohodka odračunali 250.000 din in od tako znižane osnove odračunali prispevek po stopnji, ki velja za skupni katastrski dohodek. Dokumentacijo za priznavanje olajšav bo vsako leto do 20. februarja komisija za zadeve borcev pri občinski skupščini poslala svetu za družbeni plan in finance. Ob sprejemu dopolnjenega odloka so odborniki menili, da bi bilo treba omogočiti olajšave tudi borcem, ki se ukvarjajo z obrtjo in drugimi dejavnostmi.

Gibanje zaposlenih v trebanjski občini

V prvih devetih mesecih tega leta je bilo v trebanjski občini 1975 zaposlenih, od tega 1.727 v gospodarstvu in 247 v drugih panogah. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta se je število zaposlenih letos povečalo povprečno za 2 odstotka.

Likvidiran zavod, ki ga ni

Občinska skupščina v Trebnjem je s odločbo 18. novembra likvidirala gospodinjstvi center v Trebnjem, ki že štiri leta ne dela. Zavod je bil ustanovljen v začetku leta 1959.

Zakaj v Celje in Ljubljano?

V sevniških trgovinah je izbira še vedno preskromna — Veliko denarja se zaradi tega preliva v večje potrošniške centre

V Sevnici se lahko postavijo z nekaj lipimi trgovinami, vendar me je zanimalo, če v teh lokalih lahko zadovoljijo želje kupcev. Danes imata besedo dve zastopnici iz ženskih vrst. Prva je tov. Irma Maurer, druga pa tov. Irma Skočaj.

Na vprašanje, kje kupujeta tekstil in obutev, sta obedve odgovorili, da se za vse večje nakupe odpeljeta popoldne z vlakom v Celje ali celo v Ljubljano.

»Ali z izbiro v Sevnici niste zadovoljni?« sem vprašala tov. Maurerjevo, ki je včasih

dela v modelarni tovarni kopit.

»Naj začnem pri obutvi, ki je veliko kupujemo drugod. Izbira je pri nas dosti preskromna, ženske pa nočemo biti uniformirane. Zlasti delavke v Kopitarni se ne zadovoljijo tako, saj poznajo nove modele in si takih tudi želijo. Odkar imamo asfaltirano glavno cesto skozi mesto, si res lahko privoščimo lepše čevlje. Včasih ni bilo tako in če smo dekleta hotela na ples, smo morala nositi boljše čevlje s seboj v torbici.«

»Kako pa je s tekstilom?« »Ljudje ga precej nakupijo drugod, predvsem v Ljubljani, kjer je izbira bolj bo-

SEVNIŠKI VESTNIK

gata. Pa še nekaj nas odvrča od tega, da bi take stvari kupovali v Sevnici. Trgovine so odprte le od štirih, delovni čas pa traja do dveh ali celo do pol treh. Za daljši sprehod po trgovinah ni časa, v naglici pa se za velike nakupe nihče rad ne odloča. Veliko ugodneje je, da se vsedemo na vlak in odpotujemo do Celja ali Ljubljane. Tam lahko obiščemo več trgovin in se bolj premišljeno odločimo za nakup,« je povedala tov. Skočajeva.

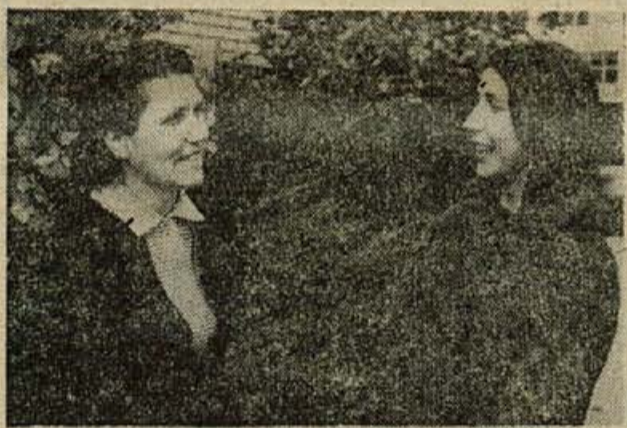
Sobesednica ji je segla v besedo in dodala, da bi bila v Sevnici tudi izbira perila lahko večja. JUTRANJKA in LISCA bi si lahko omislili svoj lokal in v njem prodajali blago z napakami, kot to dela tovarna nogavice v Polzeli. Omenila je tudi, da ji ne gredo v račun nekatere razlike v cenah. Enak modrček konfekcije LISCA velja na primer v Ljubljani 1.450 din, v Sevnici pa 1.600 din. Pri tem se velikim nakupom v Ljubljani nujno pridruži jo tudi nakupi take vrste.

JOZICA TEPPEY

KOPITARNA : MI-ZARSKA 345:329

18. novembra so kmetijska KOPITARNE v Sevnici premagali krajevna tekmečnica MIZARSKO PRODUKTIVNO ZADRUGO s 345:329. Dogovorili so se za mesečna tekmovalja. Znova se bodo srečali ob dnevu republike.

JANKO BLAS

»Trgovine v Sevnici bi morale bolj približati delovni čas potrošnikom,« ugotavljata tovarišici Irma Skočaj in Roža Maurer. (Foto: J. Teppey)

Na Okroglicah imajo vodovod

19. decembra bo preteklo 21 let, od kar je bila požgana vas Okroglice. To je raztreseno naselje, do katerega še vedno ne vodi cesta. Avtomobil pripeljejo lahko samo do pobočja, naprej v hrib pa je treba pešati.

Ljudje iz tega kraja želijo, da bi dobili več pomoči od občinske skupščine Sevnica. Letos si urejajo vodovod, za kar je posamezna hiša pri-

spevala po 50.000 dinarjev. Nekaj je primaknila zraven krajevna skupnost. Njen prispevek je znašal 200.000 dinarjev. Občani so ga z veseljem sprejeli. Vodovod bo v kratkem dokončan.

Potem jih čaka naslednja velika naloga. Na vsak način bi radi dobili cesto, ki bi jih približala svetu. Upajo, da jim občinska skupščina ne bo odrekla pomoči.

Obnovljena šola — ponos Krmelja

Kljub slabemu vremenu se je v nedeljo, 14. novembra, zbralo veliko ljudi k otvoritvi obnovljene šole v Krmelju. Slovesnosti so se udeležili: Jože Knez, predsednik občinske skupščine v Sevnici, Franc Molan, podpredsednik, in Nace Vinter, tajnik skupščine, Oton Mikulič, direktor pedagoško prosvetnega zavoda v Krškem, člani kolektiva matične šole iz Trzišča in drugi.

Slovesnost je začel predsednik Jože Knez, ki je poudaril večletna prizadevanja občanov in skupščine za ureditev dolgoletne šole v Krmelju. Oton Mikulič je Krmelju čestital za pridobitev in želje učiteljsstvu ter učencem v obnovljeni šoli boljši uspeh.

Predstavnica krmeljske šole Milka Senčar je nato povedala zanimive podatke o prizadevanjih za ustanovitve šole v Krmelju, ki je nastala v stavbi nekdanje rudar-

ske bolnišnice. Od 1918 do 1941 in še kasneje so morali otroci krmeljskih staršev obiskovati oddaljene šole v Šentjanžu in Trzišču. Po vojni se je Krmelj industrijsko okrepil, zato so tudi občani želeli imeti svojo šolo. Prizadevanja za šolo pa niso šla v korak z gospodarstvom. Milka Senčar se je zahvalila občinski skupščini, kolektivu Metalne, družbenim organizacijam in vsemu prebivalstvu Krmelja ter okoljskim vasi, ki so prispevali sredstva za obnovo. V imenu učencev se je za pridobitev zahvalila pionirka Zlatka Možina in objubil, da se bodo v novih prostorih vestneje učili ter s tem dokazali hvaležnost družbi. Po končani slovesnosti, na kateri je zapel nekaj pesmi tudi pevski zbor krmeljske šole, so si gostje in drugi ogledali prenovljene prostore.

Težko je popisati navdušenje in ponos občanov, ki so za občinski

praznik dobili tako lepo darilo. Šolske učilnice so sodobno opremljene razen ene, za katero je treba sredstva še zbrati. — Po eno učilnico so sprejeli s pomočjo sredstev šolskega proračuna in sredstev, ki so jih zbrali občani.

Krmeljsko šolo obiskuje trenutno 135 učencev, lani je bila štirirazredna, letos pa ima še peti razred. Učni uspeh je zadovoljiv. Stanovanjskih problemov nimajo, ker so učitelji pretežno domačini. Vodstvo šole bo moralo opremiti še nekaj del, da bi vzgojna ustanova lahko brez motenj delala. Prebivalci Krmelja želijo, da bi šola skoraj postala popolna osemletka.

Ko smo sredi tedna obiskali šolarje pri pouku, so jim očel sijale od zadovoljstva. Odprla so se jim vrata prenovljene šole, v katerih bodo lahko hitreje napredovali.

BORIS DEBELJAK

DOBRNIŠKI OBRONKI

V DOBRNICU NA VSEH SESTANKIH razpravljajo o slabih poteh in mostovih. Sredstev za popravila ni. Občani pripominjajo, da bi lahko marsikaj uredili z občinsko pomočjo. Poti in cestne objekte, ki jih uporablja gospodarsko gospodarstvo, bi lahko popravili s združenimi močmi.

NA TEH SESTANKIH se v Dobrnicu tudi pritožujejo, ker se jim zdi, da njihova zemlja ni uvrščena v ustrezen proizvodni okoliš. Veliko pripomb imajo zlasti teden, ko morajo plačati razne dajatve od dohodka obdelovalne zemlje. Zlasti se ne morejo sprizajmiti s tem, da sta celo dve sosednji njivi enake kakovosti v različnih proizvodnih okoliših, na primer v drugem in tretjem, ker mora lastnik njive višjega razreda prispevati večje dajatve.

UVRSTITEV V PROIZVODNE okoliše, naj je ustrezen ali ne, je zemljiške posestnike še bolj spodbudila k pisanju prošnji za dav-

Opeke ne bo več zmanjkovale!

Z novo umetno sušilnico so se zmogljivosti povečale za 50 odst., opeke pa odslej ne bo več zmanjkovale — V nujnih primerih bo lahko opekarna uresničila vsako naročilo v 10 dneh! — Opeke bo poslej dovolj tudi za zasebne kupce

Sobota, 20. novembra 1965, bo v zgodovini NOVOMESKE OPEKARNE ZALOG za vselej zapisano s posebno vidnimi črkami. Tega dne je na skromni slovesnosti predsednik delavskega sveta Edo Jakše s pritiskom na gumb spustil v obrat novo umetno sušilnico za opeke. Trenutno, ko so zabrnili ventilatorji, ki sesajo tople zrak iz peči za žganje opeke, je pomenil, da je konec pomanjkanja opeke. Graditelji zasebnih stanovanjskih hiš in vsi, ki so potrebovali nekaj 100 ali po nekaj 1000 kosov opeke za prezidavo ali dograditve ter mnogi drugi koristniki so bili s tem rešeni nevšečnosti. Odslej bo konec jeze pri iskanju opeke za gradnjo, ko nec nepotrebnih potov in razburjanj, saj bo NOVOMESKA OPEKARNA ZALOG brez večjih težav lahko zadovoljala potrebam tržišča na ožjem dolenskem področju.

Z novo umetno sušilnico, ki je s še nekaj drugimi napravami veljala 62 milijonov din, je kolektiv NOVOMESKE OPEKARNE ZALOG rešen skrbi. Zmogljivost opekarnice se bo povečala od 5 milijonov na 7 milijonov 500 tisoč opečnih enot na leto, kar je za polovico več kot zdaj. Proizvodnja ne bo več tako zelo odvisna od vremena, saj bodo lahko delali 10 mesecev v letu, prej pa so lahko samo 6 do največ 7 mesecev.

Ceprav se bo proizvodnja povečala za 50 odst., bo število zaposlenih le za 8 odst. večje, ker bodo zmogljivosti boljše izrabljene, ljudje pa

čez vse leto enakomerno zaposleni. Proizvodni čas, v katerem nastane iz glinene žgane opeke, bo z novimi napravami skrajšan od prejšnjih 30 na 10 dni. V kolektivu ne bo več fluktuacije, saj so NOVOMESKA OPEKARNA ZALOG doslej zapuščali mnogi delavci samo zato, ker v dosedanjih proizvodnji ni bilo perspektive.

Proizvodnja bo odslej na enega zaposlenega večja za 40 odst., NOVOMESKA OPEKARNA ZALOG pa bo lahko najnujnejša naročila uresničila v 10 dneh. Urejeni prevoz votlih zidakov od stroja do sušilnice je odpravil 6 delovnih mest in 2-kratno vmesno prekladanje opeke. Opekarna bo zaenkrat uporabljala tople zrak iz peči,

Predsednik DS v NOVOMESKI OPEKARNI ZALOG, tov. Edo Jakše, je pritisnil na gumb na stikalni plošči, ventilatorji so zabrnili in nova, umetna sušilnica, ki bo prizadevanju kolektivu v veliko pomoč pri delu, je začela obratovati (Foto: Miloš Jakopec)

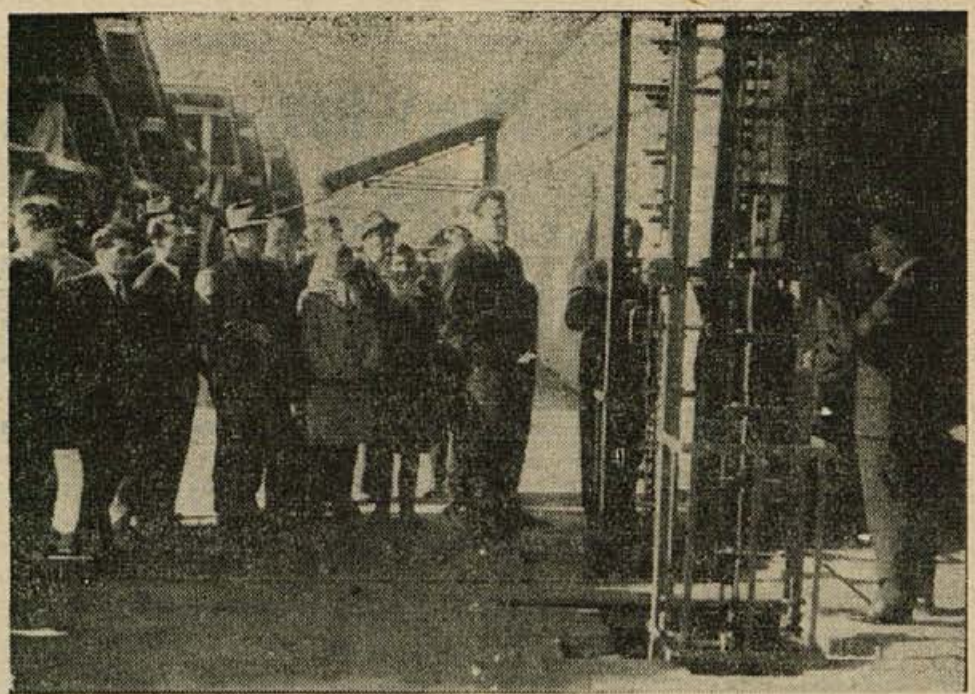
vendar pa je že vse urejeno tako, da bodo še letos sušilnico ogrevali na mraz. V kolektivu so vedeli, da sodobna proizvodnja ne more teči brez usposobljenih strokovnjakov. Za nekaj let so načrtno štipendirali nove kadre: enega študenta na

srednji tehniški šoli in enega na ekonomski srednji šoli, tako da imajo danes v podjetju 2 tehnika in 3 absolvente ekonomske srednje šole.

Člani kolektiva zaživijo s podjetjem samo takrat, če čutijo skrb vodstva za delovne in življenjske pogoje. V zadnjih letih so zgradili s sredstvi kolektiva 6 družinskih stanovanj in 3 samske sobe ter s tem rešili vsaj najnujnejšo stanovanjsko stisko. V obratu so uredili kuhinjo za tople enolončnice in obednico. Delavci dobivajo tople obroke. Zdaj jih čaka samo še ureditev garderobe, tega pa se kanijo lotiti prihodnje leto.

V zadnjih štirih letih se je kolektiv odpojeval delitvi presežka v ustavrjenem dohodku, saj so samo na ta način lahko zbrali 50 odst. sredstev, potrebnih za investicije. To je bilo v spodbudo zavesti, da bo z rekonstrukcijo izboljšal delovne pogoje, olajšal delo in laže zadovoljeval tržišče.

Kolektiv NOVOMESKE OPEKARNE ZALOG se ob slavnostni otvoritvi sušilnice

Na otvoritveni svečanosti so se v Zalogu zbrali člani kolektiva in nekateri gosti, direktor Jože Cvitkovič pa je zbranim pred otvoritvijo na kratko opisal težave na poti do investicije in to, kar si kolektiv obeta od nove sušilnice (Foto: Miloš Jakopec)

hvalježno spominja vseh tistih podjetij, ki so z združevanjem sredstev pri Komunalni banki v Novem mestu omogočili kreditiranje investicije, hkrati pa se zahvaljuje podjetjem SGP PIONIR, KLIMA Celje, KOVNAR Novo mesto in ELEKTROTEHNIČNEMU PODJETJU Novo mesto, ki so v zelo kratkem roku 5 mesecev pravili gradbeno, kovinsko, montažno in instalcijska dela na novo sušilnici!

»TEKSTIL« ni razočaral

Ob otvoritvi sodobne trgovine s tekstilom in konfekcijo v Novem mestu

V ponedeljek ob 7.30 je pod novimi arkadami na Glavnem trgu že bila gnoča. Ženske z dežele, tudi nekaj domačink, so hotele prve čez vrata nove trgovine. Razvidelo se je, da bodo imeli napredaj rano metnsko blago s popustom, zato je bilo toliko zanimanje. Natanko ob 8.00 so prvi odprli

kupcem vrata sodobno urejene prodajalne trgovskega podjetja Dolenjka. Prodajni pult imajo prost pristop, približno tako kot v ljubljanski NAMI ali Modni hiši.

Kaj nudijo? Veliko izbiro metnškega blaga, tudi več kamgarov, poštejno perilo, odeje, moško, žensko in otroško perilo, Ugotovili smo, da je TEKSTIL prva trgovina v Novem mestu, ki ima vsaj malo več izbire v galanteriji, predvsem v gumbih, prejkah, trakovih itd. Kupci bodo gotovo zadovoljni tudi s pulcom za dežnike in z modnimi pleteninami.

Poseben oddelek konfekcije je za Novo mesto pravo presenečenje. Izbiro ženskih, moških in otroških plaščev, kostimov in drugih oblačil ni samo velika, temveč tudi kvačita. Prodajajo namreč le oblačila naših najbolj znanih konfekcijskih tovarov kot so: »Beko« Beograd, »Kroje« Skofja Loka, »Modna oblačila« Ljubljana, Konfekcija Vukovar itd., katerih modeli so znani iz modnih revij. Prvi dan je bilo posebno veliko zanimanja za ženske plašče iz umetnega krzna.

Trgovina TEKSTIL je zaradi sodobne opreme in bogate izbire blaga postala za kupce najbolj priljubljena v vsem mestu. Potrošniki pa si želimo te tega, da nas v sedanjem navdušenju ne bi razočarali. Rb.

Za poplavljenec: že 2,290.512 din

V oktobru je bilo zbranih za poplavljenec 1.179.713 din, v novembru pa so se zbirki pridružile naslednje sindikalne podružnice:

VP Novo mesto 8120 din, Tovarna zdravil KRKA 106.900 din, podr. II javnih služb 10.600 din, Odd. za nočr. zadeve N. m. 22.200 din, Hotel Kandija 2500 din, Ko-

munalno podjetje 59.200 din, Keramika 11.900 din, direkcija SGP PIONIR 40.300 din, Vodovod 2810 dinarjev, centr. obrati SGP PIONIR 31.380 din, Kmetij. zadr. KRKA 9000 din, Sekcija za vleko JZ 49.000 din, Gimnazija 17.610 din, Gozd. gospodarstvo 25.500 dinarjev, Trg. podjetje STANDARD 18.400 din, Elektro 13.600 din,

podmladek RK Birčna vas je zbral 8048 din, kraj. org. RK Gotna vas 99.000 din.

Aktivisti RK v Novem mestu so zbrali 37.600 din, kraj. org. RK v Birčni vasi 1800 din, Danica Manič je darovala 5000 din, podmladek RK osnovne šole na Dvoru je zbral 11.804 din, kraj. org. RK v Mirni peči 56.000 din, kraj. org. RK v Žužemberku 8900 din, Vinko Levstik iz Rima je daroval 20.000 din, uslužbenci NOVOTEKSOVE menze so darovali 14.192 dinarjev, člani kolektiva NOVOTEKS pa so prispevali enodnevni zaslužek v skupnem znesku 391.521 dinarjev.

Do 22. novembra je bilo zbranih 1.110.799 din, kar je skupaj z zneski, zbranimi v oktobru, 2.290.512 din. Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Živosrebrne svetilke po mestu

S skupnimi prizadevanji Obs. enote ELEKTRO Novo mesto in nekaterih delovnih organizacij so v našem mestu po mnogih ulicah in trgih zasvetile živosrebrne javne luči, ki so nadomestile poprejšnje navadne električne. Med drugim je takšno sodobno javno razsvetljavo

dobila Zagrebška cesta, h čemer je precej prispel kolektiv IMV, dobil jo je Novi trg (prispevali so Hotel METROPOL, PTT podjetje in Obs), te dni jo bo dobilo naselje Nad mlino, za kar je prispevala enota ELEKTRO Novo mesto, sodobne živosrebrne svetilke pa so namestili tudi pred Prosvetnim domom v Novem mestu. Prizadevni kolektiv enote ELEKTRO Novo mesto je v dneh pred občinskim praznikom prispeval za ureditev javne razsvetljave tudi precej prostovoljnih delovnih ur izven rednega delovnega časa.

Jutri o triletjem planu

V novomeškem sindikalnem domu se bo jutri, 26. novembra ob 9. uri pričela 10. seja zbora delovnih skupnosti občinske skupščine v Novem mestu, ki bo skupaj s plenumom ObSS razpravljala o uresničevanju družbenega plana občine do 30. septembra.

Za dan republike v Podhosti

Krajevna organizacija SZDL pripravlja v sodelovanju z drugimi vaškimi organizacijami naslednji program v počastitev dneva republike: 28. novembra bo ob 15. uri otvoritev dvorane družbenih organizacij. Ob tej priložnosti bo šolska mladina iz Dol. Toplice nastopila s kulturnim programom, zatem pa bo občanom v razvedrilo prosta zabava.

Novomeški kruh v Dol. Toplicah

16. novembra je občinska skupščina v Novem mestu potrdila predlog o likvidaciji pekarnice v Dol. Toplicah in izročila preskrbo kruha v tem kraju pekarni in slaščičarni iz Novega mesta. Delavski svet novomeškega podjetja se je za prodajo kruha v Dol. Toplicah odločil 12. novembra, 18. novembra pa je kombi že peljal svez kruh v tamkajšnje prodajalno. S tem so Dol. Toplice postale sedma stalna zapovrstna poslovalnica novomeškega podjetja, ki oskrbuje med drugim še nad 50 krajev na Dolenjskem, novomeško občino pa razen Žužemberka in okolice — v celoti.

IZREDNE KONFERENCE SZDL

Kakor je bilo dogovorjeno, bodo na izrednih konferencah Socialistične zveze v novomeški občini, ki so se medtem že začele, razpravljali o najvažnejših vprašanjih razvoja v občini, predvsem pa o nadaljnjem napredovanju kmetijstva in modernizaciji kmetijske proizvodnje, smotrnejšem gospodarjenju z gozdovi, zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev in o gibanju gospodarstva v luči novih ekonomskih ukrepov. Občinski odbor je

pozval krajevne organizacije SZDL in želel, naj bi vsa problematika prej obravnavali njihovi odbori, ker bi tako vodstva krajevnih organizacij prišla pred izredne konference z izdelanimi predlogi. Vsekakor bi to vplivalo, da bi bila razprava uspešnejša in njeni sklepi boljši. Krajevne organizacije SZDL bodo izredne konference končale do sredine decembra, občinska konferenca SZDL pa bo predvidoma v januarju 1966.

Roditeljski sestanek — občni zbor DPM v Škocjanu

14. novembra so v Škocjanu sklicali roditeljski sestanek, ki je bil v drugem delu hkrati tudi ustanovni občni zbor društva prijateljev mladine. O vprašanih vzgoje-pouka in učenja je zbranim spregovoril šolski upravitelj tovariš Celesnik, njegove misli pa so bile osnova za razpravo o delu društva, ki so ga ustanovljali. Pomenili pa so se o tem, kaj morajo narediti RK, ZMS in DPM, da bi kar najbolj pomagali šolski mladini. Med drugim so sklenili organizirati novoletno praznovanje, praznovanje ob dnevu republike itd. Tudi šolski kuhinji bodo pomagali po vseh močeh. Do zdaj so

zbrali že 2.200 kilogramov krompirja, nad 700 kilogramov zelja, nakuhal 130 litrov sadnih sokov in nabavili večje količine povrtnin, tako da je kuhinja v tem šolskem letu dobro preskrbljena. Škocjanski primer je lahko za zgled mnogim krajem v novomeški občini, kjer DPM še vedno ne morejo najti skupnega jezika z ostalimi organizacijami. M. T.

28. NOVEMBRA SLAVJE V ŠKOCJANU

Za dan republike pripravljajo v Škocjanu več slovesnosti, katere pa se bodo odvijale že dan po prej. Tako bodo v nedeljo dopoldne gasilske vaje, otvoritev vodovoda v Frastovljah ter istega dne še akademija. Sodelovali bodo šolarji domače osrednje letke ter pripadniki novomeškega garnizona.

Decembra razpisi v DS

Po sklepu občinske skupščine morajo delovne organizacije v novomeški občini razpisati volitve v delavske svete najkasneje do 16. decembra letos.

Jutri akademija v Novem mestu

V počastitev dneva republike bo v Novem mestu jutri zvečer ob 20. uri svečana akademija v Domu kulture. Sodelovala bosta pevski zbor in gledališka sekcija DPD Svoboda Dušan Jereb. Pevoči bodo nastopili z novim programom, medtem ko bodo igralci predstavili epodejanko Berta Brechta: Puške gospe Carrar.

Novomeška kronika

O NESRAMNOSTI NEKATERIH ŠOFERJEV smo že večkrat poročali, pa so med njimi še vedno taki, ki prav nalašč brezobzirno dirvajo po lužah in ovinkih! 15. novembra okoli 13. ure je po Ulici talcev divjal siv kombi z rdečo registrsko tablico 417-43, da jo ostrpili več pešcev z blatom in umazano vodo. Izpod koles mu je v ulici, kjer je hitrost vozil omejena na 30 km, kamorje in blato frčalo naokrog. Zvedeli smo, da je avtomobil last tovarne zdravil KRKA — Nekateri šoferji se na zvočni Cesti komandanta Staneta (kjer obnavljajo lokal za prodajo čevljev) pomašajo kot haveli: če vidijo organa LM ob cestni ali na vogaču, vozijo previdno, skoraj v koraku — če pa ustrijajo, da millonika ni, spelejo blazni klanec kot obsedeni. Kako se nekaterim mudi v smrt ali nesrečo!

PRVI DAN POSLOVANJA nove tekstilne trgovine se je okoli 10. dopoldne pripetilo tole: ženske iz okolice Trebnice, ki je v trgovini kupovala plašč, je zmanjšala ročna torbica z 49 tisočaki. Takoj so zaznali vik in krič, vendar prepozno. Tudi je usel. Bala so torbico kasneje prazno našli za vogalom ulice, ki pelje k zdravstvenemu domu. Pri nakupovanju toreni več pozornosti!

ORLAČKA IN OBUTEV BOMO DAROVALI pripravljajo mnogi Novomeščani aktivistom

RK, ki zbirajo pomoč za poplavljenec po hišah, Občinski odbor RK prosi vse takšne darovalce, naj oblačila in obutev, ki jih kanijo darovati, prinesejo čimprej na občinski odbor RK v Novem mestu, ker bo nabiralna akcija za poplavljenec končana 15. decembra!

PRVI SNEG v letošnji zimi, ki je zapadel 12. novembra, se je v Novem mestu k ljub razuznanostjo lepemu vremenu odrazil le nekaj dni, nato pa sta ga sonce in odjava vzele. 22. novembra zvečer je začelo spet snežiti in 23. novembra jutraj je bilo Novo mesto prekrito s 13 cm debelo snežno odejo. Sneg je južen, padal pa je v velikih kosmih na mokro podlago.

ZIVILSKI TRG je bil minul ponedeljek prizorišče živahnih kupčij. Jajca so veljala še vedno 100 din, prodajali pa so tudi solato po 240 din kg, motovilec na merice po 70 din, špinačo na merice po 60 din. Za kilogram je bolj so zahtevali od 100 do 150 din, za kg hrusk 200 din, za liter mleka 130 din, za sirček 15 din ter za 5 kg težkega purana 5.000 din. Tudi tokrat je bilo na trgu dovolj pletenin, opat in drugih oblačil, okraskov in kipev iz glin.

GIBANJE PREBIVALSTVA — rodila je Marija Zoran iz Ulice Majde Slic 7 — Mateja.

RUDARSKI POZDRAV VSEM DELOVNIM LJUDEM
V BELI KRAJINI! ČESTITAMO ZA OBLETNICO
USTANOVITVE SFRJ!

Delovni kolektiv, organi samoupravljanja
in uprava

**RUDNIKA
KANIŽARICA**

Delovni kolektiv
OBRTNEGA
PODJETJA

**OPREMA
KOČEVJE**

vošči za letošnji praznik
— dan republike vsem
svojim poslovnim znan-
cem ter prebivalcem do-
mače občine!

GOZDNO GOSPODARSTVO

NOVO MESTO

pošilja ob letošnjem dnevu republike najtoplejša voščila prebivalstvu
Dolenjske in Bele krajine!

SPLOŠNO
KOVINSKO
PODJETJE

**KOVINAR
ČRNOMELJ**

se cenjenim
strankam
priporoča
za naročila,
hkrati pa
čestita

za 29.
november!

TEKSTILNA TOVARNA

NOVOTEKS

NOVO MESTO

želi vsem delovnim kolektivom novih
proizvodnih uspehov, potrošnike
iz vseh krajev Jugoslavije,
zlasti Dolenjce in Belokranjce pa lepo
pozdravlja in jim čestita za praznik
republike!

Vse delovne ljudi iz Bele krajine
toplo pozdravljamo in jim iz srca voščimo
za dan republike!

**OPEKARNA
KANIŽARICA**

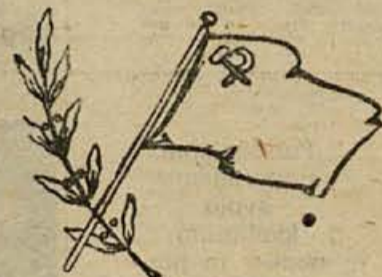
Splošno trgovsko
podjetje

**POTROŠNIK
ČRNOMELJ**

čestita v imenu
vseh
svojih
prodajalnih
potrošnikom
iz Črnomlja
in okolice
ter se še nadalje
priporoča
za nakup!

TOVARNA ZDRAVIL

**KRKA
NOVO MESTO**

KOMUNALNO
PODJETJE
ČRNOMELJ

pošilja
za dan
republike
najlepše
pozdrave
in pristrčna
voščila!

DELOVNI KOLEKTIV

**VODNE SKUPNOSTI
KOČEVJE**

za vodno preskrbo Kočevja in Ribnice

čestita vsem prebivalcem na svojem področju za
praznik republike!

Potrošnikom električne energije čestitamo za
29. november, delovnim kolektivom pa ob tej
priložnosti želimo novih uspehov pri delu!

**ELEKTRO
LJUBLJANA - enota
KOČEVJE**

Priporoča se in čestita

INDUSTRIJA
KOVINSKE OPREME
**INKOP
KOČEVJE**

pristrčno pozdravljajo vse obča-
ne na svojem področju, želeč
jim še večjih uspehov na sle-
hernem delovnem mestu tako v
gospodarstvu kot na področju
družbenih služb!

**OBČINSKA SKUPŠČINA
RIBNICA**

Občinski odbor SZDL —
Občinski komite ZKS —
Občinski sindikalni svet —
Občinski odbor ZZB — Ob-
činski komite ZMS

DELOVNI KOLEKTIV
TOVARNE SUKNA

TEKSTILANA

KOČEVJE

se svojim odjemalcem
toplo priporoča tudi v
prihodnje ter jim če-
stita za letošnji praz-
nik republike!

Opravljamo
vse v stroko
spadajoče usluge!

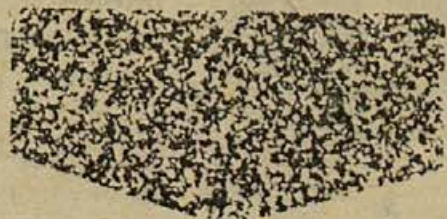
Čestitamo
za 29. november!

**SPLOŠNO
OBRTNO
PODJETJE
KRŠKO**

Industrija za
predelavo papirja,
kartona in lepenke

**PAPIRKONFEKCIJA
KRŠKO**

želi novih delovnih zmag vsem kolek-
tivom v podjetjih in zavodih, hkrati
pa čestita prebivalcem s področja
krške občine za letošnji dan republike!

S. G. P. GRADBENIK RIBNICA

z obrati: OPEKARNA, PESKOKOP, MEHA-
NICNA DELAVNICA in MIZARSKA DELAVNICA

čestita za 29. november — dan republike vsem investorjem, svojim poslovnim
znancem in strankam ter se jim za naročila tudi v prihodnje priporoča!

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

„KOVINAR“ NOVO MESTO

prisrčno vošči vsem delovnim ljudem naše
domovine za 29. november!

Podjetje
storitvenih
obrti

KOVINAR - Kočevje

Delovni kolektiv
BELOKRANJSKEGA
GRADBENEGA PODJETJA
ČRNOMELJ

se svojim dosedanjim strankam priporoča za na-
daljnja naročila, hkrati pa pozdravlja vse prebival-
stvo Bele krajine za naš
največji praznik — 29. no-
vember!

Ob slavni obletnici ustanovitve
Socialistične federativne republike
Jugoslavije čestitamo delovnim množicam
ter jih spodbujamo k še večji
ustvarjalnosti!

**VODNA
SKUPNOST
DOLENJSKE**
Novo mesto

Potrošnikom
priporočamo
svojo
kvalitetno
obutev in jim
voščimo
za letošnji
dan republike!

KOLEKTIV
**INDUSTRIJE
OBUTVE**
Novo mesto

K DOSEDANJIM DOSEZENIM USPEHOM ČESTITAMO VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM, HKRATI PA JIM ZELIMO V NOVEM POSLOVNEM OB-
DOBJU SE LEPSIH DELOVNIH ZMAG! PRAV TAKO VOŠČIMO DELOVNIM
LJUDEM DOLENJSKE VSE NAJLEPŠE ZA LETOSNI DAN REPUBLIKE!

pozdravlja
za letošnji
praznik republike
prebivalstvo
domače občine,
še posebno pa
delovne kolektive
sorodnih strok!

Vsem delavcem, uslužbencem, ženam in tovarišem,
zaposlenim na področju kočevske občine, prisrčno
voščimo za 29. november z željo, da bi se prihodnje
leto za ta praznik lahko pohvalili še z večjimi uspehi
na vseh področjih!

OBČINSKA SKUPŠČINA KOČEVJE

in vse družbeno-politične organizacije
v občini

Vlagajte pri Komunalni banki Novo mesto!

Naše čestitke in pozdravi veljajo ob prazniku republike vsem komitentom in
vlagateljem, še posebno pa ob tej priložnosti čestitamo delovnim kolektivom
na področju Dolenjske in Bele krajine.

**KOMUNALNA
BANKA
NOVO
MESTO**

KMETIJSKA
ZADRUGA

KRKA

NOVO MESTO

vošči za praznik
republike
vsem delovnim ljudem,
zlasti pa kmetovalcem
na svojem področju,
katere vabi
k sodelovanju!

OBČINSKA SKUPŠČINA SEVNICA

in vse družbeno-politične
organizacije v občini

pozdravljajo za 29. november občane, zaposlene
v družbenem in zasebnem sektorju ter jim želijo
v prihodnje še več uspešnih prizadevanj pri vključe-
vanju v pogoje novega
gospodarskega sistema!

Naj živi naš največji
praznik — dan repub-
like!

Prisrčna voščila za praznik republike
pošilja kolektiv tovarne nalivnih
peres, kemičnih svinčnikov
in embalaže

EMI MIRNA NA DOLENJSKEM

Trgovsko podjetje

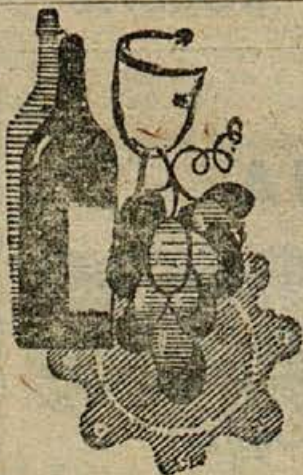
MERCATOR
Ljubljana

poslovna enota

TRŽAN
MOKRONOG

čestita
svojim strankam
in poslovnim
prijateljem
za dan
republike!

NOVOMEŠKA OPEKARNA ZALOG

Delovni kolektiv
destilacije alkoholnih
pijač

DANA
MIRNA
na Dolenjskem

se priporoča gostinskim
podjetjem in gostincem
zasebnega sektorja za na-
kup svojih kvalitetnih
pijač! Za 29. november
iskrena voščila!

OBČINSKA SKUPŠČINA TREBNJE

Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinski odbor ZZB
Občinski komite ZMS

pozdravljajo in čestitajo vsem delav-
cem, kmetom, ljudski inteligenci, mla-
dini in vsem drugim delovnim ljudem
v domači občini. Prizadevajmo si tudi
vnaprej za nenehen razvoj proizvodnih
sil in za nenehen napredek na vseh
področjih!

ČZP KOČEVSKI TISK — KOČEVJE

Vsem občanom čestitamo za dan republike!

RAČUNOVODSKI BIRO — KOČEVJE

Ljudska restavracija — Vulkanizacija —
Dur rudnik — Kino »Jadran« — Vrtnarija —
Čevljarstvo — Vzgojno varstveni zavod —
Ljudska knjižnica — Dom telesne kulture —
Kegljaški klub

KOLEKTIV

PLETILNICE ŽIČNIH MREŽ SODRAŽICA

se za praznik republike pridružuje
čestitkam in pozdravom delovnih
kolektivov!

vošči za dan republike vsem svojim strankam, zlasti pa želi vse
najlepše občanom s področja občine Kočevje!

KMETIJSKO GOZDARSKO POSESTVO — KOČEVJE

z obrati v Kočevju, Ribnici, Ljubljana-Vič,
Grosuplje

čestita vsem poslovnim prijateljem in znancem za
praznik republike.

Ustvarjamo obilje dobrin za lepše in boljše življenje naših
delovnih ljudi! To je nadaljevanje leta 1941 začete vse-
ljudske revolucije!

Vsem delovnim ljudem
v naši domovini voščimo
za 29. november!

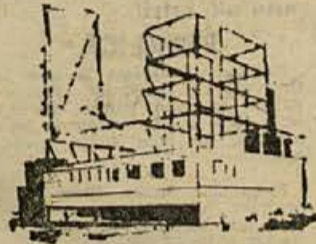
ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE INVALIDOV IN DRUGIH OSEB

BRESTANICA

DELOVNI KOLEKTIV

RUDNIKA SENOVO

pošilja prisrčne rudarske
pozdrave prebivalstvu Sp.
Posavja, hkrati pa želi pri-
jetno praznovanje 29. no-
vembra!

Pot k napredku vasi
in k lepšemu življenju
naših kmetovalcev vo-
di edinole preko do-

nosnejše in povečane kmetijske proizvo-
dnje v sodelovanju z zadrugo.

Naj živi naš veliki praznik —
DAN REPUBLIKE!

Naj žive naši delovni ljudje!

GRADBENO PODJETJE

„SAVA“ - KRŠKO

opravlja vsa gradbena dela solidno, v dolo-
čenem roku in po zmernih cenah.
Investitorjem ter vsem drugim poslovnim
prijateljem se priporoča.

NAJ ŽIVI PRAZNIK REPUBLIKE!

Vse kmetovalce
na svojem področju
iskreno pozdravljamo
ter jim želimo
še mnogo
delovnih uspehov!

Za dan republike
pošiljamo
iskrena voščila!

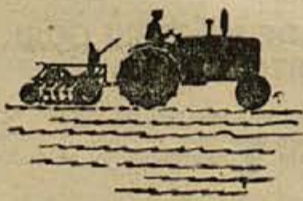
TRGOVSKO PODJETJE

PRESKRBA KRŠKO

NUDI POTROŠNIKOM V SVOJIH PRODAJALNAH
VELIKO IZBIRO BLAGA, HKRATI PA PRODAJA
NA DEBELO.

CENJENIM STRANKAM
VOŠČIMO
ZA DAN REPUBLIKE
IN SE JIM TOPLO
PRIPOROČAMO
TUDI V PRIHODNJE!

Kmetijska zadruga RIBNICA

KMETIJSKA ZADRUGA BIZELJSKO

Prisrčna voščila
in pozdrave pošilja
za praznik republike

Podjetje
za popraviljanje
VOZ

DOBOVA

ELEKTRARNA BRESTANICA

Vsem delovnim kolektivom v gospodar-
skih organizacijah in na področju družbenih
služb, posebno pa zasebnim potrošnikom
električne energije voščimo za letošnji
29. november!

RUDNIK LIGNITA, GLINE IN KREMENOVH PESKOV GLOBOKO

vošči

za 29. november,
naš največji praznik,
vsem delovnim
kolektivom
Spod. Posavja
ter vsem občanom!

OBČINSKA SKUPŠČINA BREŽICE

Občinski odbor SZDL — Občinski komite
ZKS — Občinski sindikalni svet — Občinski
odbor ZZB — Občinski komite ZMS

pozdravljajo ob praznovanju letošnjega 29. novembra vse delavce in uslužbence v de-
lovnih kolektivih, vse tovariše in tovarišice, ki delajo v upravnih službah, v prosvetnih,
znanstvenih in kulturnih ustanovah, v prometu, obrti, gostinstvu in turizmu, vse zadru-
žnike, mladino, tovariše v vrstah LM in JLA ter vse prebivalstvo na območju občine.
Vložimo vse sile in sposobnosti za še boljši nadaljnji razvoj gospodarstva v občini!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Iedenski koledar

Petek, 26. novembra — Konrad Sobota, 27. novembra — Bernard Nedelja, 28. novembra — Jakob Ponedeljek, 29. novembra — Dan republike
Torek, 30. novembra — Andrej Sreda, 1. decembra — Natalija Četrtek, 2. decembra — Blanka

ČESTITKI

ANDREJU ARKU želimo ob njegovi 60-letnici še mnogo zdravih in srečnih let žena Mimi, sin Urban z ženo Danico in stara mama.

Dragemu sinu MARTINU JORDANU, ženi PEPICI in malemu MARTINEKU, ki so sedaj v domačem kraju, želimo srečno vrnitev v Kanado oče, mama, sestre z družinami in brat z ženo.

ZAHVALE

Ob nenadni smrti našega ljubega moža in očeta

FRANCA PLESKOVIČA

iz Gomile se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali do preranega groba, se od njega poslovili, mu darovali toliko lepih vencev in cvetja in nam izrekli sožalje. — Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, kakor tudi kolektivni IMV in kolektivni Trgovskega podjetja STANDARD Novo mesto za vence in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zalujoča žena Pepca, sin Marjan, hčerke Jožica in Anica z družinama ter hčerka Silva z možem.

Ob bridki izgubi naše drage žene, mame in stare mame

KAROLINE KASTELIC

roj. Pavlin se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti. Posebna hvata organizaciji ZB, KZ Novo mesto, Obrtniku Novo mesto, Srežniku Kočevska Reka in NB Ljubljana. Zalujoči mož Alojz in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

PRODAM RABLJENE zimске gume za fiat. Janise Dušanka, Kostanjevica na Krki.
PRODAM SIVALNI STROJ »Baga«. Suštaršič Stefka, Partizanska 14, Novo mesto.
PRODAM NOVA trodelna in dvodelna okna z roletami in pralni stroj »Himos«, Sprajcar, Majde Silc 2.
PRODAM MALI kombiniran mizarški stroj. Kerin Maks, Sela pri Otovcu, Crnomelj.
SPREMEM GOSPODINJSKO POMOČNICO, Plača do 25.000. Dr. Vargazon, Ljubljana, Goce Delčeva 75.

CENIK vsak oglas do 10 besed — 300 din vsaka na daljnja ovesda 100 din Za naslov v uprav usta pribitek 100 din — Redne zasebni na ročniki Dolenjskega lista imajo pr vseb malih oglasih, smrtnicah, zahvalnih preklkih n podobnih obliavah 20% popista

POROCNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze).
GRAVERSTVO Kečkeš Aleksander, Novo mesto, Kasteljeva 1. Graverske usluge izvršim najhitreje in po konkurenčnih cenah!

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 26. NOVEMBRA: 8.05 Opera matineja. 9.35 Pet minut za novo pesmico. 10.35 Novost na knjižni polici. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Rihar: Različne vrste slovenskega medu in njihova učinkovitost. 12.40 Pozdrav iz Bele krajine. 14.35 Ruske narodne pesmi. 15.20 Napotki za turiste. 15.30 Od vasi do vasi. 18.45 V svetu znanosti. 17.05 Petkov simfončni koncert. 18.45 Kulturni glasbov. 20.00 Iz arhiva opernih melodij. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 27. NOVEMBRA: 8.05 Glasbena matineja — S poti po domovini. 9.45 Trobenja in godala. 10.15 Dueti iz Verdijevih oper. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Nada Riharšič: Rentabilnost proizvodnje mleka v novih pogojih. 12.40 Vaški kvintet in ansambel Boruta Lesjaka. 14.05 Pojo slovenski operni pevci. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pesmi in plesni narodov Jugoslavije. 17.05 Gremo v kino. 18.20 Iz roblejnih postaj — Maribor. 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe. 20.30 Spoznavajmo svet in domovino (javna oddaja). 22.10 Oddaja za naše izseljence.

KRAJEVNI ORGANIZACIJI SZDL KRŠKO in VIDEM ter DPD SVOBODA VIDEM

vabijo na slovesno prireditev

KORAKI V SVOBODO

ki bo jutri, v petek, 26. novembra 1965 ob 19. uri v domu Svobode na Vidmu. Kulturni program bodo v počastitev dneva republike izvedli člani prosvetnega društva »Lojze Košak« iz Kostanjevice na Krki. Pridite!

ISCEM ENOSOBNO STANOVA-NJE v bližini Novega mesta ali na podeželju blizu prometne ceste. Samo pisemne ponudbe pod »Visoka nagrada«.

FANT, STAR 28 let, visok 165 cm, želi spoznati dekle zaradi ženitve, staro od 20 do 28 let. Lahko je ločenka z enim otrokom in po možnosti s stanovanjem. Naslov v upravi lista (991/65).

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATI-NA — Zakaj obupujete pri zdravljenju svojega kronično bolelega želodca ali jeter in solca ali ostalih prebavil! Uporabljajte vendar rogasko »Donata« vodo, zdravilo, ki vam ga nudi narava. V Novem mestu ga dobite pri Trgovskem podjetju HMEJLNJK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 26.11. in 29.11. ob 20. uri ameriški film »Raztreseni profesori«. 28.11. ob 14.17. in 20. uri in 29.11. ob 20. uri angleški barvni film »Becket«. 29.11. ob 15. in 17. uri in 30.11. ob 17. uri italijanski film »Dekle iz Parme«. 30.11. in 1.12. ob 20. uri poljski film »Potnica«.

Crnomelj: 26.11. in 28.11. ameriški barvni film »Obala željaz«. 30.11. in 1.12. francoski film »Horacija 62«.

Dol Toplice: 27. in 28.11. ameriški film »Salomon in Sabas«.

Kostanjevica: 28.11. ameriški barvni film »Sepetanje na bližini«.

Kočevje »Jadrani«: 26. in 28.11. ameriški film »Hataris«. 29.11. jugoslovanski film »Morlec na dopustu«. 30.11. in 1.12. ameriški film »Robin Hood«.

Metlika: 27. in 28.11. švedski film »Ali so še angeljčiki«. 29. in 30.11. jugoslovanski film »Nepozabna noč«. 1. in 2.12. japonski film »Yojimbo«.

Mokronog: 27. in 28.11. zah. nemški film »Predi pod tujimi zvezdami«.

Novo mesto »Krka«: 26. do 28.11. slovenski celovečerni film »Na svoji zemlji«. 27. do 29.11. ameriški barvni film »V vrtincu«. 30.11. do 2.12. nemški barvni film »Zadnje jahanje v Santa Cruz«.

Predgrad: 28.11. nemški film »Tajnost Ya«.

Ribnica na Dol: 27. in 28.11. angleški barvni film »Valček toreadorja«.

Sodražica: 27. in 28.11. ameriški film »Čudodelka«.

Straža: 27. in 28.11. švedski film »Poletje z Moniko«.

Sevnica: 27. in 28.11. italijansko španski film »Kolos z Rodosa«.

Stara cerkev: 27. in 28.11. čkoslovanski barvni film »Pride maček«.

Sentjemej: 27. in 28.11. »Parada slagerjeva«.

Trebnje: 27. in 28.11. angleški barvni film »Milijonarka«. 29.11. slovenski film »Samorastnik«.

Iz novomeške narodne knjižnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Anica Kralj iz Krasinca — Srečka, Anica Režvelj iz Ostroga — Zvonka, Marija Muhlič iz Golobinjeka — Jožeta, Ana Jakša z Rožanca — Tomaža, Ana Zeleznik iz Zagriča — Zdravka, Danica Vancaš iz Zaloke — Ivana, Jožefa Dragovan iz Draščev — Martino, Marija Nemanic iz Zelebeja — Antona, Marija Sladič iz Sajejnic — Mojca, Eva Obaha iz Trbišča — Dušanka, Stanislava Malešič iz Radovljic — Mojca, Ljudmila Nafitgal iz Češnjic — Bernardko, Marija Širbenk s Korita — Darka, Marija Lenart iz Smolenje vasi — Tomaža, Ana Flis iz Velikega Lipovca — Cvetko, Slavka Šiška iz Dolnje Straže — Dušana, Barbara Levaj iz Kanjarice — Eriko, Stanka Cernoša iz Kostanjevice — Brigito, Marija Košir iz Dolnje Straže — Draga, Jožica Kolenc iz Velikih Brusnic — Suzano, Angela Zlogar iz Bereče vasi — Ivana, Martina Kolegar iz Zabje vasi — Darjana, Vera Habinc iz Trebče vasi — Vesno, Danica Logar iz Crnomlja — Tanjo, Terezija Brajdič z Ruperč vrha — Regino, Stanislava Papež iz Rebrti — deklico, Ana Pekolj iz Pekla — deklico, Terezija Mohorčič iz Zuzemberka — deklico, Marija Suštaršič z Gornjega Vrha — dečka, Jožefa Miklič iz Gornjega Karteljeva — deklico.

OBVESTILA

Obveščam vse cenjene stranke, da se je sedlarstvo in tapetnistvo iz Bršlina preselilo v Novo mesto, Prešernov trg 4. STANE GORENC, Prešernov trg 4, Novo mesto.

Tapetnik BRANKO JERMAN obveščam cenjene stranke, da sem odprl delavnico na Prešernovem trgu 10 v Novem mestu. Izdelujem kavče, fotelje, zofe, prevleke sedežev za avtomobile, razne dekoracije, zavese, oblagam tla s plastičnimi masami in stene s tapetami. Se priporočam za naročila! Delo izvršujem točno in po konkurenčnih cenah.

»KRKA« tovarna zdravil

NOVO MESTO

sprejme takoj

kvalificiranega ali polkvalificiranega ZIDARJA

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Prošnje sprejema splošni sektor podjetja do 4. decembra 1965.

Viktor Konjar: Po svojih najboljših močeh. 9.25 Z letošnjega repertoarja zabavnega orkestra RTV Ljubljana. 10.00 V narodnem tonu po Jugoslaviji. 11.00 Živa kultura. 13.30 Pol ure z jugoslovanskimi pevci zabavnih melodij. 14.00 Milenko Sober: O naših turističnih perspektivah. 14.30 Slovenske melodije za praznik republike. 16.00 S sklepne koncerta na IV. jugoslovanskem tekmovanju mladih glasbenikov umetnikov dne 23. X. 1965 v Ljubljani. 17.30 Športniki, o katerih bomo kmalu slišali. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Radijski krst. 20.20 Radijska igra — Marjan Marinc: Ogledala in baloni.

SREDA, 1. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.10 Pojo naši mladinski zbori. 10.15 Igra violini Ali Dermelj. 10.45 Clovek in zdravje. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v decembru. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Koncert pihalne godbe Ljudske milice iz Ljubljane. 16.00 Vsak dan za vas. 18.05 Iz fonoteke radia Koper. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Lahka glasba raznih dežel.

ČETRTEK, 2. DECEMBRA: 8.05 Glasbena matineja. 9.40 Stari in novi znanci. 10.15 S solisti zagrebške opere. 11.00 Turistični napotki za tuje goste. 11.15 Nimaš prednosti! 12.30 Kmetijski nasveti, inž. Slavko Cepin: Gospodarski pomen raziskav v živinorejli. 12.40 Ansambel Franca Korbarja in trio Vilija Petriča. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 »Erajsta so-

UPOKOJENCEM!

Republiški zavod za soc. zavarovanje ni pravočasno nakazal Komunalnemu zavodu v Novem mestu sredstev za izplačilo decembrskih pokojnin in kot vse kaže, nekateri upokojenec morda ne bodo dobili pokojnin pred dnem republike, ampak šele po praznikih. Komunalni zavod za soc. zavarovanje v Novem mestu je začasno namenil del svojih sredstev v ta namen. 23. novembra je imela podružnica SDK poleg položajev tudi potrebna sredstva. 24. novembra je SDK dostavila področnim poštam denar in položnice, v treh dneh pred prazniki pa pismonoše najbrž žal ne bodo mogli raznesti vseh pokojnin.

Komunalni zavod za soc. zavarovanje v Novem mestu prosi vse prizadete upokojenca, ki pokojnin pred prazniki morda ne bi dobili, naj to oprostijo, čeprav je zamude kriv republiški zavod za soc. zavarovanje. Vse upokojenca tudi prosimo, naj ne nadlegujejo pismonoše, ki niso nič krivi!

PREKLICA

Podpisana Frančiška Darovec iz Hruševca 14, p. Straža, prepovedujem hojo po parceli številka 1019. Kdor ne bo upošteval tega preklica, ga bom sodno preganjala.

Podpisana Stefka Razpet iz Srednika pri Sentjanžu preklicujem vse zaljivke, ki sem tim izrekla o Veri Livk.

Delavska univerza TREBNJE

bo organizirala 100-urni ZAČETNI TEČAJ iz ruskega in nemškega jezika

Informacije dobite v pisarni Delavske univerze, Trebnje, vsak dan od 7. do 14. ure.

RAZPIS

Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kočevje

proda po sklepu upravnega odbora zavoda z dne 13. novembra 1965:

par konj s kompletno opremo ter voz - gumar, 4 tonski

Prodamo najugodnejšemu ponudniku. — Licitacija bo 15. decembra 1965 v Kočevju, Tomšičeva ulica 1 ob 9. uri za družbeni sektor, ob 10. uri pa za ostale. Ogled in informacije dnevno v navedenem kraju ali po telefonu na številki 86-392.

Zavod za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo KOČEVJE

KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA«

Novo mesto

razglašuje prsto delovno mesto

FAKTURISTA

Pogoj: srednja strokovna izobrazba z znanjem strojepisja. Zaželeno praksa na fakturnem stroju. Osebnih dohodki po pravilniku. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Posestvo »SNEŽNIK« —

Kočevska Reka

SPREJME V DELOVNO RAZMERJE

VEČ ŽIVINOREJCEV

Družinska stanovanja so zagotovljena.

Ponudbe s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev pošljite sekretariatu posestva. Razpis velja do 31. decembra 1965.

KMETIJSKA ZADRUGA »KRKA«

NOVO MESTO

bo razprodala

VINOGRAD NA TRŠKI GORI IN V STAREM GRADU

Zainteresirane stranke naj pošljejo na upravo Kmetijske zadruge »Krka« pisemne prošnje, v katerih naj bo navedeno, kje je interesent in za kakšno približno površino.

V kolikor ne bo interesentov za vse površine, bo zadruga naknadno razpisala javno dražbo.

Razpisno-razglasna komisija podjetja storitvenih obrti

»KOVINAR« KOČEVJE

razpisuje po sklepu seje z dne 8. novembra 1965 prsto delovno mesto

KVALIFICIRANEGA KOVINOSTRUJARJA

POGOJ: ustreznost strokovna kvalifikacija z najmanj 3-letno delovno prakso. Osebnih dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Nastop dela je možen takoj.

Prijave je treba poslati do vključno 30. novembra 1965.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Miloš Jakopec, Marjan Močkon, Jože Primo, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsa četrtek — Posamezna številka 60 din — Letna naročnina za 1965: 2000 din, polletna 1000 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo: 3750 din oz. 3 ameriške dolarje — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 521-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-327 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKAR: Casopisno podjetje DELO v Ljubljani.